

glasilo delavcev
sozd
revirski
energetski kombi
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1984



1119840993,8

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

avgust 1984

leto XX

št. 8

srečno

Ocena gospodarjenja v sozdu REK EK v I. polletju 1984

Na današnji gospodarski položaj delavcev v REK EK lahko rečemo, da sta vplivala dva sklopa dogajanj. Prvič, da se še vedno niso uresničile že nekajletne deklaracije, da se mora izboljšati položaj energetike v primarni delitvi in drugič, da tudi naše gospodarjenje ni tako, kot je bilo planirano.

Še vedno smo vložili premalo truda v izkoriščanje notranjih rezerv. Prav verjetno je tudi točna ugotovitev, da se bo naše boljše notranje gospodarjenje pokazalo šele ob uveljavitvi naše nove organiziranosti.

REK kot celota je dosegel v I. polletju 6,2 mlrd. celotnega prihodka, kar je 58 % več kot v istem obdobju lanskega leta, polletni plan pa je dosežen s 84 %. Porabljena

sredstva so bila za 54 % večja kot v enakem obdobju lanskega leta, v primerjavi s planom - 90 % - pa so naraščala hitreje od celotnega prihodka. Tako je bil dohodek dosežen v višini 2,6 mlrd. za 64 % večji kot lansko leto. Polletni plan pa je dosežen z 80 %. Lanskoletna izguba v tem času v višini 438 mio. dinarjev je zmanjšana letos na 406 mio. dinarjev, kar pomeni nekoliko relativno izboljšanje.

Delovna organizacija Zasavski premo-govniki je dosegla 3.630 mio. dinarjev celotnega prihodka, ki je za 62 % večji od leta 1983. V primerjavi s planom je bil dosežen 78 %.

Porabljena sredstva pa so 56 % večja in dosegajo 86 % plana. Dohodek je za 73 % večji in dosega 66 % plana.

Izguba v I. polletju je 406 mio. dinarjev in je le za 11 % večja kot v preteklem letu, t. j. 366 mio. dinarjev. Če upoštevamo 55 % stopnjo inflacije, je relativni položaj Zasavskih premogovnikov nekoliko boljši.

Rudniki Senovo, Kanižarica in Laško se gibljejo po prihodu blizu plana, z dohodkom pa v povprečju nekoliko zaostajajo. Tako je dosegel Rudnik Senovo 161 mio. dinarjev dohodka ali 88 % plana, Kanižarica 183 mio. dinarjev ali 100 % plana ter Laško 71 mio. dinarjev ali 92 % plana.

Senovo je oblikovalo minimalni rezervni sklad, Kanižarica je oblikovala sklad skoraj po planu, Laško pa je praktično brez skladov.

Delovna organizacija Termoelektrarna je dosegla 757 mio. dinarjev prihodka, kar je 53 % več kot lani, plan pa je dosegla 88 %.

Porabljena sredstva so samo za 19 % večja kot lani, zato pa je dohodek kar za 93 % večji in je v planskih okvirih. Termoelektrarna Trbovlje je tako v I. polletju 1984 oblikovala tudi sklade, kar je bistveno izboljšanje v primerjavi z lanskim letom, ko je zaključila poslovanje v I. polletju z 72 mio. dinarjev izgube.

Delovna organizacija Rudarska gradbena dejavnost je dosegla 812 mio. dinarjev prihodka, kar je 55 % več kot v letu 1983 in je točno po planu. Ker so bila porabljena sredstva kar za 79 % večja kot lani, v primerjavi s planom pa za 20 % večja, je dohodek dosežen samo s 86 % ali 391 mio. dinarjev in oblikovani skladi le v povprečju 15 % od planiranega.

Delovna organizacija Industrijske montažne delavnice je dosegla prihodek v planskih okvirih. Ker pa so porabljena sredstva skoraj enaka kot v lanskem obdobju ter v primerjavi s planom 84 %, je dohodek na indeksu 114 % v primerjavi s planom in tudi oblikovanimi skladi.



Sodelavci rudnika Kanižarica: nadzornik Polde Pintarič in rudarji Jusuf Čabrič, Mirko Kuželjč, Matija Ljubenko, Janez Mušič, Teodor Stevanovič, Pajo Mihajlovič, Branko Križman, Vinko Kristoflič, Halil Čabrič in Niko Martinovič. Pravkar so se vrnili iz tretjega sloja na čelu št. 14, kjer so čistili izvozno progo in kopali premog.

Že nekaj let trajajoča slaba dohodkovna uspešnost energetike in učinki inflacije čedalje bolj potiskajo tozde v likvidnostne probleme. Ob izplačilu osebnih dohodkov 14. 7. 1984 so imele sledeče kratkoročne in likvidnostne kredite (v mio. dinarjev): ZPT 1.574,9, TET 75, RGD 102,5, RPS 10 - skupaj 1.762,4.

Delovne organizacije sozda REK EK so bile torej obremenjene s 176 milijardami starih dinarjev kratkoročnih dolgov, kar je izjemno zaskrbljujoče.

Taka zadolžitev povzroča dodatne stroške za obresti. Samo v I. polletju so znašale obresti skupaj 150 mio. dinarjev.

Izvori kreditiranja so: Temeljna banka Zasavje 521,7 mio. dinarjev in Interna banka EGS 1.240,7 mio. dinarjev.

Interna banka elektrogospodarstva in premogovništva pridobiva sredstva v glavnem od Interesne skupnosti, deloma iz združene amortizacije in iz združenih prostih likvidnostnih sredstev delovnih organizacij elektrogospodarstva.

Zelo zaskrbljujoča je obremenitev Temeljne banke Zasavje, saj je 521,7 mio. dinarjev plasmajev za REK že pretežno breme zanj.

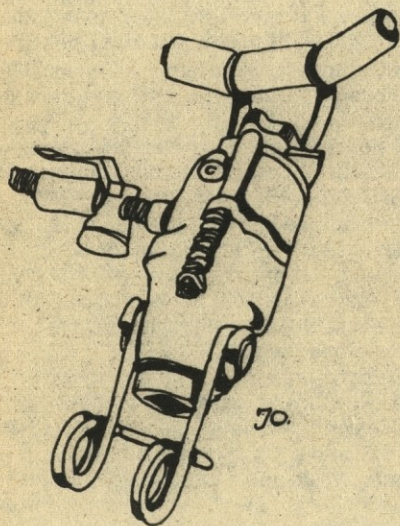
Posebej je treba omeniti velike premike v zalogah DO Zasavski premogovniki. Zaloge so se povečale od 180 mio. din na dan 1. 1. 1984 na 400 mio. dinarjev na dan 1. 7. 1984.

Ta sprememba v zalogah je nastala zaradi nabave večje količine kablov (cca. 100 mio. din), ostalo povečanje pa je posledica odpravljanja tako imenovanih ilegalnih zalog, ali kot jih nekateri imenujejo „plačane zaloge“.

Gre za nezakonit pojav, da dvignejo material iz skladišča, ga obremenijo kot porabljenega, ga vračunajo v stroške, dejansko pa ga ne porabijo. Tak način poslovanja je zelo škodljiv, saj onemogoča racionalno gospodarjenje z materiali, onemogoča dejanski pregled nad stanjem ter omogoča nenamensko uporabo materialov.

Razveseljivo je, da so se v DO Zasavski premogovniki Trbovlje tega problema resno lotili in upamo, da bodo ta pojav popolnoma odpravili.

Janko Koritnik



Proizvodnja v I. polletju 1984 v DO ZPT

Zasavski premogovniki Trbovlje so imeli v I. polletju 1984. leta planirano količinsko proizvodnjo iz jam 660.110 ton in 63.805 ton s površinskega kopa Lakonca ali skupno 723.915 ton. V I. polletju 1984 je bil delno spremenjen le plan za površinski kop Lakonca zaradi vremenskih razmer. Za zgoraj navedeno količinsko proizvodnjo so bili pla-

nirani GJ za jamsko proizvodnjo 7.104.846 GJ in za površinski kop Lakonca 638.050 GJ ali skupno 7.742.896 GJ. Planirana kvaliteta oz. kurilna vrednost pa je znašala v povprečju za jamsko proizvodnjo 10,33 GJ/tono oz. površinski kop Lakonca 10,00 GJ/t ali skupno 10,74 GJ/tono.

Posamezni tozdi premogovnikov so planirali in dosegli naslednjo proizvodnjo v I. polletju:

Tozdi Premogovnik	Plan ton	Doseženo ton	Razlika ton
Hrastnik	134.500	107.196	- 27.304
Ojstro	98.300	105.305	+ 7.005
Trbovlje	292.400	302.696	+ 10.296
Kotredež	134.910	141.893	+ 6.983
ZPT - jame	660.110	657.090	- 3.020
Lakonca	63.805	67.362	+ 3.557
ZPT skupno	723.915	724.452	+ 537

Iz tabele je razvidno, da nista dosegla planirane količinske proizvodnje le tozdi Premogovnik Hrastnik in ZPT jame skupno, medtem ko so ostali premogovniki in površinski kop Lakonca planirano proizvodnjo presegli. Skupno so Zasavski premogovniki presegli planirano količinsko proizvodnjo v I. polletju 1984 za 537 ton.

Tozdi Premogovnik Hrastnik ni dosegel fizičnega plana proizvodnje zaradi prepočasnega prehoda preko prečnice v A polju s podporjem Klöckner Becorit, istočasne demontaže in montaže dveh čel, in sicer v A in

D polju, zapiranja čela v Vzhodnem Talnem skladu zaradi ognja in večkratnega ogrevanja v A in D polju, zaradi premajhnih napredkov oz. prepočasnega napredovanja čel.

Premogovniki so delno krili izpade jamske proizvodnje s proizvodnjo s površinskih kopov, in sicer: Blate 11.414 ton, Ojstro 10.804 ton, Retje 3.220 ton in Kotredež II (Viljemini) 3.406 ton. Skupna proizvodnja s površinskih kopov vključno z Lakonco je znašala 96.206 ton.

Doseganje kvalitete oz. kurilne vrednosti premoga in za planirane GJ pa je stanje sledeče za posamezne premogovnike in površinski kop Lakonca:

TOZD	Plan GJ	Dosež. GJ	Razlika GJ	Plan MJ	Dos. MJ	Razlika
Hrastnik	1.718.910	1.329.639	- 389.271	12,78	12,40	- 0,38
Ojstro	1.265.121	1.315.136	+ 50.015	12,87	12,49	- 0,38
Trbovlje	2.733.940	2.897.392	+ 163.452	9,35	9,57	+ 0,22
Kotredež	1.386.875	1.541.474	+ 154.599	10,28	10,86	+ 0,58
ZPT - jame	7.104.846	7.083.641	- 18.205	10,83	10,78	- 0,05
Lakonca	638.050	778.310	+ 140.260	10,00	11,55	+ 1,55
ZPT - skupaj	7.742.896	7.861.951	+ 119.055	10,74	10,85	+ 0,11

Iz podatkov v tabeli vidimo, da nista dosegla planiranih GJ le tozdi Premogovnik Hrastnik zaradi prevelikega izpada količinske proizvodnje in ZPT - jame, ostali tozdi premogovnikov in površinski kop Lakonca pa so presegli planirane GJ. ZPT skupno za 199.055 GJ.

Planirane kvalitete oz. kurilne vrednosti pa nista dosegla v I. polletju 1984 tozdi Premogovnik Hrastnik zaradi slabše kvalitete premoga (sedaj odkopava v dnu kadunje) in preveč živega pridobivanja premoga iz stroja zaradi premajhnih napredkov čel. Tozdi Premogovnik Ojstro pa zaradi pogostih vdorov blata na čeli (Terezija II. k. 160) in v proge ter se je pri čiščenju vmešalo blato.

Ocenimo lahko, da so Zasavski premogovniki uspešno dosegli količinsko in kvaliteto proizvodnjo ter kvaliteto premoga. Kljub temu, da je preseganje tako količinske kot kvalitete proizvodnje izraženo z majhnimi številkami, lahko štejemo za uspeh in vzpodbudo za nadaljnje delo v II. polletju letošnjega leta, to pa iz razloga, ker so imeli tako težke montan-geološke kot tehnično-rudarske pogoje. Pri mehaniziranju proizvodnega procesa pa so praktično vgradili le nov odkopni stroj Eickhoff ESA 60-L v jami Trbovlje, vsa ostala odkopna mehanizacija na širokočelnih odkopih v vseh jamah pa je praktično stara in že odpisana in ni več zagotavljala potrebne obratovalne sigurnosti.

V I. polletju letošnjega leta pa smo dosegli naslednje storitve v primerjavi s planiranimi:

TOZD	Odkopna		Jamska III.		Rudniška II.	
	plan	doseg.	plan	doseg.	plan	doseg.
Hrastnik	15,3	12,19	3,3	2,0	2,75	1,53
Ojstro	11,0	11,66	3,6	2,92	2,66	2,15
Trbovlje	15,0	13,19	4,4	4,19	3,30	3,47
Kotredež	9,3	8,80	2,5	2,41	1,67	1,67
ZPT	12,99	11,87	3,5	3,27	2,63	2,58

Iz podatkov v tabeli vidimo, da so vse do-sežene storitve v I. polletju 1984 nižje z izje-mo pri tozdu Premogovnik Trbovlje pri rud-niški II, odkopne storitve pri tozdu Premo-govnik Ojstro, ki je dosegel za 0,66 ton/delavnik večjo storitev. Delno moremo iskati vzrok nižjih storitev tudi v težkih

montan-geoloških pogojih, ki so zahtevali veliko število šihov, proizvodnje pa ni bilo, t. j. večji procent so bile neproduktivne de-lovne faze na čelih.

Primerjavo storitev z istim obdobjem lan-skega leta pa nam podaja naslednja tabela:

Primerjava storitev z istim obdobjem lanskega leta pa nam podaja naslednja tabela:

TOZD	Odkopna		Jamska III.		Rudniška II.	
	1983	1984	1983	1984	1983	1984
Hrastnik	14,15	12,19	2,66	2,00	2,00	1,53
Ojstro	11,80	11,66	3,02	2,92	2,24	2,15
Trbovlje	16,88	13,19	4,73	4,19	3,88	3,47
Kotredež	8,53	8,80	2,06	2,41	1,41	1,67
ZPT	14,31	11,87	3,65	3,27	2,88	2,58

Tudi primerjava storitev z istim obdobjem lanskega leta nam kaže, da so vse doseže-ne storitve v I. polletju 1984 nižje, le tozdu Premogovnik Kotredež je dosegel višje sto-

ritve od planiranih, saj ima količinsko pro-lizodnjo za 32.227 ton večjo kot v istem ob-dobju lani.

Jože Herman

Vzroki in odprava okvare na turboagregatu bloka 4 (125 MW) v TET

Redni letni remont bloka 4 (125 MW) je bil planiran od 1. maja do 18. junija 1984. Re-mont je bil podaljšan zaradi sanacijskih del na rotorju turbogeneratorja do 2. 7. 1984, ko je bil po remontu prvič sinhroniziran na omrežje zaradi preizkusa primarnih zaščit turboagregata. Dne 3. 7. 1984 je bil blok sin-hroniziran na omrežje in po dveh zaustavi-tvah obratoval do 9. 7. 1984, ko je bil zaradi nenadnega porasta vibracij ležajev in ek-scentričnosti rotorjev turbine zaustavljen.

Prva analiza nedopustno visokih vibracij in ekscentričnosti rotorjev visokega in sred-njega tlaka je narekovala demontažo vseh turbinskih ležajev in zgornjega okrova niz-kotlačnega turbinskega dela, da bi natanč-no preverili stanje ležajev in centričnost osi in celotnega turboagregata. Spočetka je Jugoturbina Karlovac, ki je bila izvajalec re-montnih del v času remonta za vsa ta dela planirala 14 dni. Toda zaradi nepričakovano velikih odstopanj montažnih veličin glede na centričnost celotnega turboagregata se je ta dopolnilni remont podaljšal vse do 28. 7. 1984, ko je bil blok ob 10.15 ponovno sin-hroniziran na omrežje.

Na podlagi velikih odstopanj montažnih veličin je Jugoturbina skorigirala lego leža-jev št. 2 in 3 v vertikalni ravnini glede na teo-retično linijo rotorjev ter lego ležaja št. 4 v

horizontalni ravnini v smeri proti železnici. Vzrok prevelikega premika ležaja 2 in 3 je v spremenjenem temperaturnem stanju nji-hovega ležajnika, kar najbolj verjetno izvira iz obnovljene toplotne izolacije parovodov, ki ležijo pod turbino. Teh vplivov pa ni mo-goče vnaprej količinsko upoštevati. Praksa pa je pokazala, da do sličnih odstopanj pri-de tudi na sorodnih blokih, ki so bili zgraje-ni pri nas in tudi drugod po svetu.

Zaradi težav na rotorju generatorja in ka-sneje na turboagregatu je bil remont podalj-šan za 40 dni, kar pomeni cca 67 GW elek-trične energije, ki jo nismo proizvedli oziro-ma cca 80.000 ton manj pokurjenega pre-moga. To vse pa je bistveno vplivalo na po-tek normalne proizvodnje premoga v rud-nikih, ker je bila deponija polna. Ta problem smo delno skušali omiliti z obratovanjem kotla Pauker, ki še vedno vzorno obratuje, kljub letom. Vendar je že sedaj jasno, da izgubljene proizvodnje električne energije do konca leta ne bomo mogli več nadokna-diti, kar se bo vsekakor kazalo tudi na skup-nem prihodku.

Zaenkrat blok 4 (125 MW) obratuje nor-malno in upajmo, da bo tako tudi v bodoče.

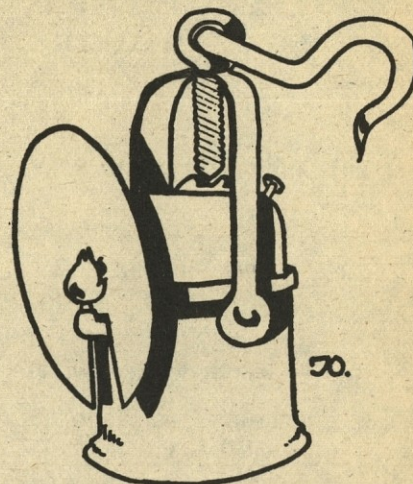
Leopold Jamšek

Nadaljevanje sanacije v jami Kotredež

Čeprav je v poletnih mesecih pomanjka-nje delovne sile, smo tudi v mesecu juliju nadaljevali sanacijska dela v jami Kotredež. Zelo očitno je pomanjkanje delavcev na de-loviščih, ki jih v jami Kotredež sanira Geolo-ški zavod Ljubljana. Sanacijska dela opravljamo v polju P-74 na 4. etaži. Očiščen je pre-kop na tej etaži, ki omogoča pretočno zra-čenje polja 74 iz vpadnika V-77 po smernem hodniku H-74-0/1, nato po vpadniku iz 7. obz. na 4. etažo po očiščenem prekopu in vpadniku V-74 ter do glavnega hodnika H-60-jug. Sedanja dela na 4. etaži izvajajo na vseh treh smernih progah, ki vodijo k od-kopnim deloviščem in sicer na povzemu tal. Povzem tal in obnovitev podpora zahodne-ga talnega dela tega polja izvaja Geološki zavod Ljubljana, medtem ko enaka dela na zahodnem krovnem delu ter na vzhodnem delu polja 74/4 izdelujejo rudarji RRP Zagor-je. Geološki zavod nadaljuje tudi dela pri obnovi podpora zračilne zveze med sever-nim in južnim krilom kotredeške kadunje, to je v P-76/2. Izgotovljen je tudi sesalni jašek z vodnimi progami v H-74-0/1 in pričeli so z montažo črpalk in ostale opreme, kar je po-goj za pričetek odkopavanja v polju 74. Končno je sedaj izdelana komora na ordina-ti 4200 v triadnem dolomitu, iz katere bodo vrtalci GZL izdelali odvodnjevalne vrtnine proti vodonosni prelomni coni. V ta namen njihovi delavci že transportirajo vrtalno opremo v komoro.

Količina vode, ki jo sedaj črpamo iz kotre-deške jame, je 9,5 m³/min. Kota gladine vo-de v piezometru je sedaj na - 64,21 m.

Anton Prebil



Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. VIII. 1984

1. Proizvodnja premoga

TOZD, DO	Načrt (v tonah)	Doseženo (ton)	Razlika - +	%	Ob dela prostih sob.
PH	166.430	129.425	- 37.005	77,8	9.370
PO	120.000	126.682	+ 6.682	105,6	2.771
PT	351.586	353.023	+ 1.437	100,4	9.678
RŠC	5.869	—	- 5.869	—	—
PKO	163.819	167.934	+ 4.115	102,5	3.357
Skupaj	807.704	777.064	- 30.640	96,2	19.776
PK Lakonca	85.405	82.197	- 3.208	96,2	410
DO ZPT	893.109	859.261	- 33.848	96,2	20.186
RPS	74.700	73.569	- 1.131	98,5	
RPK	73.665	83.945	+ 10.280	114,0	
RPL	24.600	20.740	- 3.860	84,3	
SOZD REK EK	1.066.074	1.037.515	- 28.559	97,3	

2. Proizvodnja električne energije (MWh)

TOZD	Načrt	Doseženo	%
PEE-PP	12.000	14.188	118,2
PEE-N	316.610	277.534	87,7
KE	—	- 348	—
DO TET	328.610	291.374	88,7

3. Proizvodnja ostalih proizvodov

TOZD	Letni načrt	Doseženo	%
Gramat			
— opekarna (enot)	8.300.000	3.374.782	40,7
— kamnolom (m ³)	50.000	26.510,5	53,0
— Avtoprevoz Zasavje (t/km)	—	5.599.199	—
PKO			
— kamnolom (m ³)	90.000	62.527	69,5
RES D H			
— toplotna (Mwh)	29.000	15.695	54,1

4. Storitve (do zadnjega v preteklem mesecu v dinarjih)

TOZD	Letni načrt	Doseženo (I. — VII. 1984)	Odstotek
DO ZPT			
— RES D H	322.795.000,00	165.649.718,70	51,3
— RES D T	276.313.000,00	166.443.389,20	60,2
— RES D Z	169.686.000,00	106.360.623,60	62,7
— PJL	110.026.000,00	73.728.273,65	67,0
DO RGD			
— RIG	1.086.449.000,00	593.684.463,65	54,6
— ESMD	185.500.000,00	167.523.897,85	90,3
— Avtoprevoz Zasavje	158.000.000,00	101.601.620,80	64,3
Gramat			
— opekarna	67.500.000,00	29.374.285,50	43,5
— kamnolom	11.236.000,00	4.780.247,50	42,5
— gradbena skupina	10.000.000,00	18.400.138,00	184,0
DO TET			
— vzdrževanje naprav (din)	266.438.093	135.509.343,60	50,9
DO IMD			
— SIMD	179.560.000,00	108.975.935,75	60,7
— EIMD	78.500.000,00	38.836.225,05	49,5

Nevenka Plevnik

Potek del na površinskem kopu Lakonca

Dela na površinskem kopu Lakonca so v letu 1984 zelo otežkočena, predvsem zaradi velikega števila deževnih dni, kar praktično onemogoča proizvodnjo premoga. V največji meri pa predstavlja oviro pri delih odkrivanje premoga. Kljub temu pa so ob ugodnem vremenu delali maksimalno tako na odkopu premoga kot na odvozu odkrivke oziroma na odkrivanju premoga. S tem se je na začasni klasirnici vedno ustvarjala določena zaloga premoga, tako da so premog lahko vozili do separacij Trbovlje in Zagorje tudi ob deževnem vremenu. Prav pri prevozu premoga na separacijo Trbovlje pa so nastali največji problemi, ker je ta premog namenjen predvsem za termoelektrarno. Ker je bilo tu v zadnjem času mnogo remontov, se je, kot je znano, deponija napolnila, tako da ni bilo mogoče odpeljati zlasti debelejših frakcij premoga. Ta premog je potem ostal deponiran na prostoru začasne klasirnice, kjer je tudi prišlo do samovžiga. Sedaj, ko je termoelektrarna ponovno v obratovanju, že vozijo tudi ta premog. Tako praktično ne bo večje škode.

Zaradi možnosti odvoza premoga v deževnih dneh in nezmožnosti odkrivanja premoga v tem času pa je v kopu tudi zmanjkalo odkritega premoga, tako da je imelo to za posledico, da je bila v mesecu juliju precej slabša proizvodnja od planirane. Seveda pa to ni edini vzrok za takšno stanje. Drugi poglobitni vzrok je tudi v tem, da izvajalec del ni zagotovil zadostne mehanizacije. Vendar se je tudi to sedaj uredilo.

Velik problem predstavlja tudi sanacija plazu na južni brežini, ker se mora teren na tem delu popolnoma osušiti, da bo možno izvesti predvidena dela, kar pa je zaradi strukture materiala na mokrem terenu nemogoče. Prav na tem področju pa je tudi precejšen del premoga, ki ga pa ne morejo odkopati, preden ne bo končana omenjena sanacija. Med tem časom je izvajalec del odkril zadostno površino premoga, tako da bo sedaj lahko zopet štekla nemotena proizvodnja.

V prvem polletju letos je bilo prepeljeno in deponirano 223.980 kubičnih metrov jalovine, kar predstavlja 63,75 % realizacije letnega plana, ter prodano 67.883 ton premoga oziroma 87,25 % letnega plana. S tem se kaže tudi uspešen finančni rezultat površinskega kopa Lakonca, saj znaša: celotni prihodek 228.197.819,10 din, porabljena sredstva 147.192.489,80 din, dohodek 81.005.330,10 din, obveznosti iz dohodka 3.689.423,50 din in čisti dohodek 77.315.906,60 din.

Perspektive za nadaljnje delo:

V letu 1984 je predvidena razširitev površinskega odkopa Lakonca proti severozapadni strani. Dela na tej razširitvi so že pričeli. S tem bomo pridobili še dodatnih 233.000 ton premoga. Odstraniti bo potrebno dodatnih 642.021 m³ odkrivke, kar je veliko ugodnejše razmerje kot pri sedanjem kopu. To pomeni, da bodo tudi stroški na tono premoga manjši. Za ta dela smo že pridobili vsa potrebna soglasja, tako da lahko potekajo neovirano.



Površinski kop Lakonca v Trbovljah sredi julija letos. (Foto: B. Klančar)

V letošnjem letu potekajo tudi raziskovalna dela pod Bukovo goro, to je na področju male Bukove gore, kjer je po sedanjih predvidevanjih še okrog 800.000 ton premoga. Natančnejši podatki bodo znani do konca letošnjega leta. Tudi tu bi bilo razmerje med odkrivko in premogom ugodno, vendar bo verjetno predstavljal največjo oviro strmo pobočje. Veliko ugodnost pa predstavlja dejstvo, da bi to jalovino lahko uporabili za zasip sedanjega površinskega kopa Lakonca, ki jo izvajajo istočasno z deli na odkopu premoga.

Raziskano pa je tudi že južno pobočje površinskega kopa. Tu je po podatkih raziskav še nadaljnjih 211.912 ton premoga ter 538.540 m³ jalovine, kar tudi predstavlja zelo ugodno razmerje premoga in odkrivke. Vendar teh del ne bodo pričeli izvajati pred letom 1985.

Te ocene zalog so podane precej optimistično. Upajmo, da se bodo tudi uresničile.

Boris Oberžan

Javna razprava o predlogu vsebine sklepov 13. seje CK ZKJ

Organizacija Zveze komunistov se je odločila za javno razpravo o materialu 13. seje med člani Zveze komunistov, kar pomeni bistveno novost in novo kvaliteto ZK. V mesecu septembru bodo sestanki osnovnih organizacij, na katerih bo preverjena odmevnost sklepov med člani ZK. Izpostavljen bodo tudi vsebinska vprašanja lastne problematike v zvezi z materialom 13. seje. Gre za zelo konkretno akcijo Zveze komunistov, kajti bolj ko bo aktivnost uspela, tem prej bomo prišli iz sedanjih težav. Istočasno gre tudi za priprave na 13. kongres ZK, ki mora dokazati, da je ZK gibal družbenega razvoja predvsem z dveh aspektov:

- uresničevanje vloge delavcev v razširjeni reprodukciji in svobodni menjavi dela in
- boj za samoupravno uresničevanje razvojnih programov.

Osrednje vsebinsko vprašanje pa je organiziranost združenega dela, kar je zgodovinski in neposredni interes delavcev oziroma delovnih kolektivov.

Razprave morajo potekati izostreno, z veliko kreativnosti iz lastnih razmer, obravnavani material pa presoditi tudi glede na zaključke 12. kongresa ZK. Priprave na razprave morajo izhajati iz iniciativnosti sekretarjev in sekretariatov OO ZK. Ne gre za to, da bomo aktivnost opravili le na enem sestanku, gre za več sestankov po tematskih področjih. Sekretariati morajo izdelati oceno delovanja lastne osnovne organizacije, pri tem pa opredeliti odgovornost slehernega člana ZK v osnovni organizaciji in tudi njegovo delovanje izven lastne organizacije.

Poudariti je potrebno med drugim naslednja vsebinska vprašanja:

- aktivnost članov ZK v krajevni in hišni samoupravi,
- ocena lastnih razmer v osnovni organizaciji in vloga komunistov v sedanji gospodarski situaciji,
- razprave povezati z vsebino 6. seje CK ZKS o utrditvi akcijske enotnosti ZK in oce-



Ivan Močilar iz do IMD - tozd SIMD je znan inovator, ki je bil za svoje tehnične izboljšave že večkrat nagrajen. (Foto: B. Klančar)

niti delo vsakega komunista,

— pri razpravi izhajati iz materialov 7. seje CK o kadrovski politiki, 8. seje ter 11. seje CK ZKS o uveljavljanju in razvoju političnega sistema.

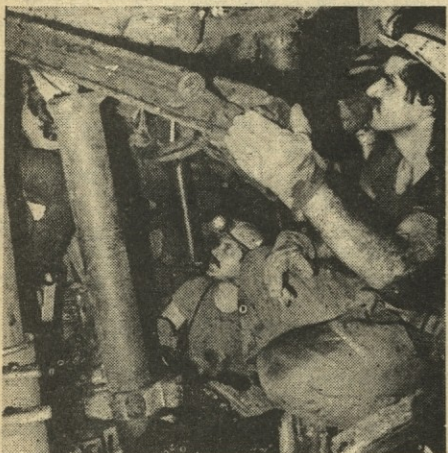
Razprave naj bi stekle tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah, predvsem v sindikatih, ki naj spregovorijo o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov ter stimulativen nagrajevanju kakor tudi o uveljavljanju sindikalnih skupin in samoupravnih organov, predvsem delavskih svetov.

V organizacijah ZSMS morajo presoditi, kakšno je uveljavljanje mladih v družbenopolitičnem delovanju in njihova vključenost v Zvezo komunistov.

Nedorečenost oziroma nedodelanost politične organiziranosti v našem kombinatu ne sme biti vzrok, da razprava ne bi stekla in bila opravljena v obstoječih osnovnih organizacijah. Prav s temi razpravami je potrebno doseči organiziranost v SIMD, ESMD in RESD. V razpravah ne smemo sprejemati novih sklepov, kajti gre za sankcioniranje obnašanja posameznih članov ZK, nazadnje za preverjanje dela članov ZK v organih občinske konference ZK Trbovlje, predvsem pa tudi v lastni osnovni organizaciji.

Razprave bodo uspele, če bomo sledili iztočnici „kako boljše delati kot član ZK“.

Albin Hauptman



Rudarja Jusuf Čabrič in Mirko Kuželjč v jami rudnika Kanižarica na pridobivalnem čelu.

Dejali so ...

Dušan Šinigoj, predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije

„Zavedati se moramo, da so se zaradi visoke inflacije, ki zlasti prizadene dobre gospodarje, v zadnjih letih realni osebni dohodki zmanjšali skoraj za tretjino. Preteklo leto za več kot 9 % ob tem, ko je produktivnost dela v naši republiki pričela rasti. Za zmanjšanje te razlike si moramo prizadevati že v letošnjem letu. Politiko je treba naravnati tako, da delavci, ki dosegajo nadpovprečne delovne in poslovne rezultate, imajo tudi nadpovprečne osebne dohodke in obratno.“

Kolektivi, ki slabo poslujejo in ne izpolnjujejo svojih obveznosti, ne morejo več računati na tako široko odprto blagajno družbene pomoči, ampak bodo morali sami nositi materialne posledice slabih odločitev in slabega gospodarjenja tudi v nižji ravni osebnih dohodkov.“

Dušan Bogdanov, predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije

„Sindikat trdno vztraja pri stališču, da ne smemo prekoračiti predvidene projekcije usklajevanja cen, ker so le-te že tako ali tako visoke. Posebej to velja za cene vode, električne energije, stanarin in življenjskih potrebščin, od katerih je najneposredneje odvisna življenjska raven delavcev. Če ima komunalno gospodarstvo težave, je treba poiskati druge rešitve, ne pa da se vse nekritično prevali na cene. To je še posebej pomembno v velikih mestih in industrijskih središčih, kjer je koncentracija delavskega razreda največja in je največ tistih, ki živijo samo od osebnih dohodkov in pokojnin. Veliko odgovornosti bodo poleg sindikata v uresničevanju predvidene projekcije cen imele tudi skupščine, še posebej zbori združenega dela, samoupravne interesne skupnosti in drugi družbeni dejavniki.“

Separiranje premoga iz Ugljevika

V zvezi s separiranjem premoga iz Ugljevika slišimo najrazličnejše pripombe. V pogovoru je Jože Herman, dipl. ing. rud., zaposlen v DS SS v ZPT, vodja operativnega razvoja, povedal naslednje:

— Po zalitju jame Kotredež v februarju in po drugem vdoru junija 1981 je bila proizvodnja v tem premogovniku precej manjša, kot smo načrtovali. Zato smo sprejeli ponudbo Dom Smreke iz Maribora. Ta je namreč pričela dobavljati premog iz Ugljevika, ki ga je bilo potrebno še separirati. S tem smo rešili našo separacijo, ki sicer ne bi bila dovolj izkoriščena, pokazala pa se je tudi slaba stran te odločitve. Ugljeviški premog vsebuje 4 do 4,5 odstotka žvepla, zato pri izgorevanju precej onesnažuje okolje. Kurilna vrednost tega premoga je manjša od kotredeškega. Premog iz Ugljevika ima kurilnost 12,6 do 13,4 MJ na kilogram, prani asortimani kotredeškega premoga, merjeno v juniju, pa 14,97 MJ na kilogram.

Delo na separaciji pa otežkoča še predvsem neredno dostavljanje premoga iz Ugljevika. Po uredbi izvršnega sveta SRS morajo biti vagoni razloženi v šestih urah. Dom Smreka Maribor, ki je glavni dobavitelj premoga iz Ugljevika, ima v svojem okrilju tudi prevoz od začetne postaje Belenja do Zagorja. Na separaciji v Zagorju pa skrbe za prevoz teh vagonov iz zagorske železniške postaje do separacije. Tam ga prelože na kamione, ki ga prepeljejo do traku in dalje v separacijski postopek. Zaradi iztrošenosti lokomotive, ki mora, kadar pripelje po šestdeset vagonov, najmanj dvajsetkrat peljati od separacije do postaje, naletimo še na dodaten problem. Lokomotiva vozi po enotirni progi, ki jo istočasno uporablja še Industrija gradbenega materiala v Zagorju.

Uskladiti vse te prevoze je marsikdaj zelo težko. Vsak dan naj bi iz Ugljevika pripeljali dvajset vagonov premoga. Zaradi raznih zastojev na železnici pa ga, in to največkrat ob petkih, pripeljejo po šestdeset vagonov skupaj. Ostale dni v tednu pa samo po nekaj vagonov. Zaradi tega nastane velik problem, saj je treba za konec tedna angažirati ljudi za nadurno delo, da polni vagoni ne stojijo na železniški postaji oziroma na separaciji. Ker na separaciji ni dovolj prostora, da bi ga tam deponirali, moramo separirati tudi ob prostih sobotah in nedeljah. Med tednom separiramo poleg premoga iz Ugljevika še premog iz Kotredeža in jame Loke, saj so zmogljivosti na separaciji precejšnje. Na uro lahko separiramo do 200 ton premoga ali 3600 ton na dan. Zaradi mešanja našega premoga in premoga iz Ugljevika smo do sedaj dobili najmanj petdeset reklamacij.

Kdo je največji potrošnik premoga iz Ugljevika?

— Premog iz Ugljevika pred separiranjem suho sejemo, da ločimo frakcije pod 30 mm. Tega ne separiramo, pač pa ga Dom Smreka Maribor oddaja termoelektrarni Šoštanj. Nad 30 mm debela zrna premoga pa separiramo. Premog iz Ugljevika vsebuje nad 50 % debelih vrst, kar je ugodno, saj je odstotek debelih vrst našega premoga okoli 20. Pri suhem sejanju premoga se močno kadi, prah pa se useda po vsej transportni poti, in ker premog vsebuje okoli 14 % žvepla, hitro pride do samovžiga, kar je tudi ena od slabih strani. Dom Smreka Maribor potem oskrbuje s premogom gospodinjstva in industriji v vsej severovzhodni Sloveniji.

Koliko plačuje Dom Smreka za naše usluge?

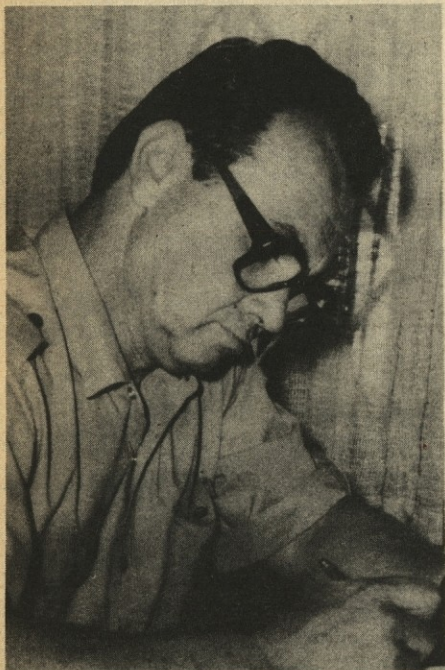
— Dom Smreka Maribor nam je do leta 1984 plačevala za separiranje ene tone premoga 300 din, od leta 1984 pa 400 din. Posebej nam plačajo prevoz od železniške postaje do separacije in razkladanje premoga na separaciji.

Za prevoz iz Ugljevika do železniške postaje Zagorje in za prevoz separiranega premoga do Maribora skrbi Dom Smreka Maribor, stroški pa so vračunani v ceni premoga.

Nameravate tudi v bodoče separirati premog iz Ugljevika?

— Malo verjetno je, da bi v Sloveniji toliko povečali proizvodnjo premoga, da ne bi bilo več treba dobavljati premoga iz Bosne. Leta 1982 smo ga dobavili 62.885 ton, lani 67.614 ton, letos pa načrtujemo 60.000 ton. Verjetno pa bo ta količina manjša, ker smo ga do junija letos dobavili le 21.000 ton.

Menim, da smo bralce vsaj delno seznanili s težavami, ki spremljajo naše delavce na separaciji v Zagorju. Obstaja izhod iz te situacije?



Jože Herman, dipl. inž. rud. iz do Zasavski premogovniki. (Foto: A. Bregant)

— Kljub mnogim intervencijam pri vseh odgovornih se neredno dostavljanje premoga iz Bosne do železniške postaje v Zagorju ni spremenilo. Za popravilo oz. nabavo močnejše lokomotive, ki prevaža premog z železniške postaje v Zagorju do separacije po enem skupnem tiru z IGM, tudi ni denarja.

Delavci na separaciji v Zagorju bodo morali potemtakem še naprej delati po potrebi tudi ob sobotah in nedeljah. Potrošnikom pa ostaja upanje ... Mogoče bodo imeli srečo, da bodo nabavili premog takrat, ko bo mešanica najbolj ugodna.

Dragica Bregant

Gradnja novih elektroenergetskih objektov

Naše glasilo redno spremlja dogajanja, ki se odvijajo okoli namarevanje izgradnje novih elektroenergetskih objektov v SR Sloveniji v naslednjem obdobju.

Posebno v zadnjem času so bile razprave na raznih ravneh zelo pogoste in pestre. Zato je prav, da zabeležimo na kratko, o čem so sklepali posebni odbori oziroma delavski sveti v zvezi z nameravano gradnjo elektroenergetskih objektov.

Dne 24. 7. 1984 je bila v Mariboru 19. seja odbora za razvoj delavskega sveta sozd Elektrogospodarstva SRS. Na tej seji so podrobno razpravljali o predlogu izbora objektov kontinuitete za pokrivanje porabe električne energije v obdobju 1986/1990, drugi del in osnutek do leta 1995, o čemer sta poročala tovariša Praper in Lešnik. Po podanem poročilu se je razvila obsežna razprava, na koncu pa je bil sprejet sklep, v katerem so navedeni objekti za vlaganja v obstoječe proizvodne objekte, ki imajo bistveni vpliv na proizvodnjo in nadaljnjo izbiro objektov. Tu je na prvem metu navedena TE Trbovlje II s tem, da bi z deli pričeli še v letošnjem, končali pa v prihodnjem letu. Med

novimi proizvodnimi objekti za povečane potrebe pa je na prvem mestu TE Ugljevik II in rudnik (v SR BiH), nadalje HE Vrhovo (Sava), TE-TO Trbovlje III z močjo 210 megavata s predvideno proizvodnjo 950 milijonov kWh električne energije, s pričetkom gradnje 1985 in koncem gradnje 1991. Nadalje so naštet še ostale hidroelektrarne na Savi in Muri ter v Avstriji (HE Bistrica).

Sklep je precej obsežen in je bil posredovan v sprejem delavskemu svetu sozd EGS.

Dne 31. 7. 1984 je bila v Mariboru 21. seja delavskega sveta sozd Elektrogospodarstva Slovenije. Na seji je potekala širša razprava o izboru objektov kontinuitete za pokrivanje porabe električne energije v obdobju 1986 - 1990, 2. del in osnutku do leta 1995.

Po predhodnem sprejetju ugotovitev je nato soglasno sprejel sklep o izboru objektov kontinuitete za pokrivanje porabe električne energije v obdobju 1986 - 1990, 2. del in osnutku do leta 1995.

Sklenil je, da je treba pričeti z gradnjo naslednjih proizvodnih objektov:

a) Vlaganje v obstoječe proizvodne objekte, ki imajo bistveni vpliv na proizvodnjo in nadaljnjo izbiro objektov:

Objekt	Moč MW	Proizv. GWh	Zač. del	V pogon
TE Trbovlje II	125 (95)	475	1984	1985
TE Tuzla vlaganja v rudnik				
PK Potočari	107	600	1985	1988
Obnova HE Fala, 9. in 10. agregat	40	200 (266)	1985	1989

b) Novi proizvodni objekti za povečane potrebe:

TE Ugljevik II + rudnik BiH	100	548	1984	1988
HE Vrhovo (Sava)	35	132	1985	1988
TE-TO Trbovlje III	210	950	1985	1991
HE Boštanj (Sava)	35	132	1986	1989
HE Hrastje-Mura	22	92	1986	1989
HE Bistrica (Avstrija)	10	18	1986	1990
HE Blanca (Sava)	35	132	1987	1990
HE Veržej (Mura)	22	92	1987	1990

Za pokrivanje porabe v obdobju 1986 - 1990 je potrebno zgraditi 338 MW, vključno s HE Mavčiče in HE Jez Melje, ki ju že gradijo. Za nove objekte je potrebno sprejeti odločitev skupaj za 200 MW. Obstoječe inštalirane moči bodo s tem povečane za 280 MW, ker bosta zaradi dotrajanosti prenehalii obratovati 58 MW (TET 1 in HE Fala agr. 1 do 7). Za pokrivanje potreb, že v letu 1991, je potrebno zgraditi TE-TO Trbovlje III s pričetkom izgradnje v letu 1985. Skupaj s to elektrarno je potrebno zgraditi 548 MW inštaliranih moči v novih proizvodnih objektih. Odločitev o začetku izgradnje novih objektov je potrebna za 509 MW. Obstoječe inštalirane moči bodo povečane za 490 MW.

Nadaljnjih točk tega sklepa ne navajamo, ker se nanašajo na druge proizvodne objekte in splošna določila, ki so povezana z izdelavo in sprejemanjem investicijskih programov in druge dokumentacije. Dodamo naj le še to, da je pri točki 7 omenjenega sklepa navedeno, da potrjuje sprejete predloge kontinuitete iz 1. dela optimizacije z dne 15. 3. 1984, s tem da predlog dopolnijo v srednjeročnem planu 1986 - 1990 še z objekti prenosa, 110 kV objekti distribucije in deponije premoga Lakonca.

Dne 2. avgusta tega leta je na svoji 7. seji odbor za razvoj pri Splošnem združenju energetike Slovenije prav tako obravnaval predlog izbora objektov, ki jih je treba zgra-

diti v naslednjem obdobju za pokrivanje porabe električne energije. Sklep, ki ga je sprejel po obširni razpravi in ugotovitvah, v bistvu podreja vrstni red vlaganj v posamezne proizvodne objekte. Vrstni red, ki smo ga že navedli kot sklep delavskega sveta sozd EGS, se ni v ničemer spremenil.

Dne 9. avgusta tega leta je bila v Ljubljani 15. seja izvršnega odbora Splošnega združenja energetike Slovenije. Tudi na tej seji je bil obširno obravnavan dani predlog glede gradnje energetskih objektov v naslednjem obdobju. Tudi na seji tega odbora je bil potrjen vrstni red gradenj oziroma vlaganj v posamezne objekte. Dodan je bil še sklep, da je treba na osnovi seznama objek-

tov izdelati dokončen prioriteten vrstni red gradnje, kar pa ne velja za obstoječe objekte, v katere bomo vlagali, pa tudi ne za prve tri nove proizvodne objekte. V obeh primerih je torej naša TET izvzeta in jo smatrajo za prioriteto.

Iz gornjega povzetka lahko ugotovimo, da so vsi organi, ki so doslej obravnavali prognozo bodoče porabe električne energije, in s tem v zvezi izgradnje proizvodnih objektov, potrdili nujnost čimprejšnjega pričetka izgradnje TE-TO III, pa tudi temeljite obnove TET II.

Upajmo, da tudi pri obravnavah na sejah drugih organov ne bo prišlo do bistvenih sprememb. (t. l.)

Poslovanje tozda GRAMAT v prvem polletju 1984

Izguba v poslovanju tozda Gramat, nastala v obdobju I. — III. 1984, ki je bila predvsem posledica nedoseganja realnih cen izdelkov tozda Gramat (pesek, opeka), se je v obdobju III. — VI. 1984 zmanjšala, tako da v obdobju januar — junij 1984 delavci ugotavljamo, po polletnem obračunu, da smo poslovali z motnjami.

Glavni vzrok, da smo kljub nespremenjenim cenam peska in opeke (do junija 1984) poslovali razmeroma uspešno, je bil v izdelovanju in izvajanju konjunkturalnih izdelkov in storitev in doslednem izvajanju stabilizacijskega programa.

Problemi, s katerimi se v proizvodnji srečujemo, so raznovrstni:

— glina z mnogo primesi apnenca, laporja in drugih, ki zahteva dodatno dvojno predelavo;

— povečana obraba in okvare strojev in naprav, ki so nastale kot posledica dodatne predelave gline;

— velika fluktuacija delavcev zaradi nizkih osebnih dohodkov;

— neredne dobave mazuta in reprodukciskega materiala, kar je pogojevalo, da smo poskusili mazut pri kurjenju krožne peči nadomestiti s premogovim prahom.

Na žganje opeke s premogovim prahom smo prešli v mesecu maju 1984 in po začetnih težavah, povezanih z uvajanjem „nove“ tehnologije žganja, dosegli razmeroma dobre rezultate, ki potrjujejo pravilnost sprejete odločitve.

Z uvedbo premogovega prahu pri žganju opeke smo skoraj v celoti nadomestili drag in uvožen mazut, ki smo ga do sedaj uporabljali in ga takrat, ko smo ga potrebovali, navadno nismo mogli dobiti.

Posledica navedenih problemov je seveda nedoseganje proizvodnega načrta, zastavljenega za prvo polletje 1984, na drugi strani pa preseganje planirane realizacije kar za 8 %, kar daje tudi dobro osnovo za izpolnitev finančnega načrta, zastavljenega za leto 1984.

Rajko Klemenc

Raziskave v I. polletju 1984

Za raziskave v letu 1983 so bila odobrena sredstva „naftnega dinarja“ v višini 264.226.200 dinarjev. Ta sredstva so postala operativna 1. 8. 1983 v višini 198.000.000 dinarjev in 30. 1. 1984 v višini 66.226.200 dinarjev. Iz tega razloga so v I. polletju 1984 izvajali raziskave še po programu iz leta 1983.

Po programu raziskav za leto 1984 so bila odobrena sredstva „naftnega dinarja“ v višini 592.198.000 dinarjev in 31. 5. 1984 so postala operativna sredstva v višini 296.000.000 dinarjev, zato smo v času enega meseca lahko pričeli šele s pripravo pogodb in je koriščenje teh sredstev v prvem polletju minimalno.

Na posameznih območjih so v prvem polletju izvajali naslednje raziskave:

Na območju med Dolom in Laškimi so delali izkop obzorne proge z delno permanizacijo na višini Savskega obzorja kot pripravljeno delo za kasnejše vrtanje jamskih vrtin. Izdelani sta bili tudi komori. Raziskovalno vrtanje bodo pričeli v II. polletju.

V začetku leta so končali raziskave z vrtinami s površine v zahodnem predelu jame Trbovlje. V izdelavi je detaljno poročilo o ugotovitvah raziskav. Ugotovljene dodatne zaloge so ocenjene na okoli 3,5 milijonov ton, pretežno talninskega premoga, s kurilno vrednostjo med 9 in 15 MJ/kg.

Raziskave z vrtanjem s površine so pričeli na območju opuščenega površinskega kopa Neža in jih bodo nadaljevali v II. polletju. V jami so vršili raziskovalno vrtanje v območju AB polja. Ugotovljeni so bili sloji premoga debeline od 2 - 16 m s povprečno kurilno vrednostjo 12 MJ/kg. Raziskovalno vrtanje nadaljujejo v območju Zg. VII. polja. Z rudarskimi raziskovalnimi deli so bile potrjene pričakovane zaloge premoga v VI. polju, in to dokaj dobre kvalitete.

Končan je program raziskav z vrtinami s površine in jame za leto 1983 v območju Kotredež-zahod. Iz končnega elaborata sledi, da so bile ugotovljene zaloge premoga A + B + C₁ kategorije v višini 9,3 mio ton in kategorije C₂ v višini 7,1 mio ton. Izdelavo

raziskovalnega prekopa na nivoju VI. obzorja že nadaljujejo v smeri dolomita, da bodo ugotovili njegovo vodonosnost.

Raziskave terciarne kadunje Zagorje-Moravce so končane. Nakazale so usmeritev nadaljnjih raziskav v pričakovanih nahajališčih. Kot prva je bila izdelana raziskovalna vrtina na območju kisovške stranske kadunje. Z njo je bilo dokazano, da stranska kadunja ni normalno razvita. Tudi raziskovalno vrtanje v jami Loke v polju 42-0 na višini IV. obzorja ni dalo dobrih rezultatov.

Zelo intenzivne so bile raziskave za ugotavljanje količin in kvalitete neodkopanega kotlovnega premoga v jami Kotredež. Zaradi hitrih sprememb kvalitete so bile raziskave preusmerjene iz jame na površino. Na osnovi dosedanjih raziskav so ocenjene zaloge med površino in I. obzorjem nad 1 milijon ton talninskega premoga B in C₁ kategorije s kurilno vrednostjo nad 9 MJ/kg.

V vzhodnem predelu jame Hrastnik delajo raziskave zaradi ugotovitve slojnih prilik in verifikacije zalog premoga v območju Kotnega polja z raziskovalnim hodnikom in raziskovalnim vrtanjem. Raziskave počasi napredujejo in zato močno kasnijo.

Raziskave v jami Ojstro bodo pričeli v II. polletju.

V zvezi z odvodnjavanjem jame Kotredež so potekale hidrogeološke raziskave in njihove ugotovitve so sproti koristili. V vodonosnem dolomitu je uspelo znižati nivo vode za 7 oziroma 15 m. V območju Ojstro in Hrastnik so bila izvršena v jami in na površini hidrogeološka kartiranja ter laboratorijske analize vode in kamenin. Ugotovljena sta bila nevarna vodonosnika dolomit in litavski apnenec in v porušeni predeli tudi krovni lapor.

Končane so študije za opuščene premogovnike Trobni dol, Pojerje, Holmec, Leše in Vremenski Britof.

Z raziskovalnimi vrtinami v polju Dol - Senovo so ugotovili, da se premogova leča v globino proti zapadu in vzhodu ne nadaljuje. Raziskave nadaljujejo, zato še ni izdelano poročilo o ugotovljenih zalogah premoga, ki je zelo dobre kvalitete.

Za območje severovzhodnega predela območja Globoko je bil izdelan projekt I. faze rudarskih raziskav in tudi revidiran. Na osnovi projekta je bila pridobljena lokacijska dokumentacija in ocenitev ter priprava pogodb za odkup zemljišča. V izdelavi je projekt dostopne ceste in izdelana ponudba za postavitev daljnovoda in RTP.

Raziskovalna vrtanja iz sredstev enote RSS za leto 1984 so končana, nadaljevala se bodo iz sredstev „naftnega dinarja“.

Da bi omogočili kontinuiteto proizvodnje, so v rudniku Laško forsirali raziskovalno vrtanje iz Glavnega rova in medobzorja na k. 196, kakor tudi rudarska raziskovalna dela. Raziskave so ugotovile, da poteka v tem območju večji regionalni prelom in se zato tu pojavljajo le tanjše plasti premoga, pomešane s krovnim laporjem in psevdofiljskimi plastmi. Nahajališče na tem pasu ni obetavno.

Na območju Trobnega dola je bila v I. polletju izvršena prva vrtina v celoti, druga pa še ni bila končana. S prvo vrtino je bil premog navrtan v treh nivojih na vertikalni razdalji 38 m. Z ozirom na debelino premogovih polj od 15-60 cm in globino ni pričakova-

ti ekonomsko eksploatabilnih² zalog.

Z rudarskimi deli je bil v jami Kanižarica v raziskavi zahodni del polja Kadunja in ugotovljen premogov sloj debeline 2,5 do 3,0 m. Z jamskimi vrtinami raziskujejo 2. ploščo IV. polja. V območju Južnega polja je v izdelavi vrtina s površine, ki naj ugotovi položaj tretjega in četrtega premogovega sloja, ki sta predvidena na globini od 240 do 300 m. Na tej vrtini sproti ugotavljajo elastične in hidrodinamske parametre. Tudi premogove izdanke s krajšimi vrtinami še raziskujejo.

Na ostalih lokacijah (Krmelj, Ilirska Bistrica), ki še niso bile vključene v prioritetni red, raziskovalnih del še niso pričeli.

J. A.

Koriščenje sredstev za raziskave do 15. 7. 1984

1. Naftni dinar 1983

odobrena sredstva po programu
s pogodbami angažirana
obračunana s situacijami
še neangažirana
še nekoriščena

264.226.200	100 %
259.490.162	98,2 %
202.500.352	76,6 %
4.736.038	1,8 %
61.725.848	23,4

2. Naftni dinar 1984

odobrena sredstva po programu
sredstva operativna s I. tranšo
s pogodbami angažirana
obračunana s situacijami

592.198.000	
296.000.000	100 %
175.261.373	59,2 %
28.545.049	9,6 %

Opomba: Kot je že uvodoma navedeno je II. tranša sredstev naftnega dinarja 1983 postala operativna 30. 1. 1984, I. tranša naftnega dinarja 1984 pa 31. 5. 1984, zato je izvajanje raziskav po letnih sprejetih programih v zamiku 6 do 8 mesecev.

Problematika varstva pri delu v DO ZPT in DO IMD v I. polletju 1984

Nesreče pri delu

V prvem polletju se je v DO ZPT in DO IMD primerilo 331 nesreč pri delu, kar pomeni v primerjavi s prvim polletjem 1983 povečanje za 61 nesreč (I. polletje 1983 270 nesreč pri delu) oziroma povečanje za 22,6 %, in sicer:

	1983	1984	Indeks
lahke nesr.	265	324	122,3
težke nesr.	4	6	150
smrtne nesr.	1	1	100
Skupno	270	331	122,6

Pregled nesreč v posameznih tozdi in DS v DO ZPT in DO IMD je razviden iz tabele 1:

Tozd oz. DS	Leto 1983 nesreč	Leto 1984 nesreč	Indeks nesreč
Premogovnik Hrastnik	56	72	128
Premogovnik Ojstro	44	42	95
Premogovnik Trbovlje	56	90	161
Premogovnik Kotredež	26	23	88
Separacija premoga Trbovlje	20	19	95
Separacija premoga Zagorje	3	2	67
RŠC Zagorje - delavci	6	7	117
RESD Hrastnik	16	25	156
RESD Trbovlje	15	16	106
RESD Zagorje	7	7	100
Predelava jamskega lesa	4	4	100
PD Hrastnik	5	5	100
PD Trbovlje	3	3	100
PD Zagorje	1	—	—
DS SS ZPT	—	1	—
Skupno DO ZPT	262	316	121
SIMD Trbovlje	5	12	240
EIMD Trbovlje	2	2	100
DS SS IMD	1	—	—
Skupno DO IMD	8	14	175
DS ASO	—	—	—
DS TSO	—	—	—
Skupno DO ZPT in IMD	270	331	122

V prvem polletju se je primerilo 324 lahkih nesreč, šest težjih in ena smrtna na Separaciji Trbovlje, ki ni bila na delovnem mestu, ampak v območju povratnega črpališča, kamor se je napotil delavec, ne da bi ga kdo napotil na to mesto.

Od šestih težjih nesreč je bilo:

- Na širokem čelu SHP Marrel-Hydro v času odpiranja prvega transporterja zaradi neusklajenega dela — jama Trbovlje (1 nesreča).
- Pri pripravi v premogu — nesreča se je

primerila na progi v času nakladanja premoga na transporter. Čelo delovišča je bilo na kontaktu premog-črna talnina in je bila čelna stena razpokana in neobtrkana. Zaradi tega se je odločil večji kos jalovine ter povzročil zlom goleni leve noge — jama Trbovlje (1 nesreča).

- Pri prevozu TH podporja s transporterjem. V času transporta lokov TH podporja z enoveržnim transporterjem EVT-120 je prišlo do zataknitve loka in delovna veriga obratujočega transporterja je lok potisnila v smer, kjer se je nahajal delavec. Lok mu je hudo poškodoval desno nogo v stegnu — jama Trbovlje (1 nesreča). Niso bila upoštevana navodila za transport.
- Pri prevozu s transporterji s trakom. Delavec je čistil ob transporterju s trakom v območju odklonskega bobna v bližini povratnega valja. Transporter s trakom je miroval. V času čiščenja je prišlo do zagona traku, kar je povzročilo hudo poškodbo roke. Vzrok: neupoštevanje navodil — jama Ojstro (1 nesreča).
- Pri reševanju zamaška v bunkerju za premog je delavec padel z lestve. Nataknil se je na rezalni stroj in si hudo poškodaval jetra — neupoštevanje navodil oz. neurejeno delovno okolje — jama Hrastnik (1 nesreča).
- Ena hujša nesreča se je primerila zaradi padca delavca ob nameravanem vstopu v kabino tovarnjako na Separaciji Trbovlje.
- Nevarni pojav, katerega posledica je bila lažja nesreča delavca v jami Trbovlje v času odstreljevanja zaradi grobih kršitev predpisov in navodil za delo z razstrelilnimi sredstvi in miniranjem.
- V jami Trbovlje (delovišče RŠC) je prišlo do skupinske nesreče, pri kateri sta bila lažje poškodovana dva delavca. Nesreča se je primerila v času predvrtavanja na progi. Ker delovišče ni bilo obtrkano, je prišlo do odločitve hribine in lažje poškodbe obeh prisotnih kvalificiranih delavcev.

V prvem polletju 1984 beležimo občuten porast nesreč. Večje število nesreč pogojajo poleg neugodnih montageoloških pogojev tudi neizkušenost delavcev in do neke mere tudi nadzornega osebja. Tako odhajajo izkušeni delavci v pokoj, na njihova mesta prihajajo delavci z manj izkušnjami, ki nimajo dovolj izostrenega čuta za varno delo in varno delovno okolje. Zaradi tega se pojavljajo in ponavljajo nesreče, pri katerih je odločilni osebni faktor. Pri analizi nesreče služba varstva pri delu ugotavlja, da odgo-

vorni delavci, ki skrbijo za varnost, delovno okolje in kontrolirajo izvajanje varstvenih ukrepov, svojih nalog ne izvajajo dosledno.

Glavni vzroki zaradi katerih prihaja do poškodb, so predvsem neurejene pohodne in transportne poti, premajhna skrb za zavarovanje stropa tako na odkopih kot tudi na progah zaradi česar prihaja do padca premoga ali jalovine iz stropa in sten, kršenja predpisov in navodil, slabo organiziranega dela v skupini, pomanjkljivega vzdrževanja jamskih objektov, naprav in priprave in ne-

nenega mleka in kalcijevega klorida (emulzija) v ogreto območje, nakar so likvidacijo čela uspešno izvršili.

Jama Hrastnik: V A polju se je pojavil jamski ogenj v kanalu širokočelnega odkopa BECORIT. Sanacija ognja je bila izvršena z izdelavo definitivne zadelke v dostavnem hodniku in ohlajevanjem in trebljenjem ogretega premoga. V obeh primerih sanacije v A polju je bilo aktivirano reševalno moštvo. Pojav ognja v D polju na koti 101 v času likvidacije čela po končanem odkopavanju. Izdelali so definitivno zadelko z rešilnim moštvom.

Struktura nesreč je razvidna iz priložene tabele v primerjavi s prvim polletjem 1983 (tabela št. 2)

Vrsta nesreče	Leto 1983 Št. nesreč	%	Leto 1984 Št. nesreč	%	Indeks
1 Pri ravnanju in spravlilu predmetov iz jekla in železa	37	13,7	46	13,9	124
2 Pri tesarjenju delovišča	17	6,3	40	12,1	235
3 Od padca premoga ali jalovine iz stropa	25	9,3	25	7,6	100
4 Pri hoji v obratnem prostoru	19	7,0	24	7,3	126
5 Pri ravnanju in prevozu z vozički v ravnini in nagnjenih progah	18	6,7	18	5,4	100
5 Udarec od predmetov	16	5,9	18	5,4	112
6 Od padca ostalih predmetov	9	3,3	17	5,2	189
7 Pri transportni mehanizaciji	13	4,8	13	4,0	100
7 Vbodnine, vreznine, vsekanine	15	5,5	13	4,0	87
8 Opekline	5	1,8	12	3,6	240
9 Na poti na delo ali z dela	9	3,3	11	3,3	122
9 Pri ravnanju z ročnim orodjem	9	3,3	11	3,3	122
10 Pri spravlilu in ravnanju z lesom	8	3,0	10	3,0	125
10 Pri rušenju	7	2,6	10	3,0	142
10 Nakladanj in razkladanje vseh vrst materialov	8	3,0	10	3,0	125
10 Poškodbe po tovarišu	—	—	10	3,0	—
11 Ostale poškodbe pri transportu	7	2,6	8	2,4	114
12 Udarec ob predmet	13	4,8	7	2,1	54
13 Poškodbe z mehanskim orodjem	7	2,6	6	1,8	86
14 Pri ravnanju z ostalimi stroji in napravami	9	3,3	5	1,5	56
14 Prevzignjenje (šifra 28)	—	—	5	1,5	—
15 Od padca premoga ali jalovine s sten	13	4,8	4	1,2	31
16 Padec z višine	1	0,4	3	0,9	300
17 Pri montaži in demontaži cevovodov	2	0,8	2	0,6	100
18 Pri prevozu ljudi ali materiala	1	0,4	1	0,3	100
18 Pri odstreljevanju	—	—	1	0,3	—
18 Poškodbe s komprimiranim zrakom	2	0,8	1	0,3	50
Skupaj nesreč	270	100	331	100	122

zadovoljive usposobljenosti.

S stanjem varstva pri delu nikakor ne moremo biti zadovoljni. Služba za varstvo pri delu stalno opozarja in ukrepa ob ugotovitvah nepravilnosti in pomanjkljivosti, vendar odgovorni delavci v nekaterih primerih ne upoštevajo dosledno, zaradi česar prihaja do ponavljanja nesreč in situacij, pri katerih lahko pride do nesreč.

Povečani dotoki vode v jamske objekte, izlivlji vode in udori mulja in blata na odkope.

Do izlivov manjših količin blata in povečanih pritiskov na odkopih je prihajalo v prvem polletju le v jami Ojstro na širokočelnem delovišču v Terezija II. polju na koti 160 v količini do 20 m³ (18. 1. 1984) in nato večkrat manjše količine.

V času vrtanja odvodnjevalne vrtnice v Javor polju na koti 150 je prišlo do izliva večje količine vode.

Ogrevanje premoga

V prvem polletju je prihajalo do večkratnih ogrevanj premoga tako na odkopnih kot tudi v jamskih objektih v vseh jamah, razen v jami Kotredež. Vzroki za ogrevanje in tudi jamske ognje so bili:

- nekvalitetno zalaganje odprt in progah,
- prepočasno napredovanje širokih čel,
- nepravčasna izdelava zadelk in tudi nekvalitetna izdelava,
- nedosledna kontrola s strani nadzornega osebja.

Jama Hrastnik: Pojav ognja v Vzhodnem talnem skladu. Sanacija je bila izvedena v izdelavo provizorne in nato definitivne zadelke. Aktivirano je bilo reševalno moštvo.

V času likvidacije čela v A polju je prišlo do jamskega ognja. Sanacija je bila izvršena z ohlajevanjem z vodo in otiskanjem ap-

Jama Ojstro: V jami Ojstro je prišlo do večkratnih ogrevanj premoga na širokočelnem odkopu v Terezija II polju in ob oddelku presipnega jaska v Terezija II polju na koti 160. Sanacija ogrevanja je bila kratkotrajna z izstreljanjem in ohlajevanjem ogretega območja.

V progi v Javor polju na koti 140 je tudi prišlo do ogrevanja premoga, ki je bilo sanirano z izstreljanjem in vtiskanjem emulzije kalcijevega klorida v ogreto območje.

Jama Trbovlje: V prvem polletju je prišlo do jamskega ognja in večkratnih ogrevanj v VI. polju jame Trbovlje. Pripomniti je treba, da je premog v tem polju podvržen samovžigu, kar pri izdelavi jamskih objektov ni bilo dosledno upoštevano. Sanirali smo tako, da smo izdelali plašče iz gline v progah na kritičnih odsekih. Potrebno je bilo aktivirati reševalno moštvo v dveh primerih. Na širokem čelu Rudarskega šolskega centra je v Zgornjem 7. polju prišlo do večkratnih ogrevanj premoga zaradi prepočasnega napredovanja čela.

Jama Loke: V polju 52, sloj 4, kjer odkopavajo z odkopno metodo s splavnim zasipom, je v prvem polletju prihajalo do večkratnih ogrevanj zaradi nedoslednega saniranja nastalih zruškov v času odkopavanja. Sanirali smo z odkopavanjem ogretega premoga in ohlajevanjem z vodo iz zasipnega cevovoda.

Jama Loke: V polju 42, sloj 1, je prišlo do pojave ogljikovega monoksida, ko so odkopavali 2. etažo, zaradi netesnosti zadelke, katera je bila izdelana v presipnem jasku po končanem odkopavanju 3. etaže. Pri tem je prišlo do manjše zastrupitve enega kopača. Izdelana je bila zadelka v smerni progi na 4. obzoru. Aktivirano je bilo rešilno moštvo.

V vseh navedenih primerih jamskih ognjev in ogrevanj delavci niso bili ogroženi, ker so se pravočasno odmaknili razen v jami Loke, kjer je prišlo do manjše zastrupitve enega rudarja.

Za preprečitev navedenih nevarnih pojavov jamskih ognjev in ogrevanj je obvezno sledeče:

- kvaliteti izdelave jamskih objektov je potrebno posvetiti večjo pozornost,
- likvidacijska dela širokih čel po končanem odkopavanju morajo pospešiti,
- doseči je potrebno primerno hitrost napredovanja širokih čel,
- odgovorno nadzorno tehnično osebje mora kontrolirati stanja posvetiti večjo pozornost v smislu pravočasnega odkrivanja nevarnosti ogrevanja in takojšnjega ukrepanja,
- pravočasno zapiranje z odgovarjajočimi



Učenci rudarskega šolskega centra skupno z vzgojitelji in inštruktorji pomagajo pri razširitvi obratnih prostorov na Dolu, ki jih bodo uporabili zase (Foto: B. Klančar)

zadelkami v območjih, kjer obstaja možnost prepihovanja.

Pojavi škodljivih plinov

Predhodne navedene jamske ognje je

spremljal tudi pojav ogljikovega monoksida v koncentraciji od 0,001 — 0,05 %. Pri pojavu koncentracije nad 0,05 % CO je bilo aktivirano reševalno moštvo, ki je izvedlo sanacijo.

Metan se je pojavljal v nedovoljenih koncentracijah v polju 77 - jame Kotredež, in to ob padcu zračnega tlaka, v Javor sloju na koti 140 in v Kotnem polju jame Hrastnik na delovišču RGD ob prelomnici.

Se vedno se pojavljajo nevarni pojavi pri prevozu po jaških zaradi kršenja navodil tako oseb, ki se vozijo kot tudi odgovornih oseb, ki skrbijo za varen prevoz po jaških.

Nevarni pojavi pri prevozu s transportno mehanizacijo - odstranjevanjem zaščit, ki pogojujejo težke nesreče. Se vedno se ponavljajo nevarni primeri pri delu na električnih napravah - odpiranje stikal pod napestjo, odpiranje svetilnega telesa akumulatorskih svetilk.

Iz navedenega je razvidno, da obstaja še vedno cel niz problemov tako tehnične kot tudi vzgojno varstvene narave.

Služba za varstvo pri delu ugotavlja, da pogojujejo nevarne pojave poleg samih kršiteljev predpisov in navodil tudi odgovorni nadzornotehnični delavci s svojim nedoslednim opravljanjem nalog in opravil, ker dopuščajo stanje in ne ukrepajo dosledno za odpravo nepravilnosti.

Dolžnost vseh delavcev je, da vsak opravlja svoje delo oziroma ga vodi in organizira s takšno pazljivostjo, da s tem varuje življenje in zdravje sebi, pa tudi drugim.

Jože Čič

Stoosemdeset let rudnika Trbovlje

(nadaljevanje)

Obdobje od ustanovitve TPD do začetka tega stoletja

Obratovanje dveh premogovnikov v Trbovljah ni moglo biti trajnejšega značaja. Predvsem družba Vodenskega rova v poslovanju ni dosegala rezultatov, ki so jih družabniki pričakovali ob nakupu, zato so se odločili, da rudnik prodajo.

Pogajanja so potekala z dunajskimi finančniki, dokler ni prišlo do odločitve, da se ustanovi TRBOVELJSKA PREMOGOKOPNA DRUŽBA. Ustanovni občni zbor dru-

žbe je bil 30. decembra 1872 s sodelovanjem družabnikov Vodenske premogokopne družbe in Dunajskega bančnega društva.

Že v statutu družbe so bili predstavniki slovenskega kapitala postavljeni v neenakopraven položaj, postopoma pa je prišla družba popolnoma v roke tujcev.

3. januarja 1873 je TPD odkupila Vodenski premogovnik in že 10. januarja je bil izvršen prenos rudniške posesti.

Paralelno so potekali že tudi razgovori o odkupu Maurerjevega premogovnika in 3.

februarja 1873 je Dunajsko bančno društvo odkupilo premogovnik in ga 24. marca 1873 prodalo TPD. Pomembno vlogo pri ustanavljanju TPD je imel baron Hopfen kot generalni ravnatelj Dunajskega bančnega društva. Po njem je bil poimenovan glavni izvozni rov za bivšo Maurerjevo separacijo (pod Nasipi).

TPD je ostala lastnica rudnika do druge svetovne vojne.

Vodstvo TPD je bilo na Dunaju, vodstvo rudnika v Trbovljah pa je bilo poverjeno strokovnjakom, ki so že prej vodili Vodenski in Maurerjev rudnik. Najbolj znan med njimi je Pongrac Eichelter, delno pa je družba poslala v Trbovlje tudi strokovnjake od drugod.

Za prvo obdobje po prevzemu je značilno, da je družba forsirala odkopavanje premoga na površinskih kopih, istočasno pa intenzivno pripravljala jamo za povečano proizvodnjo.

Že obstoječe površinske kope so začeli označevati z rimskimi številkami, in sicer:

- površinski kop I, prejšnji Lakonca, je bil za sedanjo halo cestne mehanizacije STT in je segel od Trboveljščice do Male Bukove gore;
- površinski kop II (Gvido) je bil na območju Gvido — Žabja vas, odkopavanje je bilo zaključeno že v letu 1875;
- površinski kop III (Limbarje) je bil na območju nad sedanjim naseljem Ribnik proti Limbarjem. Po zaključenem odkopavanju premoga so tu pridobivali še zasipni material in glino. Na tem mestu je sedaj bajer Gvido;



Rudnik Trbovlje, osrednji del sedanjega širšega območja Trga revolucije (iz leta 1874)

— površinski kop IV (Neža) je bil zaradi oddaljenosti manj izkoriščen.

Odkrivanje premoga je družba prepuščala privatnikom. Najbolj znan med njimi je bil Fritsch, ki je imel stanovanja za svoje delavce na slemenu, kjer je sedaj površinski kop Ojstro.

Odpiranje jame se je delno vezalo na obstoječe rove, odpirala pa sta se nova rova, in sicer Pasetti rov, s katerim se je odprl severni del jame do k. 360 in Hopfen rov, s katerim se je odprlo široko področje v jugozahodnem in centralnem delu jame in je v bistvu prevzemal vlogo, ki jo je pred njim imel Vodenski rov.

Paralelno se je vršila modernizacija rudnika z uvajanjem izvoznih naprav, ventilatorjev, zasekovalnih strojev, vrtnih naprav in opreme na površinskem kopu.

Obnovljena in delno spremenjena je bila trasa ozkotirne železnice, obnovili so separacijo centralne delavnice.

Takoj po prevzemu rudnika je TPD ukinila steklaro in objekt, kjer je bila predvidena nova steklarina in jo spremenila v stanovanjsko hišo.

Namesto steklarne so v letu 1874 pričeli graditi cementarno, ki je dobivala surovine iz odrivke površinskih kopov.

Uspeh TPD v prvih letih najbolj kaže primerjava proizvodnje in zaposlenih.

	I. 1872	I. 1876	%
proizvodnja (ton)	48.830	158.935	325,5
zaposleni	774	1.666	215,2

Po letu 1875 je pričel v družbo intenzivno dotekati francoski kapital, tako da so do leta 1880 pridobili Francozi med delničarji družbe vodilno vlogo.

V tem obdobju nastopa tudi razširitev TPD s postopnim priključevanjem ostalih rudnikov, in sicer:

Hrastnik	I. 1880
Zagorje	I. 1880
Ojstro	I. 1886
Brezno - Huda jama	I. 1890
Liboje	I. 1882
Krapanj	I. 1881
Kočevje	I. 1885
Krapina	I. 1891
Senovo	I. 1904

V letu 1883 je prevzel mesto rudniškega ravnatelja v Trbovljah Martin Terpotitz. Bil je izreden rudarski strokovnjak, ki se je pred prihodom v Trbovlje izkazal kot upravnik rudnika Hrastnik. V obdobju njegovega službovanja v Hrastniku je potrebno omeniti uspešno sanacijo jame po jamskih požarih in uspešen razvoj in modernizacijo rudnika, delno v času, ko je bil še pomočnik upravnika in kasneje kot upravnik.

V času, ko je bil Terpotitz ravnatelj v Trbovljah, se je proizvodnja dvignila od 297.140 t v l. 1884 na 429.620 ton v letu 1897 in šli so na jamsko odkopavanje.

Terpotitz je postavil sistem odpiranja jame, ki je obveljal na področju nekdanjega vzhodnega revirja do sredine 60-ih let, na področju zahodnega revirja pa do sredine 30-ih let tega stoletja. Del jamskih objektov, zgrajenih v tem času, se uporablja še danes. S kombinacijo rogov, izvoznih jaškov in zračilno dostavnih nadkopov je bilo zago-

tovljeno intenzivno zračenje, enostaven transport premoga in dostava materiala ter kratke dostopne poti na etažah.

Z izdelavo Terezija podkopnega rova (sedanji Terezija rov), Barbara rova (pri Ameršku) v vzhodnem delu in Ferdinandovega rova (pod sedanjo klasirnico na Gvidi), Jožefinega rova (pod Ribnikom), Talnega (l. 1895) in Frančiška rova (na platoju sedanjih obratnih prostorov) ter podaljšanjem Hopfen rova so bile odprte zaloge od najvišjih nad k. 400 do k. 242 in s tem zagotovljena dolgoletna proizvodnja.

S tem so bila dokončno formirana osnovna obzorja jame in sicer:

- Neža k. 400
- Karolina I. 375

- Pasetti k. 360
- Terezija — Ferdinand k. 330
- Barbara — Jožefa k. 315
- Volbenk k. 290
- Talno k. 275
- Hopfen k. 245

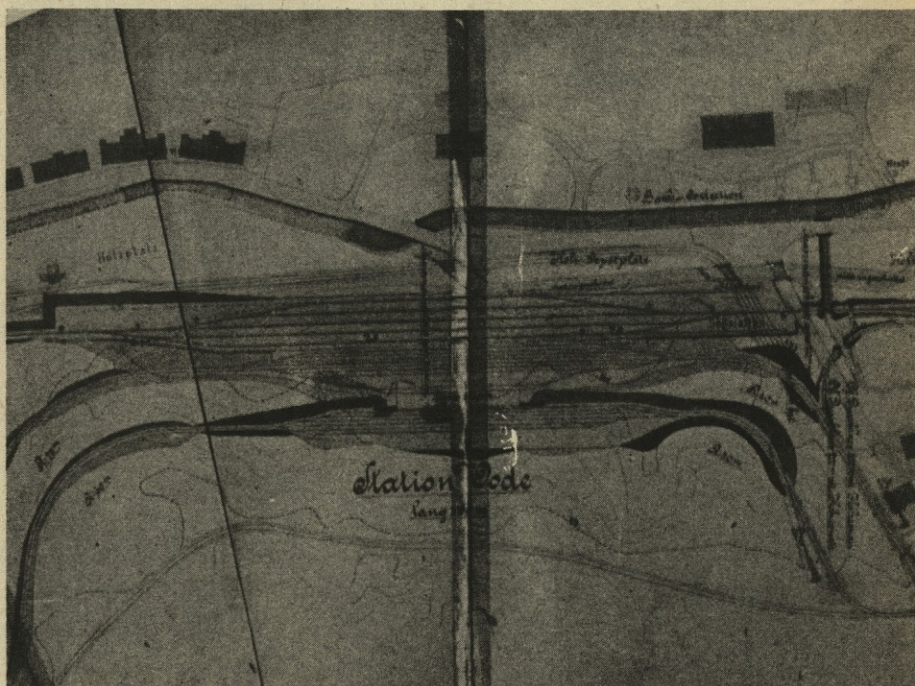
(Kote so podane generalno).

Kasneje je bilo razvito še savsko obzorje k. 230.

Ob študiju starih kart za določevanje zaloga talninskega premoga razberemo izredno strategijo vodenja odkopavanja v Terpotitzovem obdobju, kombinacijo odkopnih področij z boljšimi in slabšimi pogoji, popolnoma čisto odkopavanje in izkoriščanje vseh možnosti za racionalno odpiranje posameznih etaž.



Rudnik Trbovlje, srednji del kraja koncem 19. stoletja. Rovi od leve proti desni: novi Volbenkov rov, stari Jožefa rov, stari Volbenkov rov, Vode rov, Talni rov, Franc rov, rov na Gmajni, Lakonca rov.



Rudnik Trbovlje, srednji del koncem 19. stoletja

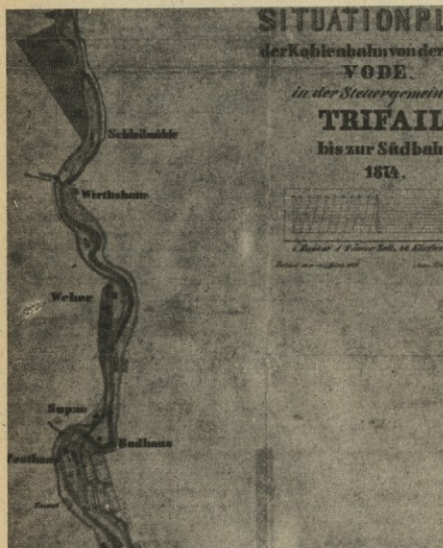
Menjale so se tudi izvirne tehnične rešitve, na primer izolacija starih zasipov z glinasto suspenzijo s površine, različne metode odpiranja in odkopavanja z ozirom na odkopne pogoje in stalna modernizacija rudnika, tako da je v tem času trboveljski rudnik dosegel vodilno mesto med slovenskimi rudniki.

Jamska proizvodnja je postopoma presejala proizvodnjo s površinskih kopov. V začetku osemdesetih let je zamrl površinski kop III pod Limbarjem, površinski kop I pa je obratoval do l. 1892. Tudi na površinskih kopih so modernizirali proizvodnjo, prešli so na masovno razstreljevanje. V zvezi s tem je zanimiva predstavitev razstreljevanja na površinskem kopu ob obisku cesarja Franca Jožefa 11. julija 1883 v Trbovljah. Cesarju so pripravili v območju kopa paviljon, ki je markantno označen na vseh kartah iz tistega obdobja. Za razstreljevanje so pripravili tri polnitve s skupno 1330 kg dinamita.

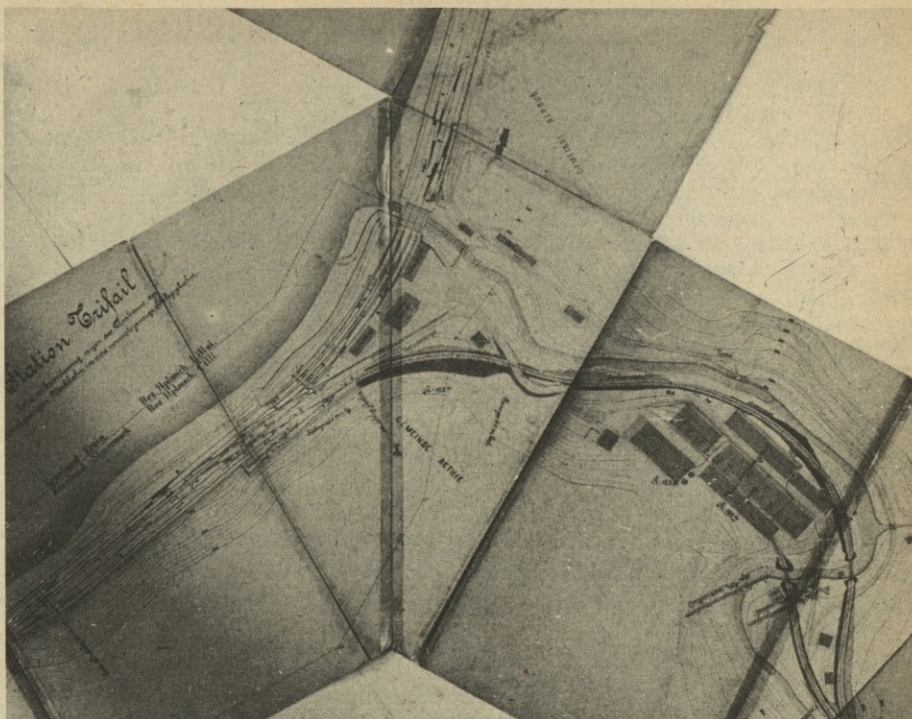
Ohranjena je karta, na kateri so označena posamezna mesta razstreljevanja z zornimi koti in razdaljami do cesarjevega paviljona. Ko so odjeknile eksplozije, je cesar vprašal: „Kje je pa premog?“ Odgovor predstavnika rudnika se je glasil: „Veličanstvo, vse kar je črno, je premog“. To geslo se je ohranilo preko sto let do danes, le da so imeli verjetno naši predhodniki bolj izostren čut za barve ...

V začetku osemdesetih let se je rudnik razdelil v dva revirja, vzhodnega in zahodnega, kasneje pa se je vzhodni revir delil še v vzhodni revir I in vzhodni revir II. Uprava zahodnega revirja je bila najprej na področju sedanjega naselja Nasipi in se je nato preselila v sedanje obratne prostore premogovnika Trbovlje, upravi vzhodnih revirjev pa sta bili na Polaju (pod novim Volbenk rovom) in pri Tereziji podkopnem rovu.

V tem obdobju so bile zgrajene tudi centralne delavnice v l. 1878 in opekarna na sedanjem prostoru v l. 1894. Rekonstruirana je bila ozkotirna železnica do železniške postaje, obstajala je celo varianta za zgraditev normalnotirne železnice, ki naj bi segala najdlje nekje do sedanjega hotela, vendar ta ideja ni bila realizirana.



Rudnik Trbovlje, situacija spodnjega dela Trbovelj ob potoku od takratnega naselja Vode do železniške postaje.



Rudnik Trbovlje, situacija pri železniški postaji Trbovlje koncem 19. stoletja

Iz „Kronike občine Trbovlje“ ing. Filipa Krasnika iz l. 1939 povzemam nekaj najzanimivejših podatkov o razvoju Trbovelj v obravnavanem obdobju.

Stanovanja:

TPD je od prejšnjih lastnikov prevzela: vsa obratna poslopja, zgradbo ravnateljstva (sedaj RUDIS), 4 uradniške, 4 poluradniške, 15 velikih in 15 malih hiš za delavce, restavracijo (na mestu, kjer je sedaj hotel) in gozdarsko hišo na Podmeji.

Do leta 1883 je bilo zgrajeno: vila za ravnateljstvo (sedaj TSO — investicije), 24-družinske hiše nasproti STT, 3 velike in 6 malih delavskih hiš in dve čakalnici.

Do leta 1897 je bila zgrajena: kolonija Fani - Kurja vas, del naselja Njiva, 6 velikih in tri male delavske hiše in ena poduradniška hiša.

Do l. 1905 je bila dograjena kolonija na Njivi, kasneje Žabja vas in dva samska domova.

V letih 1876 - 1877 je bila zgrajena bolnišnica (zgradba nasproti veleblagovnice). Leta 1877 je bil zgrajen konzum bratovske skladišnice (nasproti restavracije).

Leta 1879 je bila razširjena rudniška restavracija.

Leta 1892 je bila zgrajena nova šola (sedaj šola Alojza Hohkrauta), ki je bila leta 1904 dvignjena za eno nadstropje.

Praznik dela 1. maj so prvič praznovali leta 1890.

Iz kronika navajam še nekaj zanimivosti: Leta 1895 je rudnik prvič dosegel proizvodnjo 500.000 ton.

V letu 1891 je bilo ustanovljeno na Dobrni rudniško mlečno gospodarstvo, ki je dajalo do 60.000 litrov mleka na leto. (Po skoraj 100 letih ponovno spoznavamo, da bi bilo

možno velike površinske komplekse rudnika tudi kmetijsko izkoriščati ...)

Dne 25. avgusta 1893 je pogorela cementarna. Julija 1889 je izbruhnila prva splošna rudarska stavka.

14. aprila 1895 je bil potres (Ljubljanski potres). Če verjamemo navedbam v kroniki, so se tračnice v jami „zvijale kot kače“, tako da so jamske straže „priebegnile“ iz jame.

V kakšnih razmerah so živeli delavci? Vedeti moramo, da predstavlja obravnavano obdobje čas razvitega kapitalističnega sistema, ko je doseglo izkoriščanje delavcev vrhunec, pojavlja pa se že organiziran boj delavcev za socialne pravice. To je obdobje prvih večjih stavk, pričetek praznovanja praznika dela, uveljavitev (vsaj delna) osemurnega delavnika ...

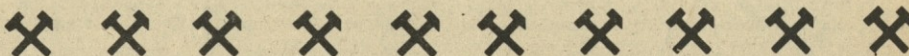
V kriznih obdobjih so bili pogosti množični odpusti delavcev, pa tudi uslužbencev. Veliko vlogo so imele bratovske skladišnice, v primeru bolezni, nesreč in upokojitev.

Vodstvo rudnika v Trbovljah je bilo v svojih kompetencah omejeno predvsem na operativno tehnično vodenje, tehnične odločitve širšega pomena so bile v pristojnosti generalnega ravnateljstva na Dunaju, poslovno politiko družbe pa je usmerjal upravni odbor prav tako na Dunaju.

Iz kasnejšega obdobja so znani primeri, ko so posamezniki, ki so poizkušali izboljšati razmere delavcev, tudi izgubili službo.

Obdobje, ki ga obravnavam v tem prispevku, se zaključuje s pričetkom velike modernizacije rudnika v letih 1905-1912, ki je podala možnost polnega izkoriščanja proizvodnih kapacitet, odprtih v obravnavanem obdobju.

Ernest Ščukanec



Poslovanje sozda REK EK v prvem polletju 1984

Za leto 1984 smo v sozdu planirali 14,5 milijarde novih dinarjev celotnega prihodka. Po zaključku prvega polletja ugotavljamo, da smo po dinamiki letnega plana realizirali 42 % (6,2 milijarde dinarjev). V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta smo povečali celotni prihodek za 58 %. Kljub tako visokemu dvigu napram enakemu obdobju leta 1983 in realizaciji 42 % letnega plana je fizični izid kombinata negativen, saj beležimo 406 milijonov dinarjev izgube.

Doseganje in delitev celotnega prihodka:

DO — DS	% doseg. CP na plan	Izguba v 000 din
ZPT	39	406.567
Senovo	46	—
Kanižarica	51	—
Laško	49	—
TET	44	—
RGD	50	—
IMD	51	—
ASO	39	—
TSO	48	—
SOZD REK	42	406.657

Tako dosežena indeksna razmerja prihodka kažejo odstopanje od načrtanih v smislu zaostajanja za dinamiko letnega načrta. Še slabša razmerja ugotavljamo pri doseganju dohodka in čistega dohodka, kljub zelo visoki rasti napram polletju 1983. Gibanja, ki se kažejo v porabljenih sredstvih, obveznosti iz dohodka in obveznosti iz čistega dohodka, pa so usklajena z načrtovanimi.

Izguba je v primerjavi z enakim obdobjem 1983 za 7 % nižja in dokazuje, da so se cene proizvoda gibale skladno z rastjo materialnih stroškov. Ostale tozid in DS so pri delitvi čistega dohodka ustvarile toliko sredstev, da so v celoti pokrile izplačane osebne dohodke ter do 1/4 realizirale planirano višino skladov za enostavno reprodukcijo.

Doseganje fizičnega obsega proizvodnje in storitev

— Proizvodnja premoga

V obdobju januar - junij 1984 smo proizvedli 872.275 ton premoga, kar je za 1,3 % več kot v enakem obdobju leta 1983 oziroma za 1 % zaostajamo za dinamiko letnega plana 1984.

— Proizvodnja električne energije

Proizvodnja električne energije zaostaja tako za planirano kot tudi za doseženo proizvodnjo v primerjavi z lanskim obdobjem. Dosegli smo 40,8 % predvidene letne proizvodnje. Proizvodnja 232.488 MWh je za 3,8 % nižja od lanske v enakem obdobju.

— DO RGD, DO IMD — storitve

Storitvena dejavnost delno dosega svoje planske cilje tako v RGD kot tudi IMD. V tozdu Gramat opažamo, da proizvodnja opeke in gramoza upada za cca 20 — 25 %.

— Stanje zaposlenih in odsotnost z dela

Za normalno poslovanje v letu 1984 potrebujemo 6663 delavcev. Ugotavljamo, da smo v prvem polletju dosegli 94 % planirano zaposlenost (6276 delavcev). To je za 4 % več kot v enakem obdobju 1983. Večji porast zaposlovanja beležijo predvsem v tozidih proizvodnje, kakor tudi v tozidih storitvene dejavnosti. V prvem polletju beležimo v sozdu 20,0 % odsotnost z dela. V primer-

javi z istim obdobjem v letu 1983 ugotavljamo, da je ta nižja, kar v povprečku pomeni, da je nivo odsotnosti zadovoljiv. Analiza znotraj posameznih tozidov pa kaže, da še vedno narašča odsotnost na področju Hrastnika, kar za 10 %, in da je v porastu tudi odsotnost v RESD, DS SS ZPT, PEE, ESMD in DS SS RGD. Vzroki teh porastov so predvsem v odsotnosti zaradi bolanih, ki iz dneva v dan naraščajo. Zniževanje odsotnosti na tem področju je nujno, saj predstavlja že cca 50 % vse odsotnosti, ki se pojavlja pri teh tozidih.

— Osební dohodki in nadurno delo

Gibanje osebnih dohodkov v višini 41.350 dinarjev na zaposlenega mesečno za prvo polletje 1984 je v primerjavi z letom 1983 indeks rasti 126. To pomeni, da je bila rast osebnih dohodkov v kombinatu za 26 % večja kot v letu 1983. Po oceni Zavoda za statistiko SR Slovenije bo rast OD v gospodarstvu SR Slovenije za to obdobje okoli 27 %, kar kaže, da smo v kombinatu usklajeni z gibanji osebnih dohodkov. Določeno hitrejšo rast OD od povprečka kombinata beležimo v DO RGD, IMD in RPK.

Pri analizi nadurnega dela opažamo nadaljnje zmanjševanje nadurnega dela v povprečku za 10 %. Istočasno pa so nad povprečkom nadurnega dela v kombinatu predvsem dejavnosti, kot so RESD - Zagorje, ESMD, Gramat, Avtoprevoz Zasavje in delno Premogovnik Trbovlje. Če zaokrožimo poslovanje sozda v prvem polletju 1984, vidimo, po zbranih rezultatih, da le-ti skupaj omogočajo pozitivne vplive naboljšanje rezultatov in realizacijo zastavljenih ciljev za leto 1984.

Nevenka Plevnik

Dosedanja in nova organiziranost kombinata

Na temelju uspešno izvedenega referenduma v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in enovitih delovnih organizacij našega kombinata, ki je bil 14. junija, s ponovitvijo 25. julija v DO TET (tozid Proizvodnja električne energije), smo se delavci kombinata odločili tudi za organizacijske spremembe, ki se nanašajo tako na tozde kakor tudi na delovne skupnosti, delovne organizacije in celoten kombinat.

Člane kolektiva želimo na kratko seznaniti s tem, kakšna je bila dosedanja organizacija kombinata in kakšno uveljavljamo po sprejetju sprememb, vsebovanih v statutih in samoupravnih sporazumih o združevanju.

Dosedanja organizacija ozdov v sozdu REK Edvarda Kardelja je naslednja:

- A. Sestavljena organizacija združenega dela Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o. (sozid REK EK)
— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12

V sestavu sozid REK EK delujeta dve delovni skupnosti:

1. Delovna skupnost Administrativnih strokovnih opravil (ds ASO),
— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12
2. Delovna skupnost Tehničnih strokovnih opravil (ds TSO)
— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 14

B. V sozid REK EK je združenih sedem delovnih organizacij in sicer:

- a) Zasavski premogovniki Trbovlje, n. sol. o. (do ZPT)
— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12

V do ZPT so združeni naslednji tozidi in delovne skupnosti:

1. tozid Premogovnik Hrastnik, Hrastnik, o. sub. o., (PH)
— sedež: 61430 Hrastnik, Cesta 3. julija 7
2. tozid Premogovnik Ojstro, Hrastnik, o. sub. o., (POH)

— sedež: 61430 Hrastnik, Cesta 3. julija 7

3. tozid Rudarska elektrostrojna dejavnost Hrastnik, Hrastnik, o. sub. o., (RESD H)

— sedež: 61430 Hrastnik, Cesta 3. julija 7

4. tozid Premogovnik Trbovlje, Trbovlje, o. sub. o. (PT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi 45

5. tozid Rudarska elektrostrojna dejavnost Trbovlje, Trbovlje, o. sub. o. (RESD T)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi 45

6. tozid Predelava jamskega lesa, Trbovlje, o. sub. o. (PJL T)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi 47

7. tozid Separacija premoga Trbovlje, Trbovlje, o. sub. o. (SPT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici

8. tozid Premogovnik Kotredež, Zagorje, o. sub. o. (PKoZ)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Podvine 1

9. tozd Separacija premoga Zagorje, Zagorje, o. sub. o. (SPZ)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Kopališka 14

10. tozd Rudarska elektrostrojna dejavnost Zagorje, Zagorje, o. sub. o., (RESDZ)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Podvine 32

11. tozd Rudarski šolski center, Zagorje, o. sub. o. (RŠC)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Cesta zmage 5

Delovne skupnosti:

1. Delovna skupnost Pomožna dejavnost Hrastnik, (DS PDH)

— sedež: 61430 Hrastnik, Cesta 3. julija 7

2. Delovna skupnost Pomožna dejavnost Trbovlje, Trbovlje (DS PDT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi 45

3. Delovna skupnost Pomožna dejavnost Zagorje, Zagorje (DS PDZ)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Grajska 2

4. Delovna skupnost skupnih služb DO Zasavski premogovniki, Trbovlje (DS SS DO ZPT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12



Nova podoba stanovanjskega naselja osnovne šole Heroja Rajka in športnega parka na Logu v Hrastniku. (Foto: B. Klančar)

b) Termoelektrarna Trbovlje, Trbovlje, n. sol. o., (DO TET)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

1. tozd Proizvodnja električne energije, Trbovlje, o. sub. o., (PEE)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

2. tozd Vzdrževanje naprav, Trbovlje, o. sub. o., (VNT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

Delovne skupnosti:

1. Delovna skupnost skupnih služb DO Termoelektrarna Trbovlje, Trbovlje, (DS SS DO TET)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

č) Industrijske montažne delavnice, Trbovlje, n. sol. o., (IMD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ribnik 16

1. tozd Strojno industrijske montažne delavnice, Trbovlje, o. sub. o., (SIMD)

2. tozd Elektro industrijske montažne delavnice, Trbovlje, o. sub. o., (EIMD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi 45 a

Delovne skupnosti:

1. Delovna skupnost skupnih služb DO Industrijske montažne delavnice, Trbovlje (DS SS DO IMD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ribnik 16

Enovite delovne organizacije

d) Rudnik rjavega premoga Senovo, Senovo, p. o., (Ru Se)

— sedež: 68281 Senovo, Titova 10

e) Rudnik rjavega premoga Kanižarica, Črnomelj, p. o., (Ru Ka)

— sedež: 68340 Črnomelj

f) Rudnik rjavega premoga Laško, Laško, p. o., (Ru La)

— sedež: 63270 Laško, Rečica 17

c) Rudarska gradbena dejavnost, Trbovlje, n. sol. o., (RGD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 4 b

1. tozd Rudarske investicijske gradnje, Trbovlje, o. sub. o., (RIG)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 4 b

2. tozd Elektrostrojne mehanične delavnice, Trbovlje, o. sub. o., (ESMD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi

3. tozd Avtoprevoz Zasavje, Trbovlje, o. sub. o., (AZT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Vodenska cesta 50

4. tozd Proizvodnja gradbenega materiala Gramat, Trbovlje, o. sub. o., (GRAMAT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Opekarna 22

Delovne skupnosti:

1. delovna skupnost skupnih služb DO Rudarska gradbena dejavnost, Trbovlje (DS SS DO RGD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 4 b

Številčni pregled:

DO	enovite DO	tozdov	del. skupnosti	Skupaj
ZPT		11	4	15
TET		2	1	3
RGD		4	1	5
IMD		2	1	3
Ru Se	1			1
Ru Ka	1			1
Ru La	1			1
REK EK			2	2
S k u p a j	3	19	9	31

Opisana organizacija bo v poslovnem prometu delovala do konca leta 1984. V organizacijskem, samoupravnem in družbenopolitičnem pogledu pa je stopila v veljavo nova organizacija kombinata, delovnih organizacij, tozdov in delovnih skupnosti praktično 25. julija 1984, po zadnjem referendumu, in se na teh področjih tudi izvaja.

Nova organizacija kombinata, delovnih organizacij, tozdov in delovnih skupnosti je naslednja:

A) Sestavljena organizacija združenega dela Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., (sozd REK EK)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12

V sestavu sozd REK EK deluje ena delovna skupnost:

1. Delovna skupnost skupnih služb sozd REK EK (DS SS REK EK)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12

B) V sozd REK so združene tri delovne organizacije:

a) **Rudniki rjavega premoga Slovenije, n. sol. o., (DO RRPS), Trbovlje**
— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12

V DO RRPS so združeni naslednji tozdi in delovne skupnosti:

1. tozd Rudnik rjavega premoga Hrastnik, o. sol. o., Hrastnik (tozd RRPH)

— sedež: 61430 Trbovlje, Cesta 3. julija 7

2. tozd Rudnik rjavega premoga Trbovlje, o. sol. o., (tozd RRPT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Nasipi 45

3. tozd Rudnik rjavega premoga Zagorje, o. sol. o., (tozd RRPZ)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Grajska 1

4. tozd Rudnik rjavega premoga Senovo, o. sol. o., (tozd RRPS)

— sedež: 68281 Senovo, Titova 10

5. tozd Rudnik rjavega premoga Kanižarica, o. sol. o., Črnomelj, (tozd RRPK)

— sedež: 68340 Črnomelj

6. tozd Rudnik rjavega premoga Laško, o. sol. o., (tozd RRPL)

— sedež: 63270 Laško, Rečica 17

7. tozd Separacija premoga Trbovlje, o. sol. o., (tozd SPT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici

8. tozd Rudarski šolski center, o. sol. o., Zagorje, (tozd RŠC)

— sedež: 61410 Zagorje ob Savi, Cesta zmage 5/a

Delovne skupnosti:

1. Delovna skupnost skupnih služb DO RRPS, Trbovlje

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12

b) **Termelektarna Trbovlje, n. sol. o., (DO TET)**

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

V DO TET so združeni naslednji tozdi in delovne skupnosti:

1. tozd Proizvodnja električne energije, Trbovlje, n. sol. o., (tozd PEE)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

2. tozd Vzdrževanje naprav, Trbovlje, Ob železnici 13

Delovne skupnosti:

1. Delovna skupnost skupnih služb DO TET (DS SS DO TET)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ob železnici 13

c) **Rudarska gradbena dejavnost, Trbovlje, n. sol. o., (DO RGD)**

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 4 b

V DO RGD so združeni naslednji tozdi in delovne skupnosti:

1. tozd Rudarske investicijske gradnje, o. sol. o., Trbovlje (tozd RIG)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 4 b

2. tozd Industrijska montažna dejavnost, Trbovlje, o. sol. o., (tozd IMD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Ribnik 16

3. tozd Avtoprevoz Zasavje, o. sol. o., Trbovlje (tozd AZ)

— sedež: 61420 Trbovlje, Vodenska 50

4. tozd Proizvodnja gradbenega materiala GRAMAT, o. sol. o., Trbovlje (tozd GRAMAT)

— sedež: 61420 Trbovlje, Opekarna 22

Delovne skupnosti:

1. Delovna skupnost skupnih služb DO RGD, Trbovlje (DS SS DO RGD)

— sedež: 61420 Trbovlje, Trg revolucije 4 b

Številčni pregled

DO	tozdov	del. skupnosti	Skupaj
RRPS	8	1	9
TET	2	1	3
RGD	4	1	5
REK EK	—	1	1
Skupaj	14	4	18

Priprave na družbeni plan za obdobje 1986 do 1990

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je na svoji seji dne 27. julija t. l. obravnaval predlog smernic za sestavo družbenega plana Slovenije za naslednje srednjeročno obdobje 1986-1990. Smernice veljajo za nosilce planiranja kot načelna usmeritev in osnova pri oblikovanju in sprejemanju planskih aktov samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti.

Iz tega predloga smernic povzemamo nekaj najzanimivejših okvirnih podatkov, ki bodo služili, kot smo že omenili, kot osnova za sestavo oz. oblikovanje planskih aktov. Analiza možnosti materialnega razvoja predvideva, da bo ob boljšem izkoriščanju razpoložljivih materialnih zmogljivosti in ob upoštevanju sedanjih pozitivnih dosežkov v rasti proizvodnje mogoče doseči v naslednjem petletnem obdobju povprečno 3,5 do 4,5 odstotno realno rast družbenega proizvoda celotnega gospodarstva. To pomeni, da bo realni družbeni proizvod v tem obdobju narasel za okoli 20 %. Te možnosti se kažejo predvsem v boljšem izkoriščanju obstoječih zmogljivosti in rezervnimi deli, v hitrem dokončanju že začelih investicij ter v pospešenem spreminjanju gospodarske strukture in kakovosti proizvodnje.



Na levi novozgrajena tovarniška dvorana do IMD tozd SIMD na Gvidi v Trbovljah, na desni pa delavniški prostori (bivši kompresor) šolskih delavnic. (Foto: B. Klančar)

Za doseganje predvidene gospodarske rasti, predvsem industrijske proizvodnje, bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju potrebno in tudi možno doseči vsaj 6 % realno letno rast izvoza blaga in storitev, tako da bi se v petih letih izvoz povečal za okoli 34 %. Realna rast uvoza blaga pa naj bi znašala 5,5 % s tem, da bo uvoz reprodukcijskega materiala rasel za okoli 6 % realno letno in opreme za okoli 13 %. Možno gospodarsko rast bi v tem obdobju dosegli z 1,3 % letno rastjo števila vseh zaposlenih, od tega v združenem delu za okoli 1 do 1,2 %, v samostojnem osebnem delu pa okoli 5 %. Delež delovne storilnosti v novo ustvarjeni vrednosti se bo povečal na več kot 2/3. Skupno porabljena sredstva ne bodo naraščala hitreje od celotnega prihodka. Z večjo ekonomičnostjo je predvideno, da bi kljub predvidenim spremembam v odnosih cen energije in surovin zagotovili, da se odnos med celotnim prihodkom in skupno porabljenimi sredstvi ne bi poslabšal. Če bo do konca sedanjega petletnega obdobja uresničeno predvideno razmerje med akumulacijo in sredstvi za porabo, kar pomeni, da se bo delež akumulacije v dohodku povečal s 17 %, v letu 1983, na okoli 20 % v letu 1985, bomo v obdobju 1986-90 s politiko delitve dohodka ohranili doseženi odnos med akumulacijo in sredstvi za porabo in s tem ustvarili pogoje za realno naraščanje sredstev za osebne dohodek ter za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb v skladu z rastjo dohodka. Na tej osnovi se bodo sredstva za bruto osebne dohodek na zaposlenega gibala v skladu z rastjo delovne storilnosti in drugimi kakovostnimi kazalniki gospodarjenja. Sredstva za reprodukcijo gospodarstva (za amortizacijo po minimalnih stopnjah) bodo naraščala po stopnji okoli 4,4 % letno, njihov delež v bruto dohodku v gospodarstvu pa se bo povečal na okoli 31 % (leta 1983 je znašal 27,4 %). Vse kaže, da bomo v naslednjih letih v Sloveniji razpolagali letno z nekaj manj kot 90 % ustvarjenega proizvoda za naložbe in tekočo porabo. To pomeni, da bodo realne materialne in finančne možnosti relativno manjše kot v predhodnem srednjeročnem obdobju. Zato bo uresničevanje razvojnih ciljev in nalog v naslednjem srednjeročnem obdobju terjalo skrajno gospodarno selektivnost in odgovornost pri sprejemanju poslovnih, investicijskih in drugih odločitev v OZD in na vseh drugih ravneh. Predvideno je, da bi del akumulacije namenili za finančno konsolidacijo ozdov in za pokrivanje prirastka obratnih sredstev z dolgoročnimi viri. Za bruto investicije bi v Sloveniji ostalo okoli 64 % razpoložljive bruto akumulacije. To bi omogočalo okoli 5 % letno rast investicij v osnovna sredstva (v tem okviru gospodarskih okoli 6,7 % povprečno letno). Delež investicij v razširitev, posodobitev in rekonstrukcijo v gospodarstvu bo možno povečati v naslednjem srednjeročnem obdobju na okoli 34 % vseh investicij v osnovna sredstva. V tem obdobju oz. obdobju 1976 do 1982 je ta delež znašal 30 %. Povečal se bo delež investicij za vzdrževanje obstoječih zmogljivosti in racionalizacijo proizvodnje. Za nove zmogljivosti bo na razpolago okoli 30 % vseh investicijskih sredstev za osnovna sredstva, pri čemer pa bo šel večji del za objekte kontinuitete v gospodarski veji, le manjši pa za



Čeprav novozgrajena tovarniška dvorana do IMD tozda SIMD na Gvidi še ni v celoti končana, se dela v njej že odvijajo. (Foto: B. Klančar)

nove izvozne in razvojno tehnološke investicije. Sredstva za osebno potrošnjo prebivalstva in sredstva za družbene dejavnosti, oblikovana s svobodno menjavo dela, naj bi naraščala postopoma za okoli 3,7 % letno.

Iz usmeritve družbenega razvoja posameznih področij lahko povzamemo, da je predvidena nižja rast porabe energije od rasti družbenega proizvoda, na kar bo vplivalo tudi nadaljnje hitrejše povečevanje cen energije. Še nadalje je predvideno zmanjševanje energije na enoto proizvoda. Predvidena je večja poraba električne energije, kar bi dosegli z izgradnjo novih elektrarn. Predvideno je nadaljevanje raziskav ležišč nafte, plina in urana ter odpiranje tistih rudnikov, ki bodo omogočili družbeno racionalno proizvodnjo. Predvidena je večja poraba zemeljskega plina, manjše povečanje pa tudi pri naftnih derivatih. Pri gradnji novih objektov je predvideno uvajanje tehnologije, ki ne bo onesnaževala okolja. Pripraviti pa bo treba tudi program za sanacijo žarišč onesnaževanja.

Med elementi dogovora o temeljnih družbenega plana je predvideno, da se bomo v energetiki dogovorili o obsegu in vrstah raziskav za krepitev domače energetske osnove, obveznosti pri izgradnji proizvodnih, prenosnih, distribucijskih in drugih energetskih objektov v Sloveniji ter drugih

republikah in pokrajinah. S tem v zvezi pa bo treba zagotoviti ustrezne vire sredstev za vlaganje v energetiko.

Republiška skupščina nalaga vsem nosilcem planiranja, da čimprej dokončajo analize o pogojih in možnostih svojega razvoja za obdobje 1986-1990. Na tej osnovi naj bi delavci v tozdi in občani v krajevnih skupnostih oblikovali smernice za pripravo svojih načrtov ter elementov za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje o temeljnih planov. Tudi občinske skupščine naj bi čimprej sprejele smernice za pripravo svojih družbenih planov.

V vseh samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih skupnostih morajo pripravljati planske dokumente in akte za naslednje srednjeročno obdobje, tako da bode vsi pravočasno pripravljeni in sprejeti. V slovenskem merilu bo osnutek dogovora o temeljnih družbenega plana pripravljen do februarja, predlog pa do julija 1985. Izvršni svet Slovenije bo osnutek družbenega plana Slovenije pripravil do maja, predlog pa do oktobra 1985.

Pričenja se torej obdobje intenzivnih priprav na sestavo osnutka in predloga planskih dokumentov in aktov vseh tozdov in delovnih skupnosti, delovnih organizacij ter kombinata za naslednje srednjeročno obdobje. (t. l.)

Zvezni sindikati o sedanjem trenutku

Dne 3. julija t. l. je zvezni svet Zveze sindikatov Jugoslavije na seji obravnaval dosežanje aktivnosti na področju samoupravne organiziranosti združenega dela. Ugotovil je, da so bili doseženi nedvomno rezultati, ki se kažejo v spremembah organizacijske strukture velikega števila gospodarskih organizacij, popolnejšem ustvarjanju samoupravnih pravic delavcev v združenem delu in funkcioniranju novih družbenoekonomskih odnosov, potrjevanja tozdov kot temeljnih

celic ekonomskega in političnega sistema ipd.

Dosežene pozitivne spremembe je treba po mnenju zveznega sindikalnega sveta v širši obliki posredovati javnosti. Ti namreč najbolj predstavljajo praktično potrditev pravih temeljev samoupravne organiziranosti tako po ustavi kot tudi po zakonu o združenem delu.

Na isti seji je svet sprejel usmeritve aktivnosti organizacij in organov zveze sindika-

tov ob aktualnih vprašanjih samoupravne organiziranosti in delovanju temeljnih organizacij združenega dela in delovnih organizacij. Te aktivnosti in njihove usmeritve so vsebovane v desetih točkah. Nanašajo se na obveznost sindikalnih organizacij na vseh ravneh, da objektivno ocenijo in analizirajo posamezna vprašanja samoupravnega organiziranja in se zavzemajo za dosledno realizacijo ustavnih in zakonskih določil. Na temelju ugotovljenega stanja se morajo sindikati zavzemati za hitro in odločnejše ustvarjanje pogojev za urejanje odnosov na področju organiziranja in delovanja tozdov ter dohodkovnih odnosov. Nujno je, da poostriamo odgovornost na vseh ravneh, od poslovnih organov in strokovnih služb do samoupravljalcev ter vseh delavcev. Dohodkovnih odnosov ni mogoče ustvariti brez ustrezne organiziranosti tozdov in delovnih organizacij in širših oblik združevanja dela in sredstev. Neustrezno samoupravno organiziranost in delovanje tozdov in delovnih organizacij vse pogostejše izkoriščajo za napad na koncept tozda in njegove ustavne funkcije. Sindikat se tem napadom najodločnejše zoperstavlja. Pač pa se sindikati zavzemajo za to, da bi sprožili akcijo za sprejetje družbenega dogovora o ustreznih merilih za oblikovanje tozdov in delovnih organizacij v posameznih dejavnostih, panogah in grupacijah. Sindikati morajo biti odločnejši pri dosedanjem izvrševanju zakona o združenem delu, dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije, sklepa 9. kongresa jugoslovanskih sindikatov ter usmeritev aktivnosti pri izboljševanju samoupravne organiziranosti in delovanju združenega dela z dne 30. 9. 1980. Zvezni sindikalni svet bo dal pobudo za začetek razprave o naštetih vprašanjih v komisiji zvezne skupščine za spremljanje izvajanja zakona o združenem delu in drugih organov federacije z namenom, da bi dobili širšo družbeno podporo svojih ocen in stališč.

Zvezni svet je ob tej priliki sprejel tudi program aktivnosti zveze sindikatov na področju družbenega standarda. Ugotovil je, da se je zadnja leta, posebno še leta 1984, na tem področju začelo in nadaljevalo ogrožanje nekaterih temeljnih opredelitev iz dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. Posebno ne uresničujejo določil glede omejevanja inflacije, naraščanja cen in življenjskih stroškov. Posledice takšnih gibanj so vse težje. Težave nastajajo v samoupravnih in proizvodnih tokovih, vse številnejši in resnejši pa so socialni problemi.

Stalno nazadovanje realnih osebnih dohodkov zahteva od zveze sindikatov, da se odločnejše in aktivneje angažira pri svoji zaščitni vlogi. Program aktivnosti zavezuje sindikate na vseh ravneh, da se angažirajo pri zaustavitvi tendenc nadaljnega upadanja realnih osebnih dohodkov in življenjske ravni delavcev. Hkrati pa se morajo prizadevati za večjo proizvodnjo, znižanje stroškov poslovanja, selektivno investiranje, večjo produktivnost in krepitev vseh odločujočih faktorjev gospodarjenja. Nadalje se sindikati zavzemajo, za odločnejše ustvarjanje možnosti za krepitev materialne osnove združenega dela in njegovo osvoboditev vseh prekomernih obveznosti in stroškov. V tem smislu je sprejel tudi predloge za konkretne akcije (reprogramiranje dolgov

gospodarstva). V čimkrajšem roku, najkasneje pa do zadnjega trimesečja letos, naj bi na ravni federacije sprejeli osnove za dogovarjanje v republikah in pokrajinah glede ustvarjanja in delitve dohodka, zaposlovanja, napredka stanovanjske in komunalne politike, davčne politike.

Z ustrezno politiko osebnih dohodkov je po mnenju sindikatov možno in nujno preprečevati stalno upadanje realne vrednosti in zmanjševanje deleža v razdelitvi narodnega dohodka.

Posebna točka tega programa je izvajanje dogovorjene politike cen z vsemi razpoložljivimi ekonomskimi in drugimi ukrepi. Sindikati se bodo zavzemali za selektivno (izbiranje boljšega) politiko in strogo upoštevanje prednosti, racionalizacije in zmogljivosti itd. na področju zadovoljevanja skupnih potreb (zdravstvo, izobraževanje, varstvo otrok, pokojninsko-invalidsko zavarovanje itd.) kot bistvenega elementa življenjske ravni.

Z doslednim izvajanjem ukrepov ekonomske in socialne politike je treba učinkoviteje odpravljati vse vzroke, ki povzročajo vse številnejše socialne razlike, ki ne izvirajo iz dela. Skupno z drugimi organi se je treba odločno bojevati zoper privilegije, pojave privitizacije in prilaščanja družbenega premoženja.

Sindikati se zavzemajo za takšno davčno politiko, ki bo dosledneje posredovala svojo socialno funkcijo in zagotavljala enako mernejše obremenjevanje predvsem z zmanjševanjem obdavčitve dohodkov iz realnega delovnega razmerja in akcije obdavčitve dohodkov, ki ne izvirajo iz dela (od premoženja, rente itd.). Še letos naj bi sprejeli družbeni dogovor o skupnih osnovah davčnega sistema in davčni politiki.

Brez odlašanja je treba uporabljati obstoječe in sprejemati nove rešitve za učinkovitejšo zaščito življenjskega standarda najbolj ogroženih delov prebivalstva, predvsem družin z nizkimi prejemki na družinskega člana, upokoencev z varstvenim dodatkom, upravičencev do otroškega dodatka, učencev in študentov-štipendistov, prejemnikov socialnih pomoči itd. S tem v zvezi naj bi sindikati na vseh ravneh pričeli z akcijo za zagotovitev potrebnih sredstev.

Sindikat se zavzema za objektivizirano evidenco materialnega in socialnega položaja delavcev in njihovih družin, vse z namenom, da bi zavarovali življenjski standard in namensko in racionalno koriščenje sredstev za te namene.

Ena naslednjih točk programa angažiranja sindikatov je tudi hitrejšo zaposlovanje nezaposlenih. Gre za uvedbo večizmenskega dela, kjer je to možno, delo v kmetijstvu, drobnem gospodarstvu itd.

Ekonomske stanarine naj bi uvajali postopoma ob subvencioniranju skupnih stroškov stanovanja družinam z nizkimi osebnimi prejemki na družinskega člana, vključno s podnajemniki.

Do konca leta bo sindikat sprejel družbeni dogovor o temeljnih skupne politike na stanovanjskem in komunalnem področju in potrdil program skitvnosti za njegovo uresničitev.

Ugotovljeno je, da se socialni problemi izraziteje pojavljajo v mestih in industrijskih centrih, kjer živi večji del delavcev, ki

jim je osebni dohodek vir dohodka, upoko-jenci, učenci in študenti ter brezposelni. Zato sindikat temu posveča posebno pozornost glede socialne zaščite, zaposlovanja, stanovanjske politike, politike cen, davčne politike in komunalnih storitev.

Nujno je pravočasno sprejeti razvojne načrte za naslednje leto in naslednje srednje-ročno obdobje. Sindikat se bo prizadeval, da bi z ekonomskimi ukrepi v letu 1985 zavstavili nadaljnje zniževanje življenjske ravni in ustvarili pogoje za njegovo postopno naraščanje.

Svet Zveze sindikatov Jugoslavije s tem programom aktivnosti zavezuje vse člane, organizacije in organe Zveze sindikatov, da se organizirano, usklajeno, odločno in z vso odgovornostjo angažirajo pri uresničevanju nalog iz sprejetega programa. Izpolnjevanje nalog iz tega programa bo tudi sproti spremljal.

(t. l.)

Organiziranost sindikata v SOZD REK EK Edvarda Kardelja

Po samoupravni odločitvi o samoupravni organiziranosti in dohodkovni povezanosti v našem kombinatu je bilo potrebno pristopiti tudi k organiziranosti sindikata v SOZD REK EK, predvsem zaradi tega, ker so se z novo organiziranostjo ukinile posamezne tozdi oziroma so se imenovalle nove tozdi, ki imajo z novo organiziranostjo bistveno večji stalež kot pa pred dosedanjjo organiziranostjo.

Na pobudo sindikalne koordinacije SOZD REK EK, vodstvenih delavcev kombinata, medobčinskega sveta, zveze sindikatov in občinskih svetov zveze sindikatov je bil izdelan predlog nove organiziranosti sindikata v tozd REK EK z željo, da v posameznih sredinah ne bi ukinjale že obstoječih OO ZS, temveč, da bi v novih tozdi še naprej v smislu boljše povezanosti in večje informatike delovale tako kot doslej.

O predlogu nove organiziranosti sindikata v kombinatu je dne 26. 6. 1984 razpravljala tudi koordinacijski odbor OO ZS SOZD REK Edvarda Kardelja in sprejel naslednje stališče:

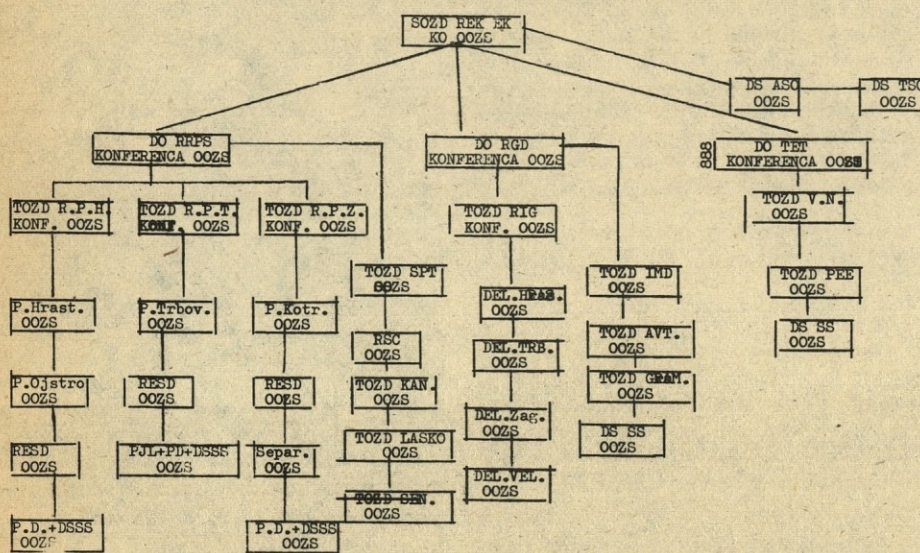
Predlog nove organiziranosti sindikata je potrebno posredovati vsem osnovnim organizacijam sindikata, te pa so dolžne, da preko sindikalnih skupin vodijo razpravo o organiziranosti sindikata. Mnenja in predlogi sindikalnih skupin in OO ZS pa naj bi dejansko pokazali, kakšno organiziranost sindikata si želijo v posameznih sredinah.

V drugi polovici avgusta bo ponovno seja koordinacijskega odbora OO ZS, nakar se bo dokončno izoblikovala organiziranost sindikata. Poudariti je potrebno, da ima vsaka OO ZS pravico, da sama odloči o svoji organiziranosti.

Več o organiziranosti sindikata v SOZD REK EK pa bo v naslednji številki Srečno.

Bruno Šorli

PREDLOG ORGANIZIRANOSTI SINDIKATA V SOZD REK EK



Delo industrijskih gasilskih čet v našem kombinatu

Nova organiziranost našega kombinata bo vsekakor pripomogla k boljši organiziranosti in delovanju protipožarne zaščite v okviru našega kombinata. Tudi dosedanje delo gasilskih organizacij Rudnikov Slovenije poteka organizirano in je že tradicionalno vsakoletno srečanje gasilcev na tekmovanju, na katerem se pomerimo v gasilskih veščinah. Letošnje 15. srečanje gasilskih društev Rudnikov Slovenije je organiziralo Gasilsko društvo Senovo in je bilo v nedeljo, 1. julija 1984. Od šestnajstih društev rudnikov Slovenije se je tekmovanja udeležilo trinajst društev, od tega iz našega kombinata sedem, kolikor jih je tudi organiziranih.

Organizator srečanja gasilskih društev rudnikov Slovenije bo leta 1985 Gasilsko društvo Kanižarica in leta 1986 Gasilsko društvo TET Trbovlje, torej oba v našem kombinatu. Srečanja gasilskih tekmovalnih desetin so zelo koristna glede usposabljanja članstva v gasilskih veščinah in zaradi boljšega medsebojnega sodelovanja. Ta srečanja so zelo kratka in se običajno končajo takoj po zaključenem tekmovanju.

Bile so že pripombe članov, ki so predlagali, da bi se naj desetine po končanem tekmovanju zadržale nekaj časa in izmenjale izkušnje dela na strokovnem in organizacijskem področju, kar bi vsekakor pozitivno vplivalo na nadaljnje delo v društvu.

Vsekakor je vredno pohvale delo Industrijskih gasilskih čet rudnikov Slovenije in našega kombinata, ki vsako leto dosegajo boljše rezultate na področju protipožarne zaščite pri izobraževanju in organizacijskem področju. Poleg gasilske dejavnosti se člani aktivno vključujejo in delujejo na kulturnem in športnem področju ter v drugih organizacijah in društvih.

Za svojo aktivnost so že prejela društva in posamezniki družbena priznanja. Tako smo v Trbovljah prejeli prvojunjsko priznanje in nagrado ob prazniku občine Trbovlje in občinsko priznanje OF za leto 1984. Vsekakor je bila odločitev žirije pravilna, da priznanje dodeli tudi gasilec.

Vsi, ki se poklicno srečujemo z delom gasilskih organizacij, lahko trdimo, da je to delo zelo odgovorno. Poleg odgovornosti je vsak gasilec v nevarnosti in vedno v pripravljenosti na akcijo v ognju, vodi, ob vsakem vremenu in povsod, pač, kjer zadene sočloveka nesreča.

Na letošnjem jubilejnem desetem kongresu slovenskih gasilcev v Mariboru, ki je bil od 22. do 24. junija, je bilo izrečenih veliko spodbudnih besed o boljši organiziranosti in večji vlogi protipožarne zaščite. Naša družba utrpí še vedno ogromno škodo zaradi požarov, katerih povzročitelj je največkrat človek. Zato bo potrebno vložiti še več truda za izobraževanje občanov v šolah in zaposlenih v podjetju o požarnovarnostni zaščiti.

Za gasilstvo lahko trdimo, da več kot eno stoletje nadaljuje častno in požrtvovalno izjemno slovensko tradicijo kolektivnega

V nedeljo, 2. septembra, Tabor ljudske fronte na Mrzlici

Vse člane kolektiva kombinata in vseh delovnih organizacijah, tozidih in delovnih skupnostih, vse njihove družinske člane, prijatelje in znance ter bralce našega glasila vabimo, da se udeleže v nedeljo, 2. septembra tega leta, Tabora ljudske fronte na Mrzlici. Tabor bo že tretji po vrsti, odkar smo vnovič oživili na Mrzlici srečanje delavcev, delovnih ljudi in občanov iz revirskih občin in Savinjske doline.

Proslava bo potekala na travniku pred Poldetovo kočo, to je na običajnem mestu, kjer so se shajali delavci na taborih ljudske fronte tudi v predvojnem času. Proslavo organizira Medobčinski svet SZDL revirskih občin ob sodelovanju številnih predstavnikov najrazličnejših družbenopolitičnih organizacij, interesnih skupnosti, šol, krajevnih skupnosti in Planinskega društva Trbovlje. Letos ga organizira organizacijski odbor iz revirjev, ki ga vodi predsednik Vili

Trevn, sekretar občinske konference SZDL Trbovlje ob sodelovanju številnih sodelavcev. Odbor je imenoval še pododbore za propagando, kulturni program, finance in preskrbo.

Pričetek tabora bo navedenega dne ob 10. uri na Mrzlici. Slavnostni govornik bo Geza Bačič, sekretar republiške konference SZDL Slovenije.

V kulturnem delu programa bodo nastopili kulturniki - godbeniki, pevci in recitatorji iz Zagorja.

Prevoz iz Trbovelj bo zagotovil Integral - SAP do Podmeje. Od Podmeje do Mrzlice pa bo dovoljen prevoz le za vozila z nalepko. Za nabavo bodo skrbeli Gostinsko podjetje Rudar, Trgovsko podjetje 1. junij in Planinsko društvo Trbovlje. Upajmo, da bo Tabor potekal ob lepem vremenu in dobrem razpoloženju.

Nasvidenje na Mrzlici!

Odpri smo nov obrat družbene prehrane

Rudnik Kanižarica je do lanskega leta imel svoj obrat družbene prehrane v stari gostilni, ki je bila prostorsko in higiensko neprimerna. Ta stavba je med vojno celo služila kot partizanska bolnišnica. V njej je bil operiran tudi tovariš Stane Rozman, kjer je tudi preminil.

Do preteklega leta smo imeli tudi velike težave s sanitarnim inšpektorjem, ki nam je pri vsakem pregledu grozil, da bo obrat zaprl.

Z novim obratom družbene prehrane v Kanižarici je zagotovljena rudarjem obilna in kvalitetna prehrana. Istočasno je s tem objektom veliko pridobila tudi Krajevna skupnost Kanižarica, saj krajan do sedaj niso imeli primernega lokala. Uporabne po-

vršine je 560 m². V nov obrat smo vložili 26 milijonov dinarjev. Obratuje s kapaciteto dvestopetdeset malic in sto kosil, v njem je tudi večnamenska klubska soba ter bife odprtega tipa, v poletnem času pa še odprta terasa.

Sedaj obnavljamo tudi obstoječe kegljišče, da bo naš klub „Rudar“ v bodoče lahko tudi doma tekmoval.

Z objektom smo in bomo rudarji in krajan Kanižarice pridobili veliko, saj smo s tem izboljšali svoj družbeni standard.

Videti je torej, vsaj pri nas, da se tudi rudarstvu in krajem, kjer cvete rudarstvo, obe-tajo boljši časi.

Vladimir Breznik

nudjenja pomoči v stiski.

V gasilstvu delujejo ljudje, ki svojo solidarnost v nesreči izpričujejo z dejanji in strokovnim znanjem v akcijah rešujejo življenja in velikansko premoženje v večini primerov prostovoljno.

V zadnjem času so pogoji dela gasilskih organizacij nekoliko boljši zaradi opremljenosti z orodjem in ostalo gasilsko opremo, katere pa še vedno primanjkuje.

Zato imamo v gasilstvu vedno prostovoljne akcije zbiranja finančnih sredstev za nabavo orodja in opreme. Sedaj poteka akcija pri Industrijskem gasilskem društvu rudni-

ka Trbovlje za zbiranje sredstev za nakup orodnega gasilskega vozila. Nekaj sredstev je že zbranih. Moramo se zahvaliti Zavarovalni skupnosti TRIGLAV TRBOVLJE, ki nam je že odobrila 500.000,00 din nepovratnih sredstev in 600.000,00 din v obliki kredita namensko za nakup gasilskega vozila.

Podobne akcije vodijo tudi ostala društva našega kombinata za nakup orodja in opreme. Zato menim, da je nujno potrebno nuditi pomoč ob vsaki taki akciji.

Juro Gotal

Jamsko reševalno moštvo rudnika Hrastnik je prejelo odlikovanje

Na proslavi dneva rudarjev, dne 3. julija 1984, so podelili jamskemu reševalnemu moštvu rudnika Hrastnik plaketo s srebrnim znakom in srebrno značko. Zato sem zaprosila starešino jamskega reševalnega moštva na premogovniku Hrastnik Franca Selana, dipl. ing. rud., za kratek razgovor.

— Jamsko reševalno moštvo rudnika Hrastnik se je izredno odlikovalo predvsem v zadnjih štirih letih, ko smo imeli deset akcij v jami Hrastnik, dve v jami Ojstro, pomagali pa smo tudi ostalim jamskim reševalnim moštvom v našem sozdu.

Kakšne so predpriprave moštva, da vzdrži napore pri reševanju?

— Pripravljamo se po programu, ki ga postavimo vsako leto. Naše moštvo šteje štiriinšestdeset reševalcev. Oseminštirideset jih dela z aparati, ostali pa so inštruktorji, oskrbniki in tehnično osebje po službeni dolžnosti.

Kakšni so kriteriji za izbiro reševalcev?

— Reševalci so lahko le kvalificirani kopači in morajo po petinštiridesetem letu prepustiti prostor mlajšim. Lani smo sprejeli deset novih reševalcev. Za te navadno organiziramo tudi tečaj. Članstvo je prostovoljno, ugoden pa mora biti tudi izvid zdravnika, ki nas pregleda dvakrat letno.

Poleg vsega tega pa je najmočnejša zavest reševati življenja, čeprav mnogokrat izpostavljamo svojega. Pravijo, da je veriga toliko močna, kolikor je močan njen najslabši člen. To velja za celotno reševalno moštvo. Odvisni smo eden od drugega, od starešin do oskrbnika reševalne postaje, ki skrbi za brezhibno delovanje tehničnih naprav.

S katerimi problemi se trenutno srečujete?

— Z opremo. Omenim naj, da se lahko zgodi, da bomo ostali samo reševalci brez aparatov. Naši reševalni aparati so stari, rezervirana imamo sredstva, vendar zaradi težav z uvozom novih aparatov še nismo dobili. V nabavni službi bi nam zato morali pospešeno priškrbeti vsaj rezervne dele za stare aparate Drager BG 160 A.

Katere akcije so vam ostale najbolj v spominu?

— Spomnim se jamskega požara v Javor sloju na koti 160 jame Ojstro, pa vdora mulja v Vzhodnem Talnem skladu, ko smo v blatu iskali človeka, tovariša, za katerega smo dolgo upali, da je še živ. Podrobneje pa bi omenil požar v Vzhodnem Talnem skladu na koti 138 v jami Hrastnik, kjer smo prvič poizkusili reševati v zaprtem zadimljenem prostoru. To je bilo 12. in 13. julija leta 1981. Zaradi ogrevanja in samovžiga premoga je prišlo do velike koncentracije zaдушljivih in strupenih plinov. Ko smo požar pogasili, smo zadelko za seboj zaprli in reševali v zaprtem prostoru. Na ta način smo preprečili spremembo atmosfere. Bali smo se, da bi zaradi močne koncentracije metana in kisika ter temperature okoli 40°C prišlo do eksplozije. Oktobra istega leta pa smo ta del dokončno sanirali.

Ravno v tej akciji smo se znašli v novi situaciji — reševati v zadimljenem prostoru. Za takšno reševanje so potrebne še dodatne izkušnje. V letošnjem letu načrtujemo poseben „zadimljen prostor“, v katerem bomo vadili, verjetno pa se bo delo zavleklo še v prihodnje leto.

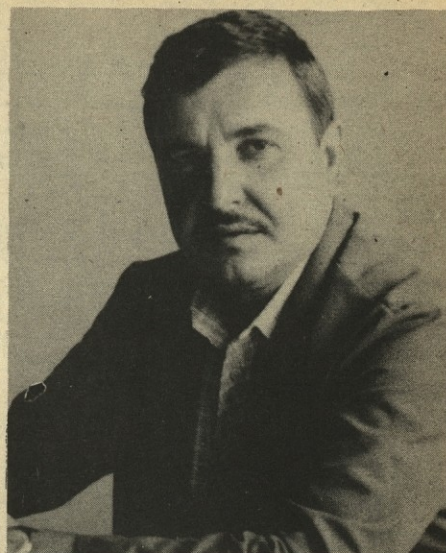
Menim, da ni potrebno še naprej naštevati, kako pomembno je delo reševalcev. Človek je naše največje bogastvo — sem nekje prebrala Titove besede ...

— Da, pravi tovariš Selan. — Tega ni dokazala samo naša, pač pa tudi prejšnja generacija reševalcev. Tudi reševalci ostalih premogovnikov radi priskočijo na pomoč.

Še nečesa ne smete pozabiti napisati. V čim krajšem času rabimo primeren prostor za shrambo vse opreme, ki jo rabimo na akcijah. Računamo na prostor na upravi, ki ga ima teritorialna obramba. Želimo, da bi bil čimprej prazen.

Iskrene čestitke jamskemu reševalnemu moštvu v Hrastniku ob podelitvi priznanja. Želimo, da v bodoče ne bi bilo treba tolikokrat posredovati v nesrečah, kadar pa je to potrebno, pa čimveč uspeha in SREČNO!

Dragica Bregant



Franc Selan, dipl. inž. rud., v. d. vodja tozdrudnik Hrastnik. (Foto: A. Bregant)

9. avgust — praznik občine Trbovlje

Občani občine Zagorje slavijo vsako leto 9. avgusta svoj občinski praznik. Proslavljajo ga v spomin na partizansko akcijo v noči med 8. in 9. avgustom z napadom na okupatorjevo orožniško postajo v stari osnovni šoli v Toplicah in na bližnje postojanke rudniške obratne zaščite. Akcija je zelo odmevala ne le v Zagorju, pač pa po vseh revirjih in okupirani Sloveniji. Napad je izvedla Revirska četa.

V počastitev letošnjega občinskega praznika so pripravili Zagorjani pester program prireditev, ki so ga izpeljali v času od 4. do 11. avgusta.

V soboto, 4. avgusta, je bila ob 18. uri družabna prireditev na igrišču Proletarca.

V nedeljo, 5. avgusta, so ob 8. uri organizirali tradicionalni turistični avto moto rally na izlakah s spretnostno vožnjo, ob 9. uri pa so strelci izpeljali odprto strelsko prvenstvo na strelišču na Ruardiju.

V torek, 7. avgusta, so ob 19. uri slovesno odprli priključek Ceste 20. julija na Cesto zmage.

V sredo, 8. avgusta, je ob 19. uri Delavski pihalni orkester Zagorje pred Delavskim domom izvedel promenadni koncert.

Ob 19.30 uri pa je bila v dvorani Delavskega doma Zagorje slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti ter gostov. Na njej je govoril predsednik občinske skupščine Jože Razinger, podelili pa so tudi letošnja priznanja občine Zagorje. Ob 20.15 uri je v istih prostorih DPZ Svoboda Kisovec izvedla krajši kulturni program, filmski režiser Matjaž Klopčič pa je predvajal film o Zagorju pred tridesetimi leti.

V petek, 10. avgusta, so ob 16. uri izvedli na Čemšeniški planini tradicionalni medklubski šahovski turnir posameznikov, ob 17. uri pa so odprli nov športni dom v Kisov-



Za letošnji občinski praznik občine Zagorje so Kisovčani slovesno odprli novozgrajeni športni dom. Postavili so ga v neposredni sosesčini nogometnega oziroma športnega igrišča.



V Zagorju ob Mediji grade večje stanovanjsko naselje. (Foto: B. Klančar)

cu. Ob tej priliki sta nastopili nogometni moštvi NK Olimpija in NK Slovan, oba iz Ljubljane.

Ob 18. uri so na Izlakah organizirali prijateljsko rokometno tekmo Zagorja — Izlake: Iskra — Šentjernej, ženske.

V soboto, 11. avgusta, je bil ob 9. uri tradicionalni kegljaški turnir društva Invalid na kegljišču ŠD Proletarec; istočasno se je nadaljeval šahovski turnir, ob 17. uri pa so izvedli prav tako že tradicionalne „Medijske igre na Izlakah“.

Celoten program je bil pripravljen in izpeljan v skladu z danimi možnostmi. Vendar so z njim tudi letos dostojno počastili svoj občinski praznik. (t. l.)

Pogovor z Vinkom Šternom

Plaketo s srebrnim znakom in srebrno značko je 3. julija letos prejel tudi Vinko Štern, zaposlen na separaciji v Trbovljah kot inštruktor učencev iz Rudarskega šolskega centra.

— Vaše bogate izkušnje, saj ste zaposleni že štiriintrideset let na separaciji, natančnost in vestno opravljanje dela so gotovo dejstvo, da ste prevzeli mesto inštruktorja. Je bilo poleg tega tudi naključje?

„Naj začnem kar od začetka“, pravi tovariš Štern. „Že moj oče je bil rudar. Padel je v partizanih. Nadaljeval sem tradicijo, obiskoval rudarsko šolo, ker pa zaradi bolezni nisem smel v jamo, sem se po prvem letniku zaposlil pri črpalkah na separaciji. Po treh letih sem napravil izpit za strojnika, nato pa še izpit za delo pri vseh rudarskih strojih. To delo sem opravljal devetnajst let, petnajst let pa sem sedaj inštruktor vajencev prvega letnika RŠC.“

— Na kakšne probleme naletite pri delu z mladimi?

„Delo z mladimi ni lahko. Fantje pridejo k nam iz raznih krajev in prinašajo s seboj najrazličnejše navade.“

Moja naloga in naloga mojega sotovariša Iva Zriliča, ki je tudi inštruktor, je predvsem, da učence pripraviva na rudarski poklic in vzgojiva v dobre bodoče rudarje. Zato pa je potrebna določena disciplina in red.

Tako je na primer med delom prepovedano kaditi, kar pa učenci s težavo upoštevajo. Če se tega sedaj ne bodo navadili, bodo tudi v jami težko vzdržali brez cigaret. Kdor ne spoštuje določenih pravil, se mora preusmeriti. Fantje delajo štiri dni v tednu na separaciji najrazličnejša dela, da si pridobijo določene delovne navade. V proizvodnem procesu ne delajo. Če je delo nevarnejše, ga raje opraviva sama inštruktorja, da se ne zgodi kakšna nesreča. V svojem okrilju imava tudi mlade, ki prihajajo iz šol na nekaj-mesečno prakso.

Poseben problem pa predstavlja pot od cementarne do separacije in obratno. Od cementarne, kjer učenci izstopijo iz rudniškega avtobusa, nadaljujemo pešpot proti separaciji. Po isti poti se malo po trinajsti



Vinko Štern iz tozdr Separacije premoga Trbovlje. (Foto: A. Bregant)

uri tudi vračamo. Med potjo moramo skozi dva predora. Da je prehod varnejši, poleg tega, da upoštevava vse prometne predpise, stopava z baterijo na čelu kolone. Varnostni inženir, ki je ta naš pohod skozi predor videl, pa naju je kaznoval, češ, da ne skrbiva dovolj za varnost. Nihče pa nama še ni razložil, v čem je najin prekršek, saj druge, boljše izbire pri hoji skozi predor ne pozna-va.“

— Povedali ste, da ste dobili priznanje predvsem za družbenopolitično delo, ker sta kot instruktorja oba enako prizadevna in dosegata skupne rezultate.“

„Moje družbenopolitično delo se je pričelo 1958. leta, ko sem začel sodelovati v mladinski organizaciji in se udeleževal tudi mladinskih delovnih akcij oziroma udarniškega dela. Bil sem med prvimi na rudniku član delavskega sveta pa upravnega odbora, nato pa predsednik delavskega sveta na tozdi Separacija Trbovlje, bil sem član rudniškega in občinskega komiteja ZK, porotnik na občinskem sodišču v Trbovljah, član poravnalnega sveta v krajevni skupnosti Center, sedaj pa sem namestnik predsednika hišnega sveta. Bil sem tudi član posebne izobraževalne skupnosti za rudarstvo in geologijo Slovenije, delegat sveta šole RŠC in v sindikalnem odboru na tozdu. Sedaj sem tudi delegat v Zasavskem računskem centru in namestnik vodje delegacije zbora združenega dela na občini, na tozdu pa namestnik načelnika narodne zaščite.“

— Naj zaključim pogovor z vašimi besedami, da uspehe dosegamo z delom in voljo. Te in še vrsto odličnih lastnosti ima naš sodelavec Vinko Štern.

Še nečesa sem se domislila v zvezi z varnim prehodom skozi predora. Poleg naprave za avtomatsko prižiganje semaforjev, naj bi bila tudi naprava za ročno prižiganje rdeče luči na obeh straneh predora med prehodom učencev skozi predor.

Dragica Bregant

Povzetek razgovora s sodelavci o vtisih z letovanja

Tozdi Rudnik Laško je v letošnji sezoni razpolagal s štirimi kamp-prikolicami in najeto štiriposteljno sobo v Bohinju, in to v juliju.

Prikolice smo postavili v Materado pri Poreču eno, Terači padovi na Rabu eno in v avtokampu Stojča pri Puli dve.

Kapacitete so v sezoni polno zasedene, kar pomeni, da je med našimi delavci veliko zanimanje za letovanje.

Vsekakor je to velik premik v zavesti delavcev, da dopust res koristijo namensko za počitek. Razveseljivo je tudi, da je vse več interesentov za letovanje iz vrst polkmečkih delavcev, ki so še pred leti porabili dopust izključno za kmečka dela.

Iz razgovorov z letošnjimi dopustniki lahko ugotavljamo, da je bilo vreme v glavnem naklonjeno, z založenostjo trgovin ni bilo večjih problemov, vsi so se z dopusta vrnili srečno in so zopet polni delovnega elana.

Ker interes za letovanje že skoraj prekaša naše počitniške zmogljivosti, bomo morali v bodoče računati na razširitev in iskati možnosti zamenjav ali prostih kapacitet v okviru drugih tozdov ali delovnih organizacij v sozdu REK EK. V letošnjem letu smo v okviru skupne akcije in sozdu izbrali iz naših delavcev z raznimi poklicnimi ali drugimi obolenji štiri delavce, ki so bili na podlagi zdravniških mnenj poslani v Zdravilišče Čatež in Dobrno. To je vsekakor kvaliteten premik v skrbi za boljše zdravstveno stanje naših sodelavcev.

Takšne skupne akcije in izmenjava ali koriščenje prostih kapacitet v drugih tozdih bi doprineslo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju, kar bi gotovo krepilo medsebojne odnose.

Avugust Ogrinc

Vtisi z letovanja

Beleženje vtisov z letovanja sodelavcev je precej delikatna zadeva, če imaš na umu besede sicer simpatičnega TV napovedovalca Čučka, iz včerašnjega dnevnika „Od jutri dalje bomo dražje plačevali ...“

Zato previdno sprašujem: „Si se že vrnil z letovanja?“ Vendar me nasmejan obraz in zagorela polt sogovornika Branka Cvirna, vodje nakladišča in predsednika OO ZS Rudnika rjavega premoga Senovo opogumi, da mu postavim prvo vprašanje: „Kje si bil na dopustu?“

„Saj veš, da hodim v Vrsar — v naš počitniški dom!“

„Pa kako je bilo?“ vprašam previdno.

„Prima, odlično!“ mi kratko odgovori in na obrazu mu berem zadovoljstvo.

Spomnim se številnih zapisov iz dnevnega časopisa o visokih cenah, slabi hrani, negostoljubnosti in slabi postrežbi ter pohitim z naslednjim vprašanjem: „Pa nimaš pripomb? Kaj pa cena, kvaliteta hrane, postrežba?“

„Cena? Saj veš, da regresiramo oddih po sprejeti regresni lestvici. Moji osebni dohodki res niso veliki, vendar pa mi prav organiziran oddih v naših počitniških kapacitetah ob upoštevanju regresne lestvice omogoča, da z družino preživim desetdnevni oddih po zmerni ceni, ki je v mojem primeru 240,00 dinarjev na osebo na dan. Mislim, da je takšna usmeritev in skrb sindikata pravilna. In prav ta kontinuirana skrb za organiziran oddih delavcev rudnika Senovo, ko smo se v preteklosti odrekli delu sredstev iz sklada skupne porabe prav z namenom obnove počitniških kapacitet, se nam danes obrestuje. Ne rečem, da ni težav pri razporejanju v posamezne dekade, ki zlasti izhajajo iz tega, da ima zakonec zaposlen v drugi organizaciji združenega dela kolektivni dopust. Mislim pa, da bi se tudi

te težave zmanjšale, če bi v Vrsarju del doma adaptirali in pridobili še kakšno ležišče, v Nerezinah pa dekade razporedili vse do konca septembra.

Vsekakor pa bo razvijanje organiziranega oddiha delavcev še naprej prvenstvena skrb sindikata, pri čemer bomo še bolj kot doslej pazili na socialni položaj delavcev, saj ne moremo mimo dejstva, da osebni standard nenehno pada.

Oddih pa je delavcu bodisi v jami bodisi na separaciji nujno potreben, da bi ohranil svoje psihofizične sposobnosti.“

Kar zasul me je z idejami in načrti, pa vendar vztrajam: „Kaj pa hrana, postrežba?“

„S hrano, ki jo pripravljajo v počitniškem domu Krke smo bili zadovoljni. Prav okusna je, pa tudi postrežbi ni kaj oporekati. Okolje samo pa je prijetno in lepo.“

Oddahnem si. Pa je vendarle prijeten prvi vtis sodelavca z letovanja.

Vprašam se: „Bodo vsi zadovoljni? Ne bo pripomb?“ Bi odženem neprijetne dvome, saj vem, da bodó na izvršilnem odboru OO ZS tako kot vedno, analizirali potek letovanja, zbrali pripombe in predloge ter v naslednji sezoni odpravili morebitne pomanjkljivosti.

Pa vendar ni prijetno zbirati vtisov z letovanja sodelavcev, če imaš na umu besede iz TV dnevnika: „Od jutri dalje bomo dražje plačevali ...“

Jana Čepin



Čas dopustov se počasi izteka. Nekateri smo že skoraj pozabili, kako je bilo in zavidamo tistim, ki se šele odpravljajo na letovanje. Veliko delavcev pa je preživelo dopust kar doma, saj so stroški letovanja, kljub raznim ugodnostim tolikšni, da si ob vse večji draginji marsikatera družina tega ne more privoščiti, poleg tega pa je potrebno v času dopusta še marsikaj postoriti doma okoli hiše, na njivah in v vinogradu.

Letos delavci rudnika Kanižarica letujejo v šestih prikolicah, postavljenih v Novljah in Njivicah, v počitniški hišici v Umagu, v počitniškem domu in najetih sobah na Rabu, v Crikvenici in v Termah Čatež. Če strnemo vtise z letovanja v skupno ugotovitev, lahko rečemo: Bilo je lepo in koristno. Večina delavcev je zadovoljna, seveda pa je tudi nekaj pomanjkljivosti, na katere hitro pozabimo v tem prijetnem dopustniškem času ob kopanju, zabavi in v dobri družbi. Največ pripomb je bilo na neprimernost sobe v počitniškem domu na Rabu, ki je bila dodeljena rudniku Kanižarica, pa tudi s privatnimi sobami so bili delavci lani veliko bolj zadovoljni kot letos.

Anica Kuretič, namestnica vodje računovodstva, zaposlena na rudniku že deset let, je z letovanjem zelo zadovoljna.



Kuhinjsko in strežno osebje počitniškega doma na Rabu skrbi za dobro počutje letovalcev. Na levi Lado Jager, vodja počitniškega doma na Rabu v letošnji sezoni. (Foto: B. Klančar)

„Z družino sem letovala v Crikvenici od 4. do 10. julija. Stanovali smo v lepo urejeni sobi v bližini doma, v katerem smo se hranili. Z vsem sem zelo zadovoljna. Hrana je bila dobra, postreženi smo bili lepo, pijača v domu pa je tudi cenejša kot drugje. Plaža je urejena in zlasti primerna za otroke. Večere smo preživeli ob prijetnih sprehodih v Crikvenico, saj imam še majhne otroke in si drugih oblik zabave, katere je bilo v Crikvenici sicer dovolj, zaenkrat še ne morem privoščiti. Bila sem tako zadovoljna, da bi šla najraje letos še enkrat v Crikvenico, vsekakor pa bom šla tja drugo leto, če bo možno.“

Miralem Imširovič, zaposlen na rudniku od leta 1975, sedaj kot namestnik vodje elektrostrojne službe:

„Letos sem se odločil za Terme Čatež, ker sem imel dopust v začetku sezone, ko morje še ni dovolj toplo. Imam dva majhna otroke in mi je bolj ustrezalo letovanje v topličah, kjer so primerni bazeni za otroke in odrasle, voda je ogrevana, seveda je bilo zaradi bližine tudi manj problemov s prevozom. Stanovali smo v bungalovu, ki je sicer že star in dotrajan, vendar je osebje zelo lepo in redno skrbelo za čistočo, tako da zaradi tega nimam pripomb. S hrano in postrežbo smo bili zadovoljni, cene pijače so bile seveda brez popusta, poskrbljeno pa je bilo tudi za zabavo in športne aktivnosti. Kopanje v bazenu je bilo prav prijetno, saj še ni bilo gneče, voda je bila čista in primerne ogrevana.“

Z letovanjem v Termah Čatež smo bili zelo zadovoljni in je prav, da to obliko letovanja ohranimo, saj je primerna za čas v predsezoni, za družine z majhnimi otroki ter delavce, ki imajo težave z zdravjem in si želijo na dopustu nekoliko več miru.“

Marija in Jovica Stjepanović sta oba zaposlena na rudniku, Marija kot statistik, Jovica kot rudarski nadzornik. Imata dva majhna otroke, zato sta se odločila za letovanje v počitniškem domu na Rabu, ker sta pričala,

kovala, da bo tam letovanje najbolj ugodno in prijetno, vendar sta se vrnila precej razočarana. O letovanju je Marija povedala:

„Soba, ki nam je bila dodeljena, je tako majhna in neprimerna, da mi je že na začetku pokvarila letovanje in bi najrajši odšla kár domov. Od sodelavcev, ki so letovali v domu pred mano, sem slišala na račun sobe veliko pripomb, vendar si nisem predstavljala, da je tako neprimerna in neudobna. Običajno v dvoposteljnih sobah lahko preživi dopust cela družina, v naši sobi pa je to praktično nemogoče. Vemo, da v počitniškem domu najraje in najpogosteje letujejo družine z otroci ali starejši delavci in bi morali temu prilagoditi velikost in opremljenost sobe. Še in še napak bi lahko našela na račun sobe, vendar mislim, da tu ni primeren prostor in da se bomo morali o tem pogovoriti na samoupravnih organih.“

Sam počitniški dom je sicer lep, opremljen z objekti za rekreacijo in otroškim igriščem ter lepo vzdrževan.

S hrano v domu sprva nismo bili zadovoljni, v zadnjih dneh pa se je bistveno izboljša-



„Počitek“ letovalcev ob prihodu oz. odhodu na vrtu počitniškega doma na Rabu. (Foto: B. Klančar)



Letovalci iz vrst članov našega kolektiva se ob svojem prihodu in odhodu na Rab obvezno poslužijo trajekta za prevoz (Foto: B. Klančar)



Notranjščina adaptirane jedilnice s točilnico v počitniškem domu našega kombinata na Rabu. (Foto: B. Klančar)

la. Postrežba je bila prepočasna, vendar za to ne morem kriviti delavk, ki sta bili dovolj prizadevni. Za tolikšno število domskih in zunanjih gostov sta dve strežnici absolutno premalo. Po mojem mnenju bi morali čas obrokov prestaviti za eno uro pozneje, saj si na dopustu lahko privoščimo nekoliko več jutranjega lenarjenja.

Plaža v bližini doma je še kar primerna, morje pa je zelo umazano. Lahko bi se sicer vozili na druge plaže, vendar je to praktično nemogoče zaradi vezanosti na kosilo v do-

mu, zato bi bilo potrebno preurediti kanalizacijo in primerno usposobiti plažo v bližini doma, zlasti še, ker veliko delavcev pride v dom brez lastnega avtomobila.

Prosti čas smo v glavnem preživeli s spremljanjem televizijskih prenosov z olimpijade.

Konec koncev bi bilo letovanje kar prijetno, če ne bi bilo ves čas prisotno nezadovoljstvo glede sobe.“

Nevenka Ipavec

Problem alkoholizma v DO TET

Tako kot v ostalih organizacijah združenega dela in skupnostih nasploh se tudi v DO Termoelektrarna Trbovlje srečujemo z velikim družbenim problemom — alkoholizmom.

Od petsto zaposlenih delavcev v Termoelektrarni Trbovlje je trenutno osemindvajset alkoholikov, kar je seveda ocena, speljana na podlagi zdravniških izvidov. Jasno je, da ocena ni realna, saj se vsi delavci niso udeležili predpisanih periodičnih zdravniških pregledov in za veliko izmed njih sumimo, da so alkoholiki ali pa vsaj potencialni kandidati.

Po mnenju zdravnika je potrebno takoj zdraviti proti alkoholu petindvajset delavcev, kar je pet odstotkov vseh zaposlenih delavcev v DO TET.

Kakšen je socialni, starostni in izobrazbeni nivo teh delavcev?

Hitre analize kažejo, da je približno polovica kvalificiranih delavcev podvrženih alkoholizmu, ostala polovica pa so delavci z nižjo izobrazbo, odnosno nekvalificirani delavci. S tem ne mislim trdit, da ni med alkoholiki tudi delavcev na zahtevnejših delih in opravih, vendar pa so ti ravno s svojo prikritostjo težje opazni. Ugotavljamo, da njihov socialni status ni problematičen in

da nima odločilnega vpliva na pojav alkoholizma, če pa je že problematičen, je pa ravno zaradi alkoholizma.

Povprečna starost je okrog petintrideset do štirideset let, od tega pa je zelo majhen procent mlajših od trideset let, kar je sicer razveseljivo. Glede na praktične izkušnje in glede na podatke je znano, da je ravno pri teh, mlajših alkoholikih, možnost uspeha ozdravitve mogoča, kajti jasno nam je, da starih, okorelih alkoholikov praktično ni mogoče odvrniti od zla.

Problemi, ki se pojavljajo zaradi alkoholizma v organizaciji

Kot je splošno znano, je alkoholizem širši in akuten družbeni problem, ki se v veliki meri manifestira ravno v organizacijah združenega dela.

Pri delavcih, ki so podvrženi alkoholu, se v večji meri kot pri ostalih delavcih pojavljajo primeri neizpolnjevanja delovnih dolžnosti in nalog, kar se v končni fazi odraža tudi v samem družbenoekonomskem položaju delovnih organizacij (nedoseganje planskih nalog, izpad prihodka, povečano število domačih in tujih bolnih, povečano število delovnih nezgod itd.).

Veliko je tudi izostankov teh delavcev z dela, zaradi tega pa tudi povečano število

disciplinskih obravnav in izrečenih sankcij zaradi neopravičenih izostankov. Iz lastnih izkušenj lahko povem, ker tudi osebno poznam to problematiko, da je okoli osemdeset odstotkov vseh disciplinskih ukrepov zaradi kršitve delovne discipline izrečenih delavcem, ki so ali alkoholiki ali pa bodoči alkoholiki.

Že dovolj nam pove tudi podatek, da smo v obdobju od leta 1975 pa do konca leta 1983 imeli v delovni organizaciji 365 lažjih ali težjih nesreč pri delu. V teh resda ni bila nobena smrtna, da pa se je približno osem odstotkov nesreč dogodilo delavcem, ki so alkoholiki. V času nesreče niso bili pod vplivom alkohola, jasno pa je, da so bila slaba koncentracija pri delu, odnos do dela ter do požarno varnostnih in varstvenih ukrepov vzroki nesreče.

Ukrepi za zmanjšanje in problemi pri odpravi alkoholizma

V obdobju petih let je naša delovna organizacija omogočila zdravljenje ali poslala na zdravljenje osem delavcev. Rezultat je bilo rečeno skromen, saj je bilo zdravljenje uspešno samo pri dveh delavcih (25 %), ostali pa so po določenem času ponovno segli po alkoholu. Povem naj podatek, da smo pri rednih periodičnih pregledih leta 1981 od 430 pregledanih delavcev imeli zdravniško registriranih šestnajst alkoholikov, to je 13,6 %, po treh letih, torej leta 1984, pa že šestindvajset alkoholikov, kar kaže na povečan trend.

Problem je v tem, da dejansko v organizaciji nimamo inštrumentov za odpravo tega problema (razen že prej navedenih disciplinskih ukrepov), kajti znano je, da je zdravljenje omogočeno le s privolitvijo prizadetih in s sodelovanjem in privolitvijo ožjih družinskih članov.

Disciplinski postopek (prenehanje delovnega razmerja) pa je rešitev samo za OZD, ki pa s takšnim ukrepom samo prevlači problem na širšo družbeno skupnost ali pa na najožjo skupnost, to je družino.

Drugi problem je tudi v tem, da skoraj nihče od alkoholikov ne prizna svojega stanja, včasih tudi najožji družinski krog, tako da je v večini primerov problem viden, ko dejansko ni več niti teoretične pomoči. V mnogih primerih so krive tudi same delovne sredine, ki z lažno solidarnostjo, skrivanjem napak alkoholikov, doprinašajo k razmaku alkoholizma.

Tudi sodelovanje z zunanjimi institucijami, to je s socialno službo zdravstvenega doma, socialno službo občine Trbovlje, katere se mi v mnogih primerih poslužujemo, ne prinese željenih rezultatov.

Predlagamo naslednje ukrepe za zmanjšanje alkoholizma:

Osebno menim in vem, da so takšnega mnenja tudi nekatere službe v naši organizaciji (služba za varstvo pri delu in socialna služba), da bi organiziranje predavanj s tega področja, strokovnih institucij - strokovnjakov v delovnih organizacijah, zmanjšale ta problem. Osveščanje samih delavcev alkoholikov in nasploh ljudi mora prispevati k ublažitvi problema. Primeren način je na

zborih delovnih ljudi, kajti to je eden od načinov zagotavljanja zbiranja večjega števila delovnih ljudi.

Menim tudi, da je potrebna večja kontrola nad raznimi klubi - združenji (npr. mladinski klub), nenazadnje pa dosledno upoštevanje odpiralnih časov pooblaščenih organizacij.

Potreben je tudi apel na odgovorne v organizacijah združenega dela, da se pri organiziranju raznih jubilejev, prirejanju raznih proslav, ne poslužujejo stare prakse „klobasa-vino“, kajti s tem legalno prispevajo k razmahnitvi alkoholizma med delovnimi ljudmi - občani.

Tu je torej nanizanih nekaj hitrih ugotovitev, ki niso specifične za našo organizacijo, kajti slike so v vseh organizacijah podobne.

Za kakšno boljše analizo pa bi bilo potrebno več časa in angažiranja večjega števila strokovnih služb v DO, kar pa se lahko izvede v nekem doglednem času, če bo to vsaj malo doprineslo k izboljšanju položaja na tem področju.

Franc Žgalin

Pomoč vdovam in otrokom tudi letos

Ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku delavcev našega kombinata je bila na temelju posebnega pravilnika tudi letos nakazana denarna pomoč vdovam in otrokom smrtno ponesrečenih članov kolektiva našega kombinata.

Iz sklada solidarnosti za letošnje leto je prejelo denarno pomoč 63 vdov po 4.500 dinarjev, 9 predšolskih otrok po 2.800 dinarjev, 15 šolskih otrok po 3.600 dinarjev, 8 učencev srednjih šol po 4.500 dinarjev in 5 otrok - študentov na visokih šolah po 5.300 dinarjev. Skupno je bilo nakazano na račun pomoči 425.200 dinarjev.

Priznanja ob dnevu vstaje

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda, 22. juliju, je republiški sekretar za ljudsko obrambo Martin Košir podelil priznanja republiškega sekretariata za ljudsko obrambo za prizadevno delo in posebne uspehe pri razvoju in uveljavljanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Med številnimi prejemniki iz domala vseh slovenskih občin so jih prejeli tudi naslednji:

Janko Gladek, predsednik izvršnega sveta občine Črnomelj;
Drago Kreže, bivši upravitelj obrambnega načrta Steklarne, Hrastnik;
DEM Maribor, tozdr Elektrokovina Laško;
Marija Kolar, upraviteljica obrambnega načrta v KS Zagorje;
Osnovna šola Trbovlje, Trbovlje;
Karel Vukovič, sekretar medobčinskega sveta ZK revirskih občin.

Priznanje zveznega odbora zveze združenj borcev NOV Jugoslavije — plaketo je prejel **Franc Štrumelj**, Trbovlje.

Čestitamo!

V Zagorju podelili občinska priznanja

Dne 8. avgusta je bila v večernih urah v veliki dvorani Delavskega doma v Zagorju slavnostna seja vseh zborov občinske skupščine in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti ter gostov ob občinskem prazniku občine Zagorje.

Ob tej priliki so podelili letošnja občinska priznanja posameznikom in organizacijam. Prejeli so jih:

— **Zaslužni občani:**

Ivan Krautberger

— **Komuna I**

Krajevna skupnost Jožeta Marna

— **Komuna II**

Športno društvo Mlinše, Osnovna šola dr. Slavka Gruma, Hišni svet Izlake

— **Zlata medalja**

Damjan Brvar, Mirko Govejšek, Anton Prosenč, Miro Štrajhar, Milan Zupan

— **Srebrna medalja**

Mija Fajfar, Zdenko Fritz, Jože Košir, Beno Mlakar, Vera Pirc

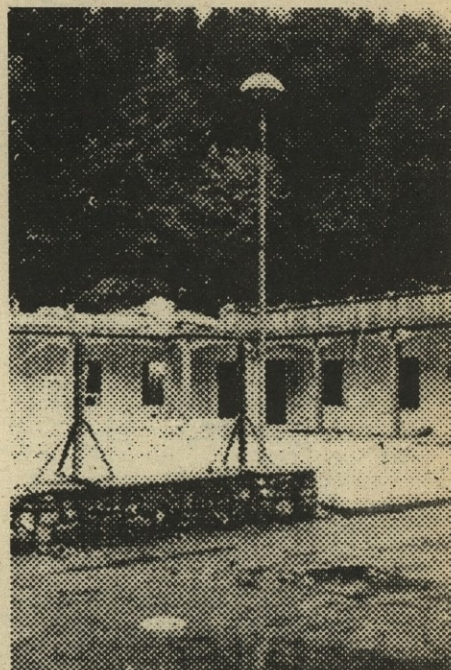
— **Diploma**

Sašo Anžur, Marko Glavač, Leopold Hribar st., Ernest Kokalj

— **Pohvala**

Branko Kropivc, Evald Pušnik, Danijela Šircelj

Vsem prejemnikom priznanj naše čestitke!



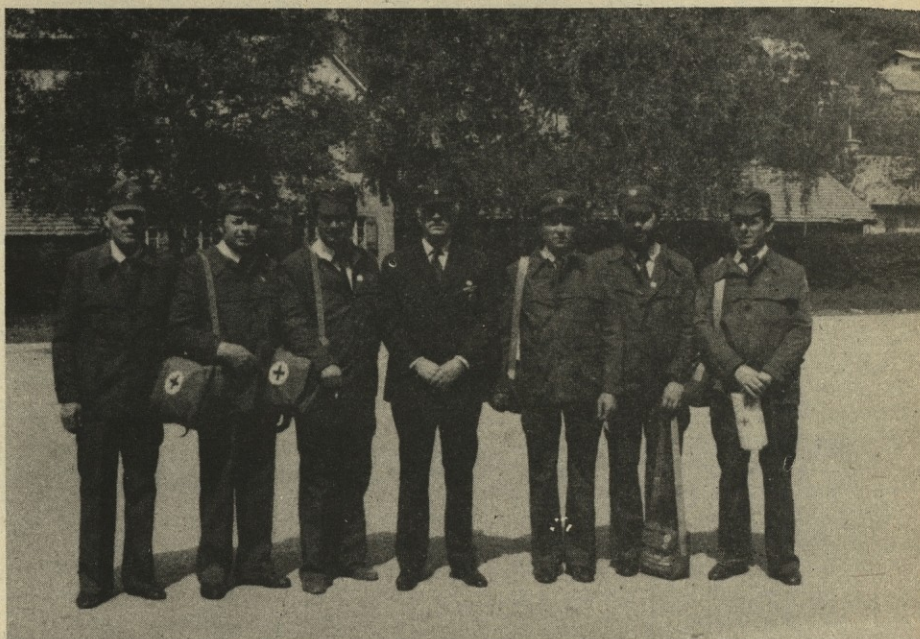
Zagorjani so se odločili, da bodo osrednji objekt Medijskih Toplic končno vendarle temeljito obnovili. Delno so porušili ostrežje in prvo nadstropje bivšega gostinskega objekta. Hkrati s temeljito adaptacijo objekta bodo uredili tudi okolico toplic.

Alojzu Knezu visoko priznanje

Skupščina Rdečega križa Jugoslavije je našemu sodelavcu Alojzu Knezu, dosedanjemu dolgoletnemu skrbniku reševalne postaje rudnika Trbovlje, podelila najvišje odlikovanje. Odlikovali so ga za 45-letno izjemno plodno delo v sanitetni ekipi rudni-

ka Trbovlje in organizacijah Rdečega križa nasploh.

Tovarišu Knezu priskrbe čestitke v imenu vseh sodelavcev in uredništva našega glasila!



Sanitetna ekipa rudnika Trbovlje na 10. občinskem tekmovanju prve pomoči v Trbovli. Na sredi Alojz Knez, vodja ekipe. (Foto: A. Bregant)

Volitve — imenovanja

Delavski svet toz Rudnik rjavega premoga Trbovlje, ki je združen v delovno organizacijo Rudniki rjavega premoga Slovenije, je na svoji 2. seji dne 3. 8. 1984 sprejel naslednja imenovanja:

- Jožeta Čopa, ing. el., je imenoval za vodjo delovne enote RESD in tehničnega vodjo elektrostrojne službe;
- Vekoslava Finka za vodjo delovne enote Predelava jamskega lesa in
- Karla Tabora za vodjo delovne enote Pomozna dejavnost Trbovlje.
- Silva Dolenc, ek., je bila imenovana od 21. 6. 1984 dalje za vodjo finančnega sektorja DS ASO, SOZD REK EK; hkrati vodi tudi Posebno finančno službo, ki deluje v okviru finančnega sektorja. Dosedanji vodja tega sektorja E. Figueroa, dipl. ek., je odšla v DS TSO.

Boj rudarjev za socialne pravice

Pred dobrimi 160 leti so bogati tujci zaslutili v naših tleh dodaten vir dohodka in od takratnih posestnikov začeli odkupovati zemljišča, da so lahko pričeli z rudarjenjem. Prvi rudarji so bili Nemci, šele kasneje domačini. Ko je povpraševanje po premogu postajalo vse večje, so tudi zahteve delodajalcev rasle in z njim vzporedno izkoriščanje delavcev. Dobiček, ki so ga ustvarjali rudarji, so lastniki uporabili za razširitev svojega kapitala, zelo malo pa za ureditev varnostnih naprav v rudniku in higienskih ter socialnih razmer svojih delavcev. Rudarji za svoje delo v začetku sploh niso prejeli denarja, le neke lističe, na katere so dobivali hrano in pijačo v trgovini, ki je prav tako pripadala lastniku rudnika. Večina jih je stanovala v lesenih kolibah, številna družina v eni sobi, delavnik pa je trajal po 12 ur.

V rudarjih je vse bolj raslo nezadovoljstvo, ki so ga vse pogostejše nesreče v rudniku še podkrepile. Prišlo je do prvih stavk, ki pa so bile s pomočjo orožnikov zadušene. Najzavednejši in najboljši rudarji so bili odpušteni ali pa so odhajali na delo v tujino. Tako je delodajalcem pričelo primanjkovati delavcev in so jih pripeljali iz drugih krajev, vendar so se ti zaradi nevzdržnih razmer kmalu vrnili domov. Leta 1889 je prišlo do prvega organiziranega štrajka rudarjev Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Štrajkaajoči so se umaknili na kmete in v gozdove, kamor so jim žene prinašale hrano. Žandarjem je priskočila na pomoč vojska, a kljub temu jim štrajka ni uspelo povsem zadušiti. Ujeli so nekaj rudarjev in jih s silo vlačili na delo. Mnoge družine rudarjev je mučila že lakota, vendar so vztrajali v štrajku 26 dni. Kapitalistom ni preostalo drugega, kot da so stavkajočim malo popustili in delno ugodili njihovim zahtevam. Zgradili so jim kopalnico, malenkost dvignili mezde in skrajšali delovnik.

Število prebivalstva je vse bolj raslo in delodajalci so zgradili rudarsko naselje, staro kolonijo. To so bila preprosta stanovanja in še to večinoma za vodilno osebje. Le nekaj rudarjev je dobilo enosobna stanovanja. Nekateri podjetni in pridni delavci so si na rudniškem svetu zgradili majhne hišice, veliko jih stoji še danes. Kapitalisti jim tega niso branili, ker so vedeli, da imajo te delavce v odvisnosti.

Koncem prejšnjega stoletja so tudi rudarji pričeli organizirano proslavljati 1. maj kot delavski praznik in ta dan niso odšli na delo. Delodajalci so kot protiutež temu prazniku določili dan „Svete Barbare“, zaščitnice rudarjev, za dela prosti plačan dan, vendar je napredna miselnost rudarjev bila močnejša in praznovanje 1. maja vsako leto množičnejše. Organiziranost rudarjev se je krepila in stavke so postajale vse pogostejše. Z vztrajnostjo in vzajemnostjo so rudarji uspeli dobiti svojo trgovino - konzum, gostilno, pekarno in tudi prostore za razne shode in prireditve. S postopnimboljšanjem socialnih razmer rudarjev se je boljšalo tudi njihovo kulturno življenje.

Takšne so bile razmere rudarjev do prve svetovne vojne. Rudnik je tudi po njej ostal v rokah privatnikov, vendar izkoriščanje delavcev ni bilo več tako močno kot prej. Združeni v sindikate so si rudarji vsako leto izbojevali več pravic in postavljali vse večje zahteve. Le tako so lahko izboljšali dokončno zmago, združeni v enaki miselnosti.

Petra Golež, 5. b
OŠ NH Rajka, Hrastnik

Novi rudarski kadri

V času od 30. 6. do 27. 12. 1983 so bili na VTO - Montanistika FNT Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani doseženi naslednji študijski uspehi:

- a) diplomirani inženirji so postali
 - geologi: Špela Goričan, Andreja Potokar in Vekoslav Šolar
 - rudarji: Matej Pavčnik in Janez Vovk
- b) inženir
 - rudar: Vinko Čajič (ob delu v T. Velenje)



V neposredni sosesčini opekarne toz Gradmat so zabetonirali nov dimnik, ker je star dotrajal, hkrati pa so pričeli z razširitvijo prostorov za povečanje zmogljivosti toplotne. Dosedanje zmogljivosti namreč ne zadoščajo za povečano stanovanjsko izgradnjo v Trbovljah. Investitor je stanovanjska skupnost Trbovlje. (Foto: B. Klančar)

Posvetovanja, simpoziji, konference

Zveza energetikov Srbije in Zveza energetikov Črne Gore organizirata 14. posvetovanja na temo: Koriščenje primarne energije iz domačih virov in njena racionalna poraba.

Posvetovanje bo od 20. do 22. septembra letos v Budvi, v hotelu Avala. Namen posvetovanja je, da se z ugotovljenimi rezultati pri raziskavah, razvoju tehnologije in učinkov doseže v jugoslovanskih razmerah čim ugodnejše rezultate. Gre za kar najbolj racionalno izkoriščanje obstoječih, omejenih virov energije in trasirati je treba pot, po kateri bomo šli v prihodnost.

Nove knjige

Pred štiridesetimi leti

Koncem junija letos je Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV, komisija za obujanja tradicij NOB Hrastnik, izdala skupno z muzejskim svetom Hrastnik brošuro z naslovom „Pred štiridesetimi leti“. Podatke za izdajo te brošure sta zbrali Just Bevec in Vida Volker, skice in legende je pripravil Danijel Babič, naslovno stran je opremil Alojz Marcen, pregled celotnega gradiva je opravila Nevenka Troha, jezikovno pa jo je pregledal Aleš Gulič. Za pripravo gradiva so se poslužili predvsem knjige Hrastnik skozi desetletja, 1981, dokumentacije ZZB NOV Hrastnik, zapisa rudarske godbe Hrastnik in pričevanja še živih udeležencev akcij Maksa Jakopiča, Konrada Pevca, Avgusta-Dušana Povšeta in Milenka Roša.

Uvodne besede je napisal predsednik sveta muzejske zbirke v Hrastniku Stane Brečko. V njih je na kratko orisal razne akcije v predvojnem času — stavke, mezdna gibanja, protestne shode, demonstracije žena in podobno. Orisal pa je tudi situacijo ob nastopu okupacije in pa rojevanje upora proti okupatorju. Med najpomembnejšimi akcijami pred 40 leti je bil odhod rudarske godbe Hrastnik v partizane. Kasneje je ta godba postala godba VII. korpusa. V osvobojeno Ljubljano je na čelu partizanskih enot 10. maja 1945 prikorakala prav hrastniška godba kot godba VII. korpusa. Pregled vsebuje tudi imena godbenikov, ki so bili člani godbe VII. korpusa, zajema pa tudi pregled članov, ki so bili vključeni v godbo glavnega štaba NOB in POS ter pregled padlih godbenikov v NOB. Ob tem jubileju je B. J. sestavil pesem o odhodu godbe v NOB. Nadaljnja akcija, ki je bila zelo pomembna za obdobje pred 40 leti je bilo miniranje Riklovega mosta v Hrastniku. To akcijo so zapisali po pripovedovanju Maksa Jakopiča - Jurja. Za našo zgodovino pa je zelo pomembno tudi, da je opisana partizanska akcija v jami Ojstro. 15. avgusta 1944 je dozorela zamisel o izvedbi sabotažne akcije v hrastniškem rudniku. Le-ta je imela neverjetno velik odmev ne le v Hrastniku, pač pa

na vsem Štajerskem, posebno pa še v enotah NOV. Temu opisu je dodal tudi spominski zapis Ivana Kiška o omenjeni diverziji v ostriški jami. V noči od 17. na 18. avgust 1944, ko je bila izvedena partizanska akcija, je bilo hkrati mobiliziranih 31 rudarjev. Opisu te akcije je dodana tudi skica jame Ojstro iz tega leta vključno z legendo skic-znakov porušenih objektov in naprav. Omenjene akcije so napisane na 53. straneh. Opisom so dodane tudi fotografije Hrastnika in dve karti Hrastnika oziroma njegove okolice.

Delavske kolonije v revirjih

Koncem julija t. l. je izdal oz. založil Revirski muzej ljudske revolucije v Trbovljah brošurico, ki obsega 16 strani z naslovom „Delavske kolonije v revirjih“. Pripravil jo je sodelavec muzeja Miran Kalšek s sodelovanjem Vita Hazlerja in Jurija Kolenca ter lektorja Aleša Guliča. Brošura je izšla v nakladi 2000 izvodov. Za izid brošure se je založnik odločil zato, da bi obiskovalcem avtentičnega rudarskega stanovanja na Njivi-Trg svobode v Trbovljah tudi v pisni obliki prikazal kakšno je bilo rudarjevo stanovanje pred mnogimi desetletji in kako je bilo to preprosto stanovanje opremljeno. Poleg uvodnih besed je omenjen kratek oris razvoja rudarstva v revirjih, na kratko je opisana stanovanjska struktura ter način in pogoji življenja v delavski koloniji vključno s stanovanjsko opremo oz. orisom družbenega standarda. Brošura je opremljena tudi z devetimi fotografijami, ki deloma ponazarjajo besedilo v omenjeni brošurici. Čeravno bo brošura na voljo obiskovalcem avtentičnega rudarskega stanovanja v Trbovljah, pa se opis v tej brošuri nanaša na rudarske kolonije vseh treh revirskih krajev Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Obe brošuri si velja podrobneje ogledati in prebrati ter se zamisliti vnovič o tem, kako težka je bila borba naših ljudi v boju proti okupatorju in kako preprosto ter težko je bilo življenje v starih rudarskih kolonijah pred desetletji. (t. l.)

Ivan Marin

Koračnica rudarjev

Globoko pod zemljo
z rudarskim „SREČNO“
naj bi res bilo!
Uporno in še mlad,
rudar tam koplje črni ta zaklad.
Zavrta, odstrela,
obraz od sreče ves mu žari,
grmi in poka, tuli vsepovprek,
premoga zdaj bo na pretek.

Ko vozi se ven na plan,
pozdravlja zunaj ga spet beli dan
in sonce se mu smehlja,
veselo se sedaj domov poda.
Zapoje si pesem to:
RUDAR POSTATI — TO JE RES LEPO!
Naj se razlega pesem prek poljan
„NAJ ŽIVI NAM RUDARSKI STAN“!

(Iz zbirke Slovenske rudarske pesmi. Avtor je pesem tudi uglasbil in je prijavljena pri Društvu skladateljev Jugoslavije v Beogradu)

Jože Medvešek

Rudarjevo izročilo

Oče delal je v jami,
premog zemlji je trgal.
Tudi jaz dejal sem mami —
premog bom kopal v jami.

Pravijo, tam oken ni,
tam kraljestvo je podgan.
Tam ni dneva, ne noči,
tam si živ že zakopan.

Jaz pa pravim — to ni res,
to je častno delo kot drugod,
premog, ki ga kopljem jaz,
greje mesto, greje vas.

Premog daje tudi luč,
ki nam sveti v temi,
premog to je zemljin dar,
ki ga koplje naš rudar.

Marica Grešak - Jakopič

Ob 22. juliju dnevu vstaje

Pred mnogimi leti, na ta dan,
je naš slovenski partizan
sprožil puško na sovraga
v trdnem upanju, da zmaga!

S prvo partizansko puško
v stisnjenih dlaneh
je partizan dajal si duška
z žarom na očeh!

Tud' globoke, črne jame,
dale so nam partizane,
odšli ste v zeleni gozd
se boriti za prostost!

Mnogi so izkrvaveli,
ko so mitraljezi peli,
so junaško kri prelili,
da so nas osvobodili!

Zdaj rudarji, hvala vam,
kar ste darovali nam
in vsak, ki bil je partizan,
naj bo srečen — nasmejan!

Izposojeni trenutki resnice

Človek je pameten, dokler teži k temu, da bi povečal svoje znanje, postane pa bedak, ko misli, da vse ve.

Hisidim

Le pri živalih z gotovostjo računam, da bodo toliko boljše do mene, kolikor boljši bom do njih — pri ljudeh ne; da, pogosto je celo nasprotno.

Jean Paul

Kdor vedno govori resnico, si lahko privoščiti slab spomin.

Heuss

Nekatere kariere temeljijo na čvrstih nogah, nekatere na lepih nogah.

Petiška

Predstavljajte si, kakšna tišina bi bila, če bi ljudje govorili samo to, kar vedo!

Čapek

Neumnosti, ki jih delamo, je mogoče včasih popraviti; tiste pa, ki jih izgovorimo, so nepopravljive.

Berthet

V politiki mora resnica čakati, dokler komu ne postane potrebna.

Björnson

Smrcanje je tudi ena od oblik notranjega monologa.

Heckman

Navajeni smo na to, da se ljudje norčujejo iz tistega, česar ne razumejo.

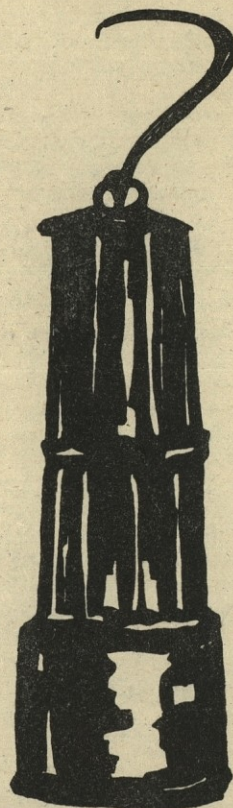
Goethe

Vsak človek ima svojo ceno.

Walpole

Oster opazovalec je brez dvoma redek, toda oster mislec je še mnogo redkejši.

Buckle



Pregled proizvodnje premoga v jugoslovanskih premogovnikih v prvem polletju 1984

Po podatkih, ki jih je zbral Rudarski institut iz Beograda je znašala proizvodnja premoga v jugoslovanskih premogovnikih v prvem polletju letos skupno 31.077.000 ton. Ta proizvodnja pa je bila dosežena ob primerjavi z enakim obdobjem leta 1983 po posameznih premogovnikih takole:

	v 000 tonah	
	1983	1984
Celokupna proizvodnja	27.461	31.077
Od tega:		
— črni premog	198	193
— rjavi premog	5.522	5.635
— lignit	21.741	25.249
Rudniki črnega premoga:		
Istrski premogovniki Raša	129	129
Ibarski premogovniki	50	50
Vrška Čuka	18	13

Rudniki rjavega premoga:

Banovići	1.165	1.160
Kakanj	844	962
Djurdjevik	743	784
REK Edvarda Kardelja		
— Zasavski premogovniki	717	724
— Senovo	61	61
— Kanižarica	65	69
— Laško	17	17
Resavsko moravski bazen	189	187
Bogovina	102	82
Soko	80	86
Aleksinac	20	41
Jasenovac	15	21
Breza	436	429
Kamengrad	181	95
Ugljevik	120	127
Mostar	98	121
Miljevina	93	99
Ivangrad	45	54
Tušnica	16	19
Zenica	512	497

Rudniki lignita:

REIK Kolubara	9.018	10.841
Kosovo	3.492	3.229
REK FLL Titovo Velenje	2.403	2.792
Dobrnja - Lukavac	1.596	1.535
Kostolac	1.281	1.307
Kreka	1.188	1.199
Plevlja	999	1.320
Suvodol	601	1.294
Gacko	202	727
Oslomej	433	443
Gračanica	219	309
Stanari	87	127
Tušnica II	30	27
Štavalj	37	29
Lubnica	40	38
Muhadžer Babuš	20	20
Despotovac	16	7
Bajovac (Kraljevo)	2	3

Pri nekaterih manjših rudnikih je zaradi pomanjkanja uradnih podatkov proizvodnja premoga ocenjena.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

Več premoga iz Kolubare

REIK Kolubara je v prvem polletju nakopal skupno 10.840.000 ton lignita, to je skoraj 2 milijona ton več kot v enakem obdobju lanskega leta. Potrebe so vse večje, zato se pripravljajo na še večji izkop v drugem polletju. Računajo, da bi do konca leta nakopali še 12.750.000 ton premoga. Termoelektrarne v neposredni bližini pa terjajo še več premoga, zato si v tem kombinatu prizadevajo, da bi mesečno nakopali 2,5 milijona ton premoga. Če bodo vse okoliščine povoljne, bodo lahko do konca leta nakopali še 14 milijonov ton premoga.

Nizozemska in jedrska energija

Nizozemska, včasih jo imenujemo tudi Holandija, je ravninska dežela. Na svojem območju ima nekaj premogovnikov, saj so v njih delali in še delajo mnogi naši ljudje, vendar vse kaže, da lastnih virov energije nimajo dovolj kljub bogatim ležiščem zemeljskega plina. Zato si prizadevajo, da bi čimprej zgradili še dodatne jedrske elektrarne. Čeravno so se Nizozemci preko javne ankete izrekli proti gradnji jedrskih elektrarn, pa je njihov splošni svet za energijo priporočil nizozemski vladi, da naj še pred koncem tega stoletja poskrbi za dograditev dveh novih jedrskih elektrarn. Na Nizozemskem imajo zdaj dve jedrske elektrarni, ki so jih zgradili v obdobju po letu 1970.

Električne energije dovolj

V letošnjem prvem polletju so jugoslovanske elektrarne proizvedle več električne

energije, kakor so jo potrebovali porabniki. Proizvedle so je okoli 33,2 milijarde kWh, porabljene pa je bilo za milijardo kWh manj.

Od proizvedene količine je bilo izvožene 1,8 milijarde kWh, od česar je 1,3 milijarde kWh bilo vračilo za lanskeletno dobavljeno energijo, medtem ko je bilo 500 milijonov kWh komercialnega izvoza. Uvozili pa smo 1,3 milijarde kWh, od česar smo kupili 1,1 milijarde kWh električne energije, medtem ko smo si ostalo sposodili. K tako zadovoljivi elektroenergetski bilanci so mnogo doprinesle ugodne vremenske prilike. Mnogo je bilo dežja ob relativno toplem vremenu, kar je po eni strani omogočilo večjo proizvodnjo hidroelektrarn, po drugi strani pa zmanjšalo potrebe porabnikov. Dotoki vode so v prvem polletju omogočili preko 16 milijard kWh elektrike, kar je za 15 % več kot so načrtovali oziroma 12 % več kot v enakem obdobju lanskega leta. To je omogočilo, da so hidroelektrarne s proizvodnjo 13,5 milijarde kWh prekoračile letošnji načrt za to obdobje za 3 %. Termoelektrarne na premog so proizvedle 15,8 milijarde kWh, kar je 11 % več kot lansko leto, termoelektrarne na mazut 1,1 milijarde kWh, kar je 10 % manj kot v letu 1983, jedrska elektrarna Krško pa je proizvedla 2,5 milijarde kWh oziroma 2,4 % več kot v enakem obdobju lanskega leta.

Veliki dotoki vode so omogočili, da so se napolnila tudi akumulacijska jezera. Sredi julija je bilo v njih vode za proizvodnjo 3,6 milijarde kWh električne energije, kar je za 600 milijonov kWh nad načrtovano.

Rudnik Gračanica — nove zmogljivosti

V rudniku Gračanica v Gornjem Vakufu pri Bugojnu so v teku priprave za odpiranje novega površinskega kopa z zmogljivostjo 650.000 ton lignita. Investicijski program za odpiranje novega rudnika sta izdelala Rudarsko geološki institut in fakulteta v Tuzli. V odpiranje novega površinskega kopa bodo vložili okoli 900 milijonov dinarjev, od tega že letos okoli 400 milijonov. Del teške mehanizacije so že nabavili v SSSR. Prav tako je že zgrajena separacija z zmogljivostjo 500.000 ton. Sicer pa so v gornjem vrbarskem področju ugotovili pomembne rezerve kakovostnega lignita.

V Raši pričenjajo z izgradnjo TE Plomin II

Na Hrvaškem so se dolgo pripravljali na pričetek izgradnje termoelektrarne Plomin II. S pripravljalnimi deli bodo začeli oktobra letos, z glavnimi deli pa sredi prihodnjega leta. Zelena luč za njeno izgradnjo so dale skupščine republiške interesne skupnosti porabnikov električne energije in skupnosti elektrogospodarskih organizacij Hrvatske na seji dne 12. julija 1984 v Zagrebu.

Že v času izgradnje TE Plomin I (1965-1970) so bili zgrajeni mnogi spremljajoči objekti tudi za bodočo TE Plomin II. Gradnja Plomin II je dobila prednost ob upoštevanju domačih surovin, stalnega pomanjkanja energije ter razvoju domačih proizvajalcev opreme. Zaradi izjemno težkega ekonomskega položaja hrvatskega elektrogospodarstva z izgradnjo niso mogli pričeti že prej v skladu s samoupravnim sporazumom

za to srednjeročno obdobje. Stroški investicijske izgradnje bodo znašali po sedanjih cenah 48 milijard dinarjev. Pri investitorju „Elektroprivreda“ Reka so ustanovili posebno delovno skupnost za izgradnjo TE Plomin II, ki ima sedež na gradbišču v Plominu. Vzporedno s temi aktivnostmi sodeluje hrvatsko elektrogospodarstvo tudi pri financiranju razvoja in izgradnje novih premogovnikov v Labinu, Tupljaku in Koromačnem. Zmogljivost nove termoelektrarne bo znašala 210 megavatov in bo dvakrat večja od sedanje. Letno bo nova termoelektrarna proizvedla okoli milijardo kWh električne energije. Nov elektroenergetski objekt ne bo pomemben samo v energetskem pogledu, pač pa tudi v ekološkem. Zato je v teku javna razprava o oceni študije vpliva objekta na okolico. Predvideno je, da bodo pri novi termoelektrarni zgradili tudi skupni dimnik z višino 340 m.

Proizvodnja električne energije v Sloveniji

Slovenski elektroenergetski sistem je v I. polletju letos razpolagal s preko 5,2 milijarde kWh električne energije. Hidro in termoelektrarne so v tem obdobju proizvedle skupno 4,792 milijarde kWh električne energije, kar je za 1,7 % manj kot v enakem obdobju lanskega leta. Porabniki so porabili v tem obdobju skoraj 4,4 milijarde kWh, drugim republikam in pokrajinam je bilo dobavljenih 454 milijonov kWh, izvoženih pa 255 milijonov kWh električne energije.

Gradnja Djerdap II

Na romunski strani hidroenergetskega sistema Djerdap II so končali z gradnjo brane v dolžini 420 m med krajema Ciganaša in Gogoša. Visoka je 20 m. To bo omogočilo v naslednji etapi, da bodo reko Donavo lahko pregradili do jugoslovanske obale.

S tem bo ustvarjeno novo akumulacijsko jezero. Hkrati so končali dela pri instaliranju vodnih turbin in treh skupin agregatov na romunski strani. To omogoča tako imenovano suho preverjanje delovanja bodoče elektrarne.

Vsaka od elektrarn na obeh straneh Donave bo imela po osem agregatov z močjo 27 megavatov, letna proizvodnja vseh pa bo znašala 1,4 milijarde kWh električne energije. Hkrati grade tudi splavnice za ladje, ki bodo dolge po 310 m. Hidroenergetski in plovni objekt naj bi bil po nekaterih zagotovilih dokončan do konca letošnjega leta.

Rudnik Resavica — vzrok nesreče neznan

V začetku avgusta tega leta so srbski rudarji proslavili svoj praznik — dan srbskih rudarjev. Proslavili so ga v spomin na hrabre rudarje, ki so pred 80 leti v Senju začeli veliko stavko in terjali večje pravice ter krajši delovni čas.

Slovesnost je bila tudi v rudarski Resavi. Pripravili so razne slovesnosti ter podelili priznanja najboljšim rudarjem. Največ pozornosti so pritegnili pogovori o hudih nesrečah v jami Rembasovih rudnikov, Jasenovac in Strmosten. Tu je pred tremi meseci izgubilo življenje 34 rudarjev, škoda pa je znašala okoli 350 milijonov dinarjev. Jama Jasenovac je bila do sredine maja poplavljen, tako da bodo v teh dneh pričeli s proizvodnjo,

potem ko so opravili sanacijska dela. Tudi sanacija jame Strmosten, v kateri se je 21. aprila letos dogodila huda rudarska nesreča, največja odkar deluje ta rudnik, tudi dokončujejo kljub mnogim finančnim in administrativnim težavam. S proizvodnjo bodo pričeli čez mesec ali dva, potem ko bodo dobili dovoljenje. Naj omenimo še to, da posebna komisija tudi po treh mesecih ni ugotovila vzroka hude nesreče. Brez teh ugotovitev pa rudarji ne morejo pričeti z delom, dokler ne vedo za vzrok nesreče. Za sanacijo jame so namenili 100 milijonov dinarjev, za pomoč družinam 34 ponesrečenih rudarjev pa so v sklad „21. april“ vplačali 170 milijonov dinarjev. Vsem družinam ponesrečenih rudarjev so namenili denarno pomoč, žene ponesrečenih rudarjev so dobile družinsko pokojnino, v teku pa so zagotavljanja drugih vrst pomoči.

Večja poraba energije v ZR Nemčiji

Zahodnonemška poraba primarnih virov energije se je povečala v prvi polovici letošnjega leta za 6,5 milijona ton ali za 3,5 % napram enakemu obdobju lanskega leta, in to na 191,2 milijona ton energetskih enot premoga (T/eju). Te podatke je objavilo zahodnonemško združenje energetike. Povečano porabo energije pripisujejo večji gospodarski rasti, pa tudi hladnejšemu vremenu v prvi polovici leta. Poraba nafte se je zmanjšala za 1,8 % in se je v skupni porabi njen delež zmanjšal od 43,1 na 41,0 %. Hkrati se je delež električne energije povečal od 5,2 v lanskem letu na 7,4 v letošnjem letu. S pričetkom dobav sovjetskega zemeljskega plina ZR Nemčiji se je poraba plina v ZR Nemčiji povečala v prvih šestih mesecih letošnjega leta za 8,2 % napram enakemu obdobju lanskega leta, in to na 32,9 milijona T/eju. Prav tako se je povečala poraba premoga za 6,2 % na 42 milijonov T/eju. Njena delež v skupni porabi energije pa se je povečal od 21,4 na 21,9 %.

Britanski rudarji nadaljujejo s stavko

Stavka britanskih rudarjev se je pričela 12. marca letos in sicer kot protest proti sklepu nacionalne uprave, da zapre 12 nerentabilnih premogovnikov in odpusti 20.000 rudarjev. Zaradi posledic te stavke so se zaloge premoga v 96 britanskih termoelektrarnah znižale na 17 milijonov ton od prejšnjih 23 milijonov ton ob pričetku stavke. Spodnja nevarna meja je 11 milijonov ton zalog, kar naj bi dosegli novembra tega leta. Iz vladnih podatkov izvira vest, da je v premogovnikih še 22 milijonov ton zalog, ki pa jih je težko transportirati zaradi solidarnosti železničarjev. Stavka britanskih rudarjev je paralizirala 70 % od skupnih 175 britanskih premogovnikov. Vmes so stavko rudarjev 10. julija za teden dni podprli tudi delavci v 90 večjih britanskih pristaniščih.

Preskrbljenost z energetskimi surovinami v Sloveniji

Odbor za komunalno energetiko pri Splošnem združenju energetike Slovenije je sredi leta med drugim pregledal preskrbljenost z energetskimi surovinami.

Ugotovil je, da je preskrba zadovoljiva, razen oskrbe z mazutom, ki je kritična. Poleg

tega so dejanske cene mazuta višje od uradno določenih. Pri premogu pa so poleg problemov s transportom pereči tudi problemi nihanja kvalitete premoga. Pri vseh organizacijah se pojavlja problem angažiranja precejšnjega obsega obratnih sredstev za zaloge v poletnih mesecih.

ZSSR — nov energetski projekt

V Uzbekistanu gradijo nov energetski kompleks, ki bo dajal letno okoli 25 milijard kWh električne energije in 16 milijard kubičnih metrov zemeljskega plina. Projekt temelji na izkoriščanju velikega nahajališča plina, kjer že deluje 30 vrtin. S plinom bodo napajali tudi veliko termoelektrarno Tali-mačdzanu, ki jo že grade, in bo največja v vsej osrednji Aziji. Z nahajališčem plina bo sta centralo povezovala dva plinovoda v dolžini 40 km. Potrebno opremo bodo dobavila sovjetska in inozemska podjetja.

Proizvodnja premoga v vzhodnoevropskih državah

Proizvodnja premoga v ČSSR se je lansko leto povečala na rekordnih 127 milijonov ton. Rast proizvodnje pojasnjujejo s tem, da se je zakasnila izgradnja jedrskih elektrarn, zato pa je bilo treba povečati dobavo premoga, da bi s tem lahko zagotovili povečanje proizvodnje električne energije v tej državi.

V Romuniji pa so lansko leto proizvedli 52,1 milijona ton premoga napram 41,5 milijona ton v letu 1982. V glavnem so premog porabili za proizvodnjo električne energije.

Predlogi za večjo porabo premoga

Mednarodna organizacija za energetiko IEA je v svojem zadnjem poročilu posvetila večino svojega prostora svetovnemu trgu s premogom. Iz poročila je razvidno, da na mednarodnem trgu ne predvidevajo pomembnejšega povečevanja cen v naslednjem obdobju. Tudi stavke britanskih rudarjev in priprave na stavko rudarjev v ZDA niso povzročile porasta večjih potreb po premogu. Mednarodna agencija apelira na vse države, posebno pa na svoje članice, da vložijo vse svoje napore za povečanje porabe premoga.

V mednarodni trgovini je trenutno situacija glede premoga boljša kot v letu 1983. Mednarodni promet s premogom naj bi se letos povečal za okoli 8 %. Računati je treba s tendenco rastoče porabe premoga, posebno v državah OECD. Podobna usmeritev velja tudi za naslednja leta pa tudi za naslednje desetletje. Strokovnjaki te agencije ocenjujejo, da se bodo proizvodni stroški in transport premoga stabilizirali, kar bi povlojilo na konkurenčnost tega goriva. Cene premoga so v največjih porabnih središčih Evrope in Srednje Amerike za povprečno 55 do 65 % nižje od kurilnega olja. IEA predvideva, da 75 % rastoče porabe premoga v državah OECD lahko pokrijejo iz lastnih virov.

Proizvodnja nafte v vzhodnoevropskih državah

Po podatkih angleške strokovne revije je znašala proizvodnja nafte v vzhodnoevropskih državah v letu 1983: v ČSSR 90.000 ton,

v Madžarski 1,950.000 ton, na Poljskem 250.000 ton, v Romuniji 11,600.000 ton in v Sovjetski zvezi 616,000.000 ton.

Čirlikovac — razširitev rudnika

Rudnik Čirlikovac je združen v sestav IEK Kostolac. V tem rudniku so v teku dela na razširitvi odkopa. Sedaj letno nakopljejo 2,5 milijona ton premoga, po končani investiciji pa bodo nakopali 3,2 milijona ton.

Do konca leta bodo uredili transportni sistem, dolg 9 km, z zmogljivostjo 5.300 kubičnih metrov premoga na uro. V razširitev tega površinskega kopa bodo skupno vložili okoli 6 milijard dinarjev.

Nova hidroelektrarna v Avstriji

V Avstriji so končali gradnjo nove velike hidroelektrarne, druge največje na reki Donavi. Gradbeni stroški so znašali 8,2 milijarde šilingov. Nova hidroelektrarna ima devet Kaplanovih turbin z močjo 335 megavatov. Brana je dolga 186 m, visoka pa 14,5 m.

Premog — most do leta 2020

Republiški svet za gospodarske razmere in ekonomsko politiko ter svet za prostorsko urejanje ter zaščito in napredek človekovega okolja Srbije sta pred kratkim obravnavala študijo „Strategija dolgoročnega razvoja energije v SR Srbiji do leta 2020“. Ugotovila sta, da je za področje energije potrebna večja družbena organiziranost, da bi lahko enotno koristili domače in inozemske izkušnje, da bi na ta način lahko zagotovili najboljše rešitve pri izkoriščanju energije.

V razpravi so posebej poudarili racionalno porabo domačih energetskih virov. Napredek v energetiki terja hiter razvoj domače strojegradnje in proizvodnje energetske opreme ter preciziranje načrtov proizvodnje premoga, ki je trenutno najzanimivejši energetski vir. Vse te napore pa je treba spremljati z novimi geološkimi raziskavami premoga, oljnih škrlavcev, pa tudi urana kot osnove za razvoj jedrske energije v Srbiji. V razpravi so poudarili tudi medsebojno odvisnost republik in pokrajin v razvojnih energetskih načrtih, ker je treba marsikakšen načrt predhodno uskladiti.

V BiH proizvodnja premoga v okviru načrta

Premogovniki v Bosni in Hercegovini so v letošnjem prvem polletju proizvedli skupno 7,237.000 ton premoga, kar je v okviru letošnjega proizvodnega načrta za to obdobje.

Kakor pričakujejo, se bo takšna proizvodnja nadaljevala tudi v naslednjih mesecih. Pogoji pa seveda je, da bodo premogovniki redno oskrbovani z rezervnimi deli za rudarsko mehanizacijo. Če bodo rezervni deli na voljo, bodo lahko do konca leta proizvedli skupno 14,7 milijona ton premoga, kolikor znaša proizvodni načrt za letošnje leto.

Indija bo gradila nove jedrske elektrarne

V Indiji so se odločili, da bodo zgradili 22 novih jedrskih elektrarn na jugu in severu države, in to v okviru obsežnega programa povečanja proizvodnje električne energije jedrskega značaja. Gradnja bo stala 1,39 milijarde dolarjev. Do konca tega stoletja

naj bi proizvedli 10.000 megavatov jedrske energije oz. 10 % od skupne proizvodnje električne energije v Indiji. Sedanje zmogljivosti znašajo 1.000 megavatov v jedrskih elektrarnah. Do kdaj nameravajo zgraditi jedrske elektrarne ni znano. Znano je le to, da bo imelo deset jedrskih elektrarn moč po 500 megavatov, ostalih dvanajst pa po 235 megavatov.

Odžveplavanje dimnih plinov

Vprašanje odžveplanja dimnih plinov pri termoelektarnah je bilo dolga leta pereče vprašanje tudi pri nas. Vendar so v svetu iskali razne rešitve, da bi zmanjšali škodljive posledice dimnih plinov iz termoelektarn pa tudi iz drugih podobnih obratov. Med njimi je znan postopek Niro-atomizer, ki razpršuje pline z absorpcijo. Znano je, da za odžveplanje dimnih plinov iz termoelektarn izdelujejo razpršilne sušilce že več kot pet let. V tem obdobju so ti sušilci pokazali vso sposobnost za hitro prilagajanje spremembam pri obremenitvi kotla. Prvi razpršilni sušilci so bili namenjeni za odžveplanje dimnih plinov pri kotlih, v katerih izgorevajo premogi z razmeroma nizkimi vsebnostmi žvepla. Dobro obratovanje razpršilnih sušilcev za kotle, v katerih zgoreva plin s 4,8 % žvepla, je povzročilo spremembe v prepričanju, da so ti razpršilci oziroma sušilci namenjeni izključno za premoge z nizko vsebnostjo žvepla. Tudi v situaciji z višjim odstotkom žvepla razpršilni sušilec ohranja in celo povečuje svojo obratovalno zanesljivost in enostavnost. Za primer navajamo, da bi termoelektrarna na lignit z zmogljivostjo 350 megavatov emitirala pri polni zmogljivosti in 5 % žveplom v gorivu približno 25 ton žveplovega dioksida na uro. Nova zakonodaja v domala vseh državah pa uvaža omejitve emisije in kaže, da je odžveplanje dimnih plinov z razpršilnimi sušilci najcenejši in najzanesljivejši način za zmanjševanje koncentracije oziroma količine žveplovega dioksida.

Strokovnjaki so ugotovili, da tudi korozija, ki se pojavlja v razpršilnih sušilcih ne predstavlja posebnega problema, kar potrjuje dejstvo, da sušilec praktično 100 % izloči žveplov dioksid, ker je ustrezna reakcija bistveno hitrejša kot pa absorpcija žveplovega dioksida. Očiščeni dimni plini so torej „suhi“ tudi v pogledu žveplove kisline.

S sovlaganjem do premoga

Trgovski podjetji Merkur iz Kranja in Loka iz Škofje Loke oskrbujeta dobršen del Gorenjske s premogom. Že pred leti so se odločili, da bodo sovlagali v bosansko-hercegovski premogovnike z namenom, da si zagotovijo potrebne količine premoga. S tem svojim načinom zagotavljanja dobav premoga nadaljujejo tudi letos. V obliki sovlaganj v razvoj premogovnikov znaša pri toni premoga sovlagateljski delež od 300 do 1547 dinarjev. V sedem premogovnikov bosta ti dve trgovski podjetji letos vložili blizu 30 milijonov dinarjev, s čimer naj bi si zagotovili 51.400 ton premoga. Pri sovlaganju bo pomagala Ljubljanska banka s kreditom v višini 14 milijonov dinarjev. Sicer pa kupci premoga na Gorenjskem že od 1. maja dalje plačujejo tona premoga 500 dinarjev dražje na račun sovlaganj.

Naprave za utekočinjenje premoga

Na Japonskem postavljajo poskusno napravo za utekočinjenje premoga, ki bo začela delovati predvidoma marca prihodnje leto. Japonska vlada sofinancira 85 % potrebnega denarja, ostanek pa 20 japonskih družb oziroma podjetij.

V napravi bodo na dan utekočinili 250 ton premoga po ameriškem postopku SRC.

V naslednjih letih imajo v načrtu zgraditev večjega števila obratov za pridobivanje goriva z utekočinjanjem premoga, za katere pa bodo uporabili doma razvite in izpopolnjene postopke za utekočinjenje premoga. Avstranci jim bodo dobavljali potrebne količine premoga, ker ga Japonci sami nimajo dovolj.

Rudnik Rtanj odpirajo

V drugi polovici letošnjega leta nameravajo v Srbiji vnovič odpreti rudnik Rtanj. Zaprli so ga pred dvema desetletjema. Sedaj pa so ugotovili, da bi v tem rudniku lahko letno nakopali okoli 70.000 ton visokokaloričnega premoga za toplotnice. Raziskave so pokazale, da so zaloge tolikšne, da bi rudnik lahko obratoval več desetletij. Vzporedno s tem poteka akcija za pridobivanje rudarjev. Zato nameravajo že prihodnje leto odpreti v Boru rudarsko šolo.

Premog kot gnojilo

Pri odpiranju površinskih kopov premoga morajo izvajalci del pogosto razen vrhnjega sloja zemlje odstraniti tudi gornje plasti premogovih slojev, ki so pomešani z jalovino in zaradi nizke kalorične vrednosti niso primerni, da bi jih uporabljali kot gorivo. Zato ta material odlagajo na običajnih jaloviščih. Strokovnjaki inštituta v Sternjevicah na Poljskem so začeli preučevati, kako bi te odpadke kakorkoli koristno uporabili. Ugotovili so, da je v odpadni mešanici premoga in jalovine precej kemijskih elementov (kalcij, fosfor, kalij, magnezij), ki jih uporabljajo pri izdelavi umetnih gnojil. S poskusi so ugotovili, da lahko drobno zmleta mešanica premoga in jalovine uspešno nadomesti umetna gnojila. Pri uporabi tega naravnega gnojila so dobili na poskusnih parcelah kmetijskih gospodarstev do 30 % večji pridelek ovsa in ječmena.

Kolubara — velika investicijska naložba

Koncem julija so v beograjski investicijski banki podpisali pogodbo z REIK Kolubara o financiranju gradnje termoelektarne oziroma toplotarne Kolubara B in površinskega kopa premogovnika Tamnava-zapadno polje.

Vrednost naložbe je 224,5 milijarde dinarjev. V tem znesku je všteta tudi predvidena inflacija do uresničitve projekta. Okoli 4/5 sredstev bodo zagotovili z združevanjem sredstev gospodarstva in elektrogospodarstva, ostanek pa bodo posodili dobavitelji opreme in izvajalci del. To je največja naložba v elektrogospodarstvu Srbije v naslednjem srednjeročnem planskem obdobju. Termoelektrarna - toplotna Kolubara B bo imela dva bloka z močjo 300 megavatov, proizvajala pa bo električno energijo za Beograd in okolico. Prvi blok naj bi bil končan leta 1989, drugi pa leto dni pozneje. Vzpo-

redno bodo urejali tudi površinski kop Tamnava-zapadno polje, od koder bodo dobavljali premog za novo termoelektrarno.

Novi kilovati s Kosova

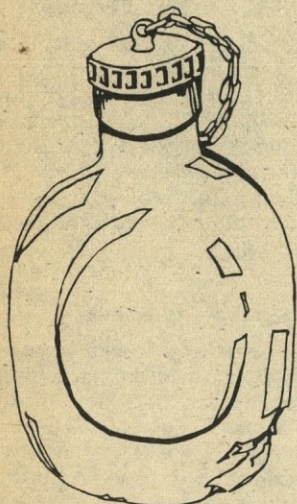
Dne 14. julija tega leta so priključili v energetske sistem nove termoelektrarne na Kosovu. Druga termoelektrarna sistema Kosovo B ima moč 339 megavatov, to je toliko kot jih ima prvi blok, ki obratuje od septembra lanskega leta dalje. Z dograjenim sistemom Kosovo B s skupno močjo 678 megavatov se bo precej izboljšal energetski položaj v naši državi.

Remont JE Krško po načrtu

V začetku julija tega leta so ustavili jedrsko elektrarno Krško zaradi pričetka načrtovanih vzdrževalnih del. Kakor kaže, bodo remont končali prej kakor v treh mesecih. Že sredi julija so pričeli menjati tretjino oziroma 16 ton goriva. Vzdrževalna dela opravljajo normalno tudi na črpalkah, generatorjih, turbinah, kontrolirajo cevovode na obeh uparjalnikih itn. Dela tečejo brez prestopa v treh izmenah, pri čemer sodeluje preko 300 strokovnjakov Litostroja, Hidromontaže, Rade Končarja, Djura Djakoviča, Jugoturbine in drugih. (t. l.)

Na Soči nova hidroelektrarna

9. septembra letos, na dan občinskega praznika Nove Gorice, nameravajo graditelji hidroelektrarne Solkan zavrteti eno od treh turbin. Gre le za poskusno obratovanje. Na omrežje bodo generator prve turbine priključili oktobra letos, kmalu za njim pa še drugi agregat. Tretji agregat pa bo pričel proizvajati energijo v naslednjem letu. Gradbena dela so trajala pet let; treba pa je poudariti, da so dela med tem časom zamrla skoraj za leto dni zaradi pomanjkanja denarja.



V prvih sedmih mesecih letos so rudarji jugoslovanskih premogovnikov nakopali skupno 36,226.000 ton premoga. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta so ga nakopali 3,913.000 ton ali za 12,1 % več. Kljub temu, da je stopnja rasti razmeroma visoka, pa bo treba do konca leta krepko pljuniti v roke, da bi uresničili letošnji proizvodni načrt, ki določa po bilanci proizvodnje 64,000.000 ton premoga. V juliju so nakopali 5,138.000 ton premoga vseh treh vrst. Letošnji julijski izkop je bil za 5,9 % večji od lanskega.

Še nadalje zelo primanjkuje nadomestnih delov za nakup rezervnih delov za jamsko mehanizacijo in mehanizacijo na površin-

skih kopih. Precejšnje težave so v tem pogledu imeli bosansko-hercegovski rudniki. Proizvodnja se povečuje predvsem pri lignitu, medtem ko je letošnji izkop rjavega premoga v jugoslovanskem merilu le za 1,5 % večji kot lansko leto. Zaradi majhnih količin rjavega premoga nastopajo težave v industriji, ki v glavnem uporablja rjavi premog kot nadomestitev mazuta. Čedalje bolj pa ga potrebujejo tudi za ogrevanje. Rudarji bodo letošnji proizvodni načrt verjetno uresničili s sobotnim in nedeljskim delom, kar pa seveda v tem pogledu ni zadovoljivo. V naslednjem letu bo povpraševanje po premogu še večje, saj premog postaja najbistvenejša opora jugoslovanske energetike. (t. l.)

V nekaj vrstah

Adaptacija najstarejše šole v Trbovljah

Junija letos so delavci SGD Beton - toz Operativa Zasavje, Trbovlje pričeli z obnovitvenimi deli najstarejše šolske zgradbe v Trbovljah, osnovne šole Trbovlje - pedagoška enota Alojza Hohkrauta na Trgu revolucije. V okviru adaptacijskih del nameravajo preurediti vrsto učilnic, kasneje pa zgraditi tudi telovadnico po projektu IBT - toz Projekti-va. Ta šola namreč doslej telovadnice ni imela in so pouk telovadbe izvajali v glavnem v enem izmed razredov, deloma pa na prostem. V okviru teh del so porušili prizidek, v katerem so bile pisarne. Dela financirajo iz občinskega samoprispevka.

Okvara na glavnem cevovodu

Dne 10. avgusta je nastala huda okvara na glavnem cevovodu pitne vode na relaciji od Mitovškega do zveznega rova. Okvaro so povzročili delavci gradbenega podjetja Slovenija ceste - Tehnika, ki grade novo cesto Trbovlje - Zagorje ob Savi. Uničenih in poškodovanih je bilo 50 m cevi. Iz tega razloga je polovico Trbovelj ostalo brez vode vse do 14. avgusta. V tem času so prizadetim stanovanjskim naseljem trikrat dnevno dobavili pitno vodo iz ostalih zajetij v Trbovljah. Pri odpravljanju okvare jim je zelo nagajal zemeljski plaz. Nove cevi so položili zato nad plazom. Po tem cevovodu dovajajo v Trbovlje 50 litrov vode na sekundo. Pri popravilu so sodelovale tudi SGD Beton, Slovenija ceste, HPH Titovo Velenje ter predvsem Komunalno obrtno podjetje Trbovlje. Vodovod na tem območju so položili leta 1962; po mnenju komunalcev obstaja možnost, da bi plaz morda še enkrat povzročil okvaro cevovoda, zato iščejo dolgoročnojšo rešitev.

Obnova šolskega poslopja v Hrastniku

Osnovna šola narodnega heroja Rajka v Hrastniku se tako kot ostale šole intenziv-

no pripravlja na novo šolsko leto 1984/85. V teku so razna ureditvena dela, pleskanje učilnic in hodnikov, urejanje tal v telovadnici, v šoli na Dolu pa popravljajo centralno ogrevanje.

Stroški vseh teh del bodo znašali okoli 2,4 milijona dinarjev. Deloma gre to na račun sredstev občinske izobraževalne skupnosti, deloma pa na račun sredstev šole.

Naj omenimo še to, da bo letos sedlo pri vikrat v šolske klopi 139 mladih prvčkov. Razporejeni bodo v štiri oddelke, to je na Logu in v dveh oddelkih v šoli na Dolu.

Strojna tovarna na dobri poti

V Strojni tovarni Trbovlje so se v preteklih letih srečevali z mnogimi težavami v vseh pogledih. V letošnjem prvem polletju pa se lahko pohvalijo, da so kljub vsem težavam zlezli na zeleno vejo. Celotni prihodek je presegel 2 milijardi dinarjev in je bil za 22 % večji. Tudi v izvozu se stvari izboljšujejo. Pred kratkim so končali dobavo opreme za avstrijsko podjetje Voest Alpine v vrednosti milijon dolarjev. Prepričani smo, da jim bo uspelo letošnji plan v celoti izpolniti ob sodelovanju tudi drugih institucij.

Nov športni dom v Kisovcu

Dne 10. avgusta so v okviru letošnjih slovesnosti ob občinskem prazniku občine Zagorje v popoldanskih urah slavnostno odprli nov športni dom, ki so ga zgradili Kisovčani v okviru nogometnega kluba Svoboda Kisovec v zadnjem letu. Vrednost objekta znaša okoli 30 milijonov dinarjev. Vanj so vložili poleg zbranih sredstev tudi 14.300 prostovoljnih ur dela. Pri delu so se izkazali predvsem člani nogometnega kluba, pa tudi krajan in občani. Pripadniki strelske družine iz Kisovca so prispevali 8.000 ur dela. Ob otvoritvi športnega doma, ki so ga postavili v neposredni sosesčini nogometnega igri-

šča, so v kulturnem delu nastopili s priložnostnim koncertom člani moškega pevskega zbora Loški glas in Delavski pihalni orkester iz Zagorja. V novem športnem domu so urejene garderobe, društveni upravni prostori, strelišče za zračno in malokalibrsko orožje, bife, v načrtu pa imajo tudi ureditev trim kabineta. Sledila je nogometna tekma Olimpije in Slovana iz Ljubljane.

86 novih stanovanj

Ob ulici Sallaumines oz. na Leninovem trgu v Trbovljah bo stanovanjska skupnost Trbovlje predvidoma koncem avgusta oz. v začetku septembra tega leta izdala ključke za vselitev šestinosemdesetim družinam v novo zgrajena stanovanjska bloka na tem področju. Sredi avgusta so opravili tehnični pregled in kasneje odpravili ugotovljene pomanjkljivosti. Z vselitvijo stanovalcev v dva nova bloka se zaključuje stanovanjska izgradnja na tem območju. Ostane še vprašanje dokončne ureditve okolice. Znano je, da bivša cesta od Dimnika proti občini oz. kopalšču ne bo več veljala kot prometna pot, pač pa izključno kot dostopna površina za stanovalce in sprehajalce. V delu tega prostora so že sedaj namenili več igralnih pripomočkov in naprav za otroke. Kakor je znano, je projekt izdelal IBT - tozdr Projektiva Trbovlje s svojimi sodelavci, dela pa je izvajal SGD Beton - tozdr Operativa Zasavje, Trbovlje.

Mladi so odšli v brigado

V prvih dneh avgusta so se odpravili najmlajši revirski brigadirji na mladinsko delovno akcijo Bela Krajina 84. Brigado Rdeči revirji tvorijo pionirji iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Brigadirjev je petinštirideset, vodijo pa jih trije mentorji. Akcija je trajala tri



V stari rudarski stanovanjski koloniji na Nasipih v Trbovljah se stanovalci še vedno radi ukvarjajo z vrtničarstvom, pa tudi rejo domačih živali. (Foto: B. Klančar)

tedne in so se med tem že vrnili. Pionirji iz revirjev so se akcije polnoštevno udeležili, čeravno druge mladinske delovne brigade tožijo o nepopolnem številčnem sestavu.

Mladi so se vrnili iz Francije

Dne 6. avgusta se je vrnila iz Francije skupina 10 učencev 7. in 8. razredov osnovne šole Trbovlje. V gosteh so bili v spremstvu dveh pedagogov. V Franciji so bili tri tedne in to deloma v pobratenem mestu Sallaumines, v glavnem pa v počitniškem domu v mestu Brest ob Atlantiku. Tako so vrnili obisk francoskih šolarjev iz Sallauminesa, ki so bili letos gostje Trbovlječanov v juniju oz. juliju, v glavnem na Debelem Rtiču.

Novo vodstvo KOP Hrastnik

Od začetka julija tega leta vodi Komunalno obrtno podjetje - KOP Hrastnik nov direktor Viktor Ramšak, inž. Dosedanji direktor Peter Cestnik, inž., je odšel na drugo delovno mesto.

Delavska godba Trbovlje ni šla v ZDA in Kanado

V majski številki našega glasila smo objavili vest, da bodo šli godbeniki Delavske godbe Trbovlje v svojem rednem sestavu na gostovanje v Združene države Amerike in Kanado. V goste v Cleveland so jih povabili tamkajšnji slovenski izseljenci, s tem da bi prevozne stroške tja in nazaj krila godba sama. Predvideno je bilo, da bodo nastopili v Clevelandu dne 3. julija s koncertom popularnih del.

Z gostovanjem pa ni bilo nič, ker so najprej odpovedali gostitelji v Kanadi, med tem časom pa so se cene prevoza z letalom v ZDA in nazaj izredno povzpale. Temu silovitemu naraščanju prevoznih stroškov pa godba ni bila kos, zato so zaenkrat gostovanja, ki ga je organizirala v domovini Slovenska izseljenska matica, odložili na kasnejši čas, če se bo pocenil prevoz.

Tudi letos bo zasavski sejem

ABC Pomurka - DO Trgovsko podjetje 1. junij Trbovlje bo tudi letos organiziralo za-

savski sejem v Trbovljah. To bo že dvanajsti tradicionalni sejem, ki ga organizira to podjetje. Letos ga bodo pripravili v času od 12. do 20. septembra v prostorih Delavskega doma in njegovi najožji okolici. Trgovci se na to pripravljajo z veliko intenzivnostjo, k sodelovanju pa so povabili tudi številne druge delovne organizacije oz. proizvajalce. Kot običajno bodo tudi letos razstavili poleg pohištva, bele tehnike, akustičnih aparatov, konfekcije, tudi gradbeni material in podobno. Pozabili pa ne bodo na prodajna mesta.

Dediščino snemajo

Režiser Matjaž Klopčič je za Viba film iz Ljubljane pričel snemati nov slovenski umetniški film na rudarsko tematiko. Nekaj kadrov tega filma so posneli tudi v Trbovljah, in sicer v času od 7. do 10. julija. V pomoč so bili statisti iz Trbovelj, snameli pa so pri jašku III, pri vhodu v jamo rudnika Trbovlje in v stari rudarski koloniji Žabja vas.

Film so podprle tudi nekatere delovne in druge organizacije iz Trbovelj, pa tudi sicer so filmski ekipi nudili pomoč v raznih oblikah. Naj omenimo še kredit v višini 1.000.000 dinarjev, ki ga je odobrila Ljubljanska banka - Temeljna banka Zasavje.

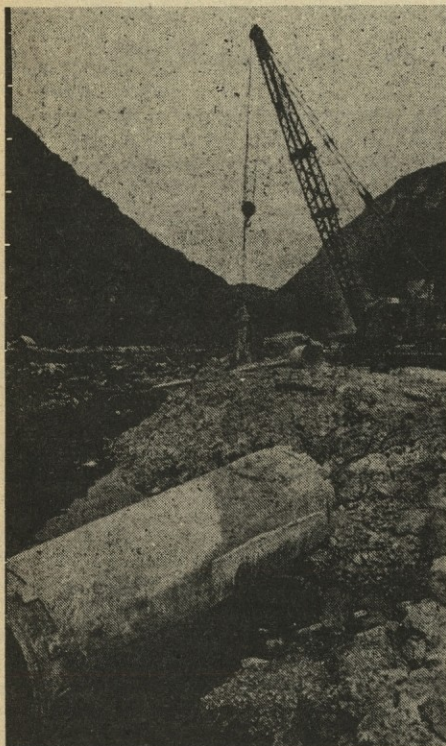
Uspešna strelska družina v Zagorju

Strelska družina v Zagorju je imela pred leti svoj dom skupno z napravami za streljanje na Ruardiju. Dom je pred leti uničil požar, vendar so ga strelci vnovič postavili na pogorišču starega, hkrati pa postavili tudi klopi, mize, uredili plesišče za razna tovariška srečanja in zabavne prireditve.

Prizadevajo si, da bi kmalu asfaltirali tudi cesto do Ruardija.

Cementarna prehaja na premog

Cementarna Trbovlje je bila zgrajena v prejšnjem stoletju, med drugim tudi zato, da bi uporabljala drobne vrste premoga v proizvodnji cementa. Uporabljali so premog iz trboveljskega rudnika. V času naftne ere pa je tudi cementarna prešla na uporabo nafte oz. mazuta kot tehnološkega goriva v



Od maja tega leta dalje so oživila dela pri gradnji ceste Trbovlje - Zagorje ob Savi. Gradbena dela izvaja gradbeno podjetje Slovenijaceste - Tehnika Ljubljana.

proizvodnji cementa. Domnevali so, da se obdobje premoga ne bo več vrnilo, zato so naprave za kurjenje s premogom odstranili. Kriza v pogledu dobave in cene nafte pa je letos dosegla višek, zato je morala cementarna predčasno v remont, ki so ga zaradi pomanjkanja mazuta nekoliko podaljševali. V zadnjem letu so vnovič pričeli uporabljati del domačega premoga, vendar s tem niso v celoti zadovoljni. Odločili pa so se, da bodo prešli na uporabo premoga najboljše kvalitete (antracita) kot tehnološkega goriva.

Tovrsten preizkus so že opravili in so bili z njim zadovoljni. Letno bodo uvozili 50.000 do 55.000 ton antracita. Denar za naložbo v kurišče že imajo. Gre za uvožen material. S tem ko bodo prešli na uporabo premoga antracita, se kakovost cementa ne bo v ničemer zmanjšala, pač pa bo velik prihranek na mazutu, ki ga bodo v bodoče uporabili le še okoli 20 %, sedaj pa ga dnevno porabijo okoli 150 ton. Računajo, da bo sprememba tehnološkega goriva dala letni prihranek v znesku 400 milijonov dinarjev.

Novo šolsko leto se pričenja

S 1. septembrom se bodo odprla vrata vseh šol v revirjih in tudi drugod po Sloveniji. S poukom bodo pričeli v osnovnih šolah, pa tudi v srednjih šolah usmerjenega izobraževanja. Zasavski srednješolski center ima v nekaterih oddelkih usmerjenega izobraževanja še prostor za vpis, nekateri oddelki pa so popolnejši. Zato imajo učenci, ki se doslej še niso odločili za nadaljevanje šolanja, še možnost, da se vpišejo do pričetka šole na ustrezeni oddelek usmerjenega izobraževanja. Zimske počitnice bodo tudi v srednješolskem centru od 16. do 25. januarja 1985, tako kot jih bodo imele osnovne šole.

Hudo neurje v Zasavju

Koncem julija je hudo neurje prizadelo določeno področje v Zasavju. Toča je najhuje klestila od Marija Reke preko Mrzlice, Kala, Čeč, Marnege, Uničnega do Gor in Kopitnika. Škode je bilo zelo veliko na kmetijskih površinah, pa tudi na zgradbah in cestah. V Hrastniku na primer je bilo uničenih 26 % kmetijskih proizvodov občine, oziroma tudi do 80 % uničenih posevkov na območjih, kjer je padala toča. Na kmetijskih površinah je bilo škode za 14,7 milijona dinarjev, na cestah pa za 11,7 milijona. Uničenih je bilo 848 ha kmetijski zemljišč ali 56 % obdelovalnih površin v občini.

Zasavska cesta po načrtu

Poročali smo že, da so maja pričeli delavci podjetja Slovenija ceste - Tehnika z nadaljevanjem gradnje Zasavske ceste med Trbovljami in Zagorjem ob Savi. Kljub pogostemu deževju dela napredujejo po načrtu. V začetku avgusta so končevali oporne zidove v savski strugi, izvrtali pa so tudi 8 m globoke jame - vrtine za postavitev pilotov pri Potioreku. Odsek med Trbovljami in Zagorjem je dolg 3,5 km in vse kaže, da bodo z deli končali do konca novembra letos. Računajo, da naj bi bila otvoritev ceste za letošnji dan republike.

Sklad solidarnosti v Zagorju

Občinski svet Zveze sindikatov Zagorje že nekaj časa vodi aktivnost v zvezi z ustanovitvijo občinskega sklada za pomoč socialno ogroženim delavcem. Zakon o preopredelovanju z delom družbenih sredstev za osebne dohodke prizadeva tudi tiste delovne kolektive, ki sami niso krivi za slabe rezultate gospodarjenja, pa tudi tiste, ki si ne prizadevajo za boljše gospodarjenje. Izvajanje zakonskih določil ima lahko hude posledice in pričenja ogrožati socialni položaj družin. Zavaljo tega so se odločili za ustanovitev omenjenega sklada.

S sredstvi tega sklada naj bi pomagali tistim delavcem, ki bi bili zaradi padca realnih osebnih dohodkov socialno ogroženi. To pa naj bi veljalo le za tiste delovne organizacije, v katerih bi na izgube in slabše poslovne rezultate vplivali zunanji dejavniki, npr. pomanjkanje energije, neusklajenost cen in podobno. Precej delavcev se je odločilo, da bi v ta sklad prispevali po enodnevni zaslužek in v tem primeru bi se v skladu nabralo od 5 do 6 milijonov dinarjev. Delavci se bodo odločali na svojih zborih do septembra letos. Če bodo vsi za ustanovitev tega sklada in za oblikovanje tovrstne pomoči, bodo do konca septembra opravljene vse zakonske aktivnosti v zvezi z njegovo ustanovitvijo.

Nov vrtec za občinski praznik

V začetku avgusta so v Zagorju v okviru proslav ob letošnjem občinskem prazniku predali namenu vrtec na Polju. Pričeli pa bodo z gradnjo novega vrtca v Kisovcu.

Sicer pa potekajo adaptacijska dela tudi na drugih zgradbah, predvsem na domu TVD Partizan, Medijskih Toplicah, glasbeni šoli, urejajo pa tudi nekatere krajevne ceste.

Težave v Tovarni pohišta

Tovarna pohišta iz Trbovelj, ki deluje v okviru sozda Slovenijales, je imela prvič, odkar obratuje, v prvem polletju izgubo v višini 2.700.000,00 dinarjev. Povzročilo jo je predvsem zaostajanje cen njihovih izdelkov, predvsem pa stalno hudo naraščanje cen. S sanacijskim programom so sprejeli vrsto notranjih ukrepov. Iščejo pa tudi druge možnosti. S posodobitvijo tovarne naj bi pričeli izdelovati pohištvene elemente po novem programu, ki bi bil zanimiv tako za kupce doma in na tujem. Težave imajo tudi zaradi fluktuacije delovnih moči.

Kopališče v Hrastniku tudi za letne razmere

Na Logu v Hrastniku so pred leti zgradili novo pokrito kopališče v neposredni sosesčini športnega stadiona. Uporabljali pa so ga lahko v glavnem le pozimi, poleti pa so koristili druge letne bazene v Trbovljah, Račečah, Rimskih Toplicah in drugje. Letos so uredili pri tem zimskem bazenu tudi ploščad za sončenje. Kopališče so na ta način uredili tudi za uporabo v letnem času. Investitor je bil Kulturno rekreacijski center „14. oktober“, ki je dal del prispevkov, del pa so prispevali občani s prostovoljnim delom. Z deli so končali do začetka avgusta. (t. l.)

Do 30. septembra poletni čas

Po sklepu Zveznega izvršnega sveta je začel letos tudi v naši državi veljati poletni čas.

Poletna ura je začela veljati 25. marca ob 2. uri po polnoči. Ob tej uri smo kazalce premaknili za eno uro oziroma 60 minut naprej. Poletna ura oziroma poletni čas velja do 30. septembra letos do 3. ure po polnoči. Takrat bomo urne kazalce zavrteli za eno uro oziroma 60 minut nazaj.

Tudi večina evropskih držav se je odločila za oba datuma, 25. marec in 30. september. Sprememba ob koncu poletnega časa bo torej nastopila hkrati tudi v večini drugih držav.

Člani izpitnih komisij s področja energetike

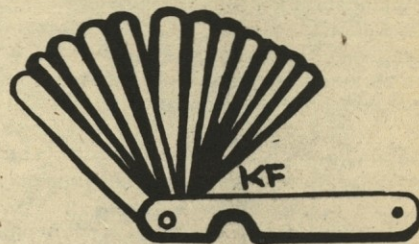
Izvršni odbor Splošnega združenja energetike Slovenije je na svoji seji 27. junija 1984 sprejel novo listo strokovnjakov - članov izpitnih komisij za področje energetike, in to za skupine: proizvodnja, prenos in distribucija električne energije, — premogovništvo, — geologija, — proizvodnja plinov ter plinske naprave in instalacije in — strojne naprave v energetiki.

Med številnimi strokovnjaki so člani izpitnih komisij tudi nekateri delavci iz vrst sodelavcev našega kombinata. V teh komisijah so naslednji tovariši:

za proizvodnjo, prenos in distribucijo električne energije — Hinko Kus, dipl. ing. el., Leopold Jamšek, ing. el. iz DO TET in Jože Juvan, el. teh. iz DO RGD.

za premogovništvo — Ernest Ščukanec, dipl. ing. rud. iz DO TSO, Franc Mlinar, dipl. ing. rud. iz DO RGD; iz Rudnikov rjavih premogov Slovenije pa Jože Herman, dipl. ing. rud., Leopold Grahek, dipl. ing. rud., Marjan Brinar, dipl. ing. el., Budimir Ilič, dipl. ing. rud., Ivan Berger, dipl. ing. rud. in Vladimir Breznik, dipl. ing. rud. iz DO RGD pa Matjaž Cerovac, dipl. ing. rud., Slavko Kondič, dipl. ing. rud., Nedeljko Milakovič, dipl. ing. rud., Franc Češnovar, ing. rud. in Slobodan Pavlica, rud. tehnik.

za strojne naprave v energetiki — Alojz Verdaj, strojni tehnik iz DO RGD.



Izobraževalni program revirske delavske univerze

Revirska delavska univerza Trbovlje bo v naslednjem šolskem letu 1984/85 organizirala razne izobraževalne akcije in šole v oddelkih za odrasle: strokovno izobraževanje, splošno izobraževanje in družbenopolitično izobraževanje.

V okviru oddelka za odrasle sprejema vpise za poslovodsko šolo trgovske smeri, za dveletno komercialno šolo, šolo za voznike motornih vozil in visoko ekonomsko komercialno šolo.

V okviru strokovnega izobraževanja vpisujejo v tečaj za kurjače centralnih kurjav, za voznika villičarja, iz varstva pri delu, za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil, za varilce, za administrativno osebje, za gradbene delavce, za kmetijske delavce in za gozdarske delavce.

V okviru splošnega izobraževanja pa vpisujejo v tečaje tujih jezikov za otroke in odrasle, v tečaj šivanja, krojenja, kuhanja in pletenja, vezenja čipk in makramejev, strojepisja, za telefoniste, voznike motornih čolnov, računalništvo, kulturne animatorje, tajnice in v plesne tečaje za mladino in odrasle.

V okviru družbenopolitičnega izobraževanja pa bodo izvedli program idejnopolitičnega usposabljanja komunistov v organizacijah ZKS, izobraževanja v osnovnih organizacijah zveze sindikatov, izobraževanja delegatov članov SZDL v krajevnih skupnostih in izobraževanja v aktivih ZSMS.

V šolske oblike vpisuje revirska delavska univerza v Trbovljah, Trg svobode 11 a (Delavski dom) in daje navodila do 10. septembra tega leta vsak dan, razen sobote, od 8. do 12. ure, ob sredah do 16. ure. V vse ostale oblike izobraževanja vpisujejo pa vse leto.

Kaj je, kaj pomeni ...

Skupna poraba — so izdatki, ki se izločajo iz skupnega dohodka in sredstva, ki jih izločajo delavci iz osebnega dohodka. Ta sredstva se uporabljajo za investicijska vlaganja v objekte in opremo skupne porabe, s katerimi zadovoljujejo potrebe po stanovanjih, prehrani, počitku, rekreaciji, kulturi in ustvarjalnosti.

Splošna poraba — so izdatki za izobraževanje, kulturo, znanost, zdravstvo, socialno zavarovanje, državno upravo, splošno ljudsko obrambo in samozaščito, varstvo človekovega okolja in komunalo.

Osebna poraba — je tisti del narodnega dohodka, ki ga namenimo za zadovoljevanje osebnih potreb. Osebna poraba označuje življenjski standard. Odvisna je od obsega

narodnega dohodka in delitvenih razmerij narodnega dohodka, kar je odvisno od družbenih odločitev. Življenjski standard lahko nazaduje, stagnira ali napreduje.

Sanacija — je vrsta ukrepov, s katerimi naj bi bile v organizacijah združenega dela odpravljene vse težave in le-ta ponovno usposobljena za nadaljnje uspešno delo. Sanacija pride v poštev takrat, ko ozd ne more več izpolnjevati svojih obveznosti. Da bi se izboljšale razmere, mora ozd sestaviti sanacijski načrt. S tem načrtom predvideva način, kako se bodo razmere izboljšale in uredile. Možne so različne rešitve: reorganizacija, dotacija, krediti ali prisilna uprava. Uspešna sanacija omogoči nadaljnje delo, neuspešna pa pripelje običajno do prisilne likvidacije.

Stagnacija — pomeni zastoj v gospodarstvu. Gospodarrstvo v tem času ne kaže znakov napredka. Le-to močno stagnira v času ekonomskih kriz, recesij in vojn.

Stimulacija — pomeni vzpodbujanje k uspešnejšemu delovanju posameznika ali delovnih organizacij. Stimulacija je zelo pomembna v delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Tista temeljna ali delovna organizacija, ki bo bolje gospodarila, bo imela boljše ekonomske učinke, imela bo večji dohodek in bo zato tudi lahko več namenila razširjeni reprodukciji in osebnim dohodkom.

Združeno delo — ima naslednje prvine v socialistični samoupravni družbi: oblast delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, družbena lastnina proizvodjalnih sredstev, pravica do dela z družbenimi sredstvi, družbena narava dela, demokratično odločanje v družbeni reprodukciji in samoupravna demokratična organiziranost združenega dela v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti.

Zanimivosti

Sonce — boj za energijo

Sonce je svojevrstna domača zvezda, kot je n. pr. domača žival, ker brez nje ne bi mogli živeti. Brez sonca bi v kratkem času izumrlo vse živo na našem planetu. Toda, ko začnemo brati literaturo o soncu, ugotovimo, da vemo o njem zelo malo. Veliko je teorij in ugibanj, opazovalnih rezultatov pa znatno manj. Še manj je podatkov, s katerimi bi lahko obvladovali jedrske reakcije, kakršne potekajo v notranjosti sonca, da bi si lahko tudi na zemlji zagotovili dovolj energije.

V boju za energijo je vsekakor ena glavnih komponent izkoriščanje sonca. V naših geografskih širinah morda manj z neposredno pretvorbo sončnega sevanja v toplotno za ogrevanje objektov kot v krajih, kjer je insolacija dovolj intenzivna. Pomembnejši je astrofizikalni pristop k problemu; s proučevanjem fizike sonca in zvezd ter z vzporednim teoretičnim in eksperimentalnim delom skušamo doseči kontroliran proces fuzije - sonce na zemlji.

Poglejmo malo nazaj v zgodovino odkrivanja sonca. Decembra leta 1610, kakšni dve leti po odkritju daljnogleda, je nemški astronom Johannes Fabricio usmeril svoje kukalo proti soncu. Na njegovi površini je opazil zanimive okroglaste tvorbe, temne pege, ki po vsem sodeč niso bile sence drugih nebesnih teles v vidnem polju daljnogleda na soncu, temveč pojavi na soncu. Fabricius je odkril še nekaj: te tvorbe, sončne pege, so se redno ponavljale na vzhodnem robu sonca in potovale preko vse njegove površine proti zahodu; za svojo pot so potrebovale kakih 14 dni. S tem je Fabricius posredno odkril pojav rotacije sonca, ki traja približno 27 dni.



Znamenitost Trbovelj - stare krušne peči v rudniških kolonijah

Člani literarno-dopisniškega krožka smo si ogledali stare krušne peči. Te peči so zdaj že zelo redke. V Trbovljah jih je le še nekaj. Zato prebivalci skrbijo, da bi se ta znamenitost našega mesta ohranila. Ogledali smo si peči na Ribniku in Žabji vasi. Zvedeli smo, da je za peko potrebno imeti: lopar, s katerim so dajali kruh v peč, pečno metlo iz ličkanja ali sroboti; z njo so gospodinje ometle peč preden so vanjo položile kruh. Potrebne so bile še burklje, ki so služile za

jemanje kruha iz peči. Gospodinje so peklo kruh enkrat na teden. Običajno sta pekli po dve skupaj.

Zdaj teh peči ne uporabljajo pogosto. Postale so nekakšen spomenik. Ta ogled mi je bil zelo všeč. Naš krožek postaja vse bolj zanimiv. Upam, da bo tudi ostal.

Andrej Brvar, 5. c
OŠT - PE T. Čeč

Krvodajalska akcija

V času od 6. do 27. julija 1984 so darovali kri naslednji naši sodelavci iz REK EK:

Dne 6. 7. 1984

Področje tozdvov v Trbovljah

Tomše Zoran, Popovič Marinko, Bobonja Anto, Milinkovič Mile, Sulejmanović Rašid, Bobek Vladimir, Hrvič Nesib, Šimčič Marko, Gunzek Boris, Ahlin Darko, Tomaič Žarko, Gorišek Bojan, Pevc Metod, Ocvirk Ervin.

Področje tozdvov v Hrastniku

Ramšak Rudi, Slapšak Marjan, Perko Vladimir, Hrnčič Željko.

Dne 13. 7. 1984

Področje tozdvov v Trbovljah

Drek Ibrahim, Krnjič Jezdimir, Marković Rado, Kobal Jože, Bagar Jože, Hribar Anton, Podlesnik Franc, Paspalj Ljubomir, Marinović Milan, Gostič Pavle, Kantužar Franc, Sladič Marjan, Dabič Živko, Likar Jože, Blaznik Ferdo, Bec Samo, Lesičar Jože, Rajevac Rado, Božič Ignac, Taškar Miran, Taškar Štefan, Rozman Rajko, Bajc Božo, Božič Niko, Prašnikar Ivan, Planko Franc, Gorenc Franc, Leskovšek Lado, Madžarevič Ranko, Merdanović Suad, Klopčar Jože, Kešlov Aljoša, Kobal Anton, Kreže Stojan,

Planinc Ivan, Sušnik Anton, Rabuzin Rudi, Ružnič Rifet, Resman Marjan, Jerman Boris, Imširovič Amir, Jašarevič Samid.

Področje tozdvov v Hrastniku

Režun Danilo, Redič Fihret, Klenovšek Ferdinand.

Področje tozdvov v Zagorju

Bukovščak Josip, Benko Viktor, Zukič Šečer, Leskovšek Jure, Pavlovič Jože, Pfeifer Dušan, Brlogar Franc, Jontez Jože, Bradač Alojz, Vanček Štefan, Memišević Aziz.

Dne 20. 7. 1984

Področje tozdvov v Trbovljah

Veble Jure, Zorič Milan, Kofol Rok, Rems Aleksander, Kolar Drago, Spajic Ivan, Umek Igor, Zidanšek Franc, Tahirovič Ahmed, Kalendar Ibro, Karba Mirko, Samardič Redenko, Tomaž Peter, Černivec Milan, Sekulič Radenko, Vuković Nedeljko, Bendra Anton, Ahac Filip, Cerar David, Dadanović Huso, Osmanović Nazil, Starc Dominik, Kešina Blaško, Humić Ševal, Bočko Ivan, Bučar Jože, Cestnik Bojan, Suša Bojan, Gostečnik Eervin, Forte Niko, Mudrinič Dušan, Senčar Ivan.

Področje tozdvov v Zagorju

Perko Jože, Hadrovič Šahbaz.

Dne 27. 7. 1984

Področje tozdvov v Trbovljah

Florjanc Samo, Narberger Franc, Štok Željko, Kosi Franc, Humar Zdenko, Čehovin Bogo, Balaban Ranko, Fijačko Jurij, Rogan Zlatko, Vozel Karel, Božjak Mitja, Kušter Ivan, Ocepek Viktor, Zrilič Milorad, Lipovšek Branko, Klemen Florjan, Sadušek Milan, Pavelšek Milan, Marinović Milan, Pomper Ivan, Obrovnik Srečko, Kern Jože, Merdanović Adem, Rajbar Radoš, Korošec Matjaž, Tominšek Anton, Paveljšek Roman, Vajdič Jože, Gantar Marjan.

Področje tozdvov v Hrastniku

Šimenc Peter.

Področje tozdvov v Zagorju

Ikanović Razem, Mujkič Halil, Horvat Štefan, Žibert Štefan, Krhlikar Marko.

Tovariši darovalci krvi, hvala vam!

J. D.

Kadrovske vesti od 1. 7. do 31. 7. 1984

Prihod

DO ZPT

Tozd PH

Škof Franc - vozač, Močilar Franc II - učnik, Macerl Miloš - učnik, Vuković Sejad - učnik, Habe Jože - učnik, Jovanović Ljubiša - učnik, Dizdarevič Nuhan - kop. pom., Zukanović Nezir - kop. pom., Oprešnik Milan - učnik, Hribernik Boris - vozač, Velikonja Jože - vozač, Jančič Anton - kopač, Vintar Bojan - učnik, Kutrič Nail - kopač, Podgoršek Miran - učnik, Babič Vitomir - učnik, Selan Franc - član PO za razvoj, področje.

Tozd P-Oj.

Glavaš Marko - kopač, Razpotnik Jože - učnik, Gurčinovski Zoran - učnik, Blekovič Alijaga - kopač, Ivanetič Jože - učnik, Mejremič Hamid - kop. pom., Slapšak Marjan - učnik, Selimović Edhim - učnik, Ceglar Edi - učnik.

DS PD-H.

Smolič Vida - čistilka.

Prem. Trbovlje

Alič Sahid - kopač, Kraševac Bori - vozač, Kastelic Edvard - izl. jal. iz prem., Matko Aleš - izl. jal. iz prem., Berglč Suzana - opr. risal. in admin. dela, Bečirovič Omer - kopač, Zukanović Hajrudin - kop. pom., Blekovič Hadil - kop. pom., Hadžalič Zariš - vozač, Mustafič Emin - kop. pom., Šebanović Ra-

sim - vozač, Mustafič Mustafa - kop. pom., Tomaš Dragutin - vozač, Rizvanović Mehmed - kopač, Novak Boris - izl. jal. iz prem., Turanović Mustafa - izl. jal. iz prem., Dobo-
vičnik Ferdo II. - oskrbnik reševal. post.

Tozd Separacija Trbovlje

Rajh Karmenka - poč. delo, Katič Mirko - učnik, Vipotnik Andreja - poč. delo, Pežmuht Damjan - poč. delo, Cestnik Jože II. - poč. delo, Hribar Franc II. - vozač, Janc Janez - poč. delo, Golobič Mitja - vozač, Krajišnik Halid - učnik, Karamarković Milan - kopač.

Tozd RESD Trbovlje

Vresk Tomaž - izv. enost. str. opr., Brinar Igor - izv. enost. el. opr., Žertek Toni - elektri-
kar, Jerman Martin - izv. enost. zun. del.

DS PD Trbovlje

Vigele Marjana - poč. delo, Mašanović Ana - čistilka, Juteršek Ivan - pom. del., Veteršek Ana - čistilka, Železnik Darja - posp. prost. v menzi.

Tozd Prem. Kotredež

Ašič Pero - kop. pom., Haillovič Senaid - kop. pom., Mahmutović Dževad - učnik, Husić Zuvahid - učnik, Avdibašić Mirsad - učnik, Mujkanović Jasim - učnik, Kurtalič Mevdulin - učnik, Čencelj Leopold - učnik, Klapič Ismet - kop. pom., Grahek Leopold - vodja tozda RRP Zagorje.

Tozd RESD Zagorje

Pavlič Franc - električar, Hribar Ivan - poč.

delo, Kos Tomaž - del. na RESD-u, Ržišnik Uroš - zun. elekt.

Tozd Sep. Zagorje

Kunstek Brigita - poč. delo, Navratil Edvard - poč. delo, Bolte Marjana - poč. delo, Jauševac Biserka - sep. delavka, Juvan Branka - sep. delavka, Bokaf Slavko - poč. delo, Brinovec Franc - del. na Sep., Kos Zinka - del. na Sep., Repovž Peter - del. na Sep.

DS PD Zagorje

Isi Sabila - strežnica, Ulaga Berta - čistilka, Bukovšek Ivan VI. - čuvaj-vratar v sam. domu.

Tozd RŠC Zagorje

Jurič Ivo - kopač, Šimunović Zoran - kop. pom., Fele Jani - kopač, Cvrtič Pavo - kopač, Ramič Dževad - kopač, Glamočič Ale - kop. pom., Cvitič Željko - kopač, Šimunović Stipo - kop. pom., Bendra Ivan - kop. pom., Klarič Drago - kop. pom., Nasub Ibro - kop. pom., Karahasanović Esad - kop. pom., Skrinjar Boris - kopač, Blekovič Zukrija - kop. pom., Musić hazim - kop. pom., Zupan Andrej - kop. pom., Brkič Mirko - kop. pom. na šol. delov., Vidović Matija - kop. pom. na šol. delov., Kuković Marko - kop. pom., Jurišič Zvonko - kop. pom. a šol. delov., Vujković Radivoj - kopač, Sinanović Hasan - kopač, Mujkanović Enis - kop. pom.

DS SS ZPT

Bravec Branka - ing. geologije - pripr.

DO RGD**Tozd RIG**

Osmanović Rahman - kop. pom., Džuzdanović Namik - kop., Suljić Abedin - vozač, Mehić Hadžaga - kopač, Beganović Ragib - vozač, Poljić Izet - kopač, Mehić Zekerijam - vozač, Urbanija Miloš - vozač, Džuzdanović Mensur - vozač, Babić Boro - vozač, Jesenšek Tanja - čistilka, Grobin Marjan - vozač, Lukavačič Fihret - vozač, Hodžić Emin - vozač, Žgeč Srečko - vozač, Babić Mirko - kopač, Šahinbegović Rifet - vozač, Pavlović Drago - kopač, Grmača Branko - kopač, Bišćević Hamdija - vozač.

Tozd ESMĐ

Bregar Karel - varilec, Škrinar Darijan - pom. del., Baloh Bogdan - pom. del., Kreže Dušan - transp. del.

Tozd Gramat

Muminović Rasim - zlag. opeke.

Tozd Avtoprevoz

Sedeljšek Leopold - šofer.

DS SS RGD

Mlinar Mateja - poč. delo, Regacin Liljana - poč. delo.

DO TET**Tozd VN**

Cesar Bogomir - monter elektr. omrežja.

DO IMD**Tozd SIMD**

Kastelic Samo - ing. stroj. - pripravnik.

DS ASO

Ferlić Milena - ek. teh. - pripravnik.

DS TSO

Uranić Marjana - prof. kemije - pripravnik.

Odhodi**DO ZPT****Tozd PH**

Maček Ferdinand II. - vozač - v času posk. dobe s str. DO, Orač Jurij - strelec - upokojen, Grešak Kazimir - vodenje in nadz. del na odd. - upokojen, Kotnik Konrad - gl. posl. jame - upokojen, Kušar Brane - izv. opr. SVD - upokojen, Mlakar Boris - zun. del. - v JLA, Češnovar Marjan - kopač - discip. odp., Otorepec Janez - učnik - v č. p. dobe, Lendero Vinko - strež. črp. - upokojen, Kaše Robert - zun. del. - spor. prek., Zelenko Ivan - kopač - upokojen, Ramič Omer - učnik - v č. pos. dobe s str. DO, Zalokar Martin - kopač - upokojen.

Tozd Prem. Ojstro

Klopčič Pavel - vozač - spor. prek., Vene Roman - pom. dela - samov. prek., Čerenak Alojz - kopač - upokojen, Podežnik Avgust - upr. trans. in trak. - upokojen, Stegenšek Franc - kopač - upokojen, Potočan Miroslav - nad. zrač. - upokojen, Brčina Ivan - kopač - samov. prek., Kandolf Alojz - kopač - upokojen, Čepuš Julijan - signalist - upokojen, Ibralić Mevdulin - učnik - samov. prek., Zore Zoran - upr. trans. in trak. - upokojen, Železnik Ivan - kopač - upokojen, Sladič Slavko - upr. trans. in trak. - samov. prek., Vrabčič Smiljan - pom. del. zun. - samov. prek., Kavzar Ivan - signalist - upokojen.

Tozd RESD Hrastnik

Zdovc Edvard - kurjač - upokojen.

DS PD Hrastnik

Smolič Vida - čistilka - spor. prek.

Tozd Premogovnik Trbovlje

Jašarevič Nihad - učnik - v č. p. dobe s str. DO, Ribič Mirsad - zun. del. - za dol. čas, Delić Mevzet - izl. jal. iz prem. - za dol. čas, Jevševar Jernej - kopač - upokojen, Pošebal Dominik - kopač - upokojen, Berglez Suzana - opr. v risal. - za dol. čas, Kostić Bajro - kopač - upokojen.

Tozd RESD Trbovlje

Kračan Bojan - izv. enost. elek. opr. - za dol. čas, Vresk Tomaž - izv. enost. str. opr. - za dol. čas, Cestnik Janko - elektr. - v JLA, Frgelj Igor - izv. enost. el. opr. - za dol. čas, Dobovičnik Ferdo - kovinar - prem. na PT.

Tozd Separacija Trbovlje

Lokan Roman - učnik - spor. prek., Džuzdanović Mensur - vozač - spor. prek., Rajh Karlenka - sep. del. - za dol. čas, Davtović Zijad - vozač - v JLA.

Tozd Premogovnik Kotredež

Krhlanko Rajko - učnik - samov. prek., Pavlič Franc - učnik - prem. na RESD, Urankar Anton VI. - kopač - upokojen, Dulc An-ton - kopač - upokojen, Herceg Ernest - strelec - upokojen, Čilenšek Slavko - kopač - upokojen, Obolnar Slavko - kopač - upokojen, Lazar Gusti - učnik - spor. prek., Lavrač Anton - kopač - upokojen, Hribar Anton II. - kopač - upokojen, Dolinšek Ferdo - str. stroj. za izd. prog. - upokojen, Čop Filip - kopač - upokojen, Žagar Nikolaj - učnik - samov. prek., Smrkolj Ivan - strelec - upokojen, Mizori Ivan - kopač - upokojen, Groznik Milan - učnik - samov. prek., Drnovšek Alojz - kopač - upokojen, Pravdič Vlado - kopač - upokojen, Kokole Ivan III. - kop. pom. - upokojen, Strnišnik Ivan - kopač - upokojen, Klopčič Vinko - kopač - upokojen, Horvat Peter - pom. strl. - upokojen, Kisič Sabit - kopač - samov. prek., Knez Leopold - kopač - upokojen.

RESD Zagorje

Marinko Tomaž - str. el. lok. - upokojen.

DS PD Zagorje

Godler Mirko - pom. del. - upokojen, Rusjan Ivan - pom. del. - upokojen, Balaškovič Mira - kurirka - upokojena.

Tozd RŠC Zagorje

Tekavčič Mirko - teh. vodja in nadz. A pro. - upokojen.

DS SS ZPT

Mauser Danica - administrator - upokojena, Ločičnik Ela - administrator - upokojena, Kralj Martin - soc. del. - upokojen, Grahek Leopold - v. d. vodja tozda - prem. na P-Ko., Selan Franc - član PO za raz. podr. - prem. na PH.

DO TET**Tozd VN**

Grebenc Venčeslav - ključ. - upokojen, Klopčič Franc I. - šofer - upokojen.

Tozd PEE

Urana Milenko - delav. - discipl. odp.

DO IMD**Tozd SIMD**

Kanduč Dušan - varilec - discip. odp., Vozelj Aleksander - del. - za dol. čas, Štrajhar Tomaž - del. - za dol. čas.

DO RGD**Tozd RIG**

Hadžalić Zarić - vozač - spor. prek., Krivec Franjo - kopač - umrl, Stojančič Dragiša - kopač - samov. prek., Lešnik Albert - izv. posl. opr. na gradb. - upokojen, Herle Stanislav - kopač, Tomšič Borislav - kopač - upokojen, Cvetkovič Izток - vozač - v zapor, Zore Leopold - strelec - upokojen, Suljić Omer - kopač - v JLA, Prosenc Sergej - vozač - odp. v posk. dobi.

Tozd ESMĐ

Hafner Franc - vodja mat. knjig. - upokojen.

Tozd Gramat

Piljič Jakica - zlag. opeke - samov. prek.

Tozd Avtoprevoz

Fink Alojz - avtomehanik - v JLA.

DS SS RGD

Borišek Drago - teh. vod. RGD - upokojen.

DS TSO

Barlič Alojz - str. teh. - pripravnik - v JLA.

Sonja Božić

Humor in anekdote

Ženin: — Marko, kje je danes tako dolgo tvoja sestra? Že davno bi se morala napraviti. Marko: — Danes jutraj me je natepla, zato sem ji skril zobe.

Maks, kaj boš podaril ženi za rojstni dan? — Prihodnje leto ji bom kupil uhané. — Pa letos? — Letos ji bom dal prebosti ušesa.

Milan Kovač

Glasiło Srečno izdaja SOZD Revirski energetske kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasiło ureja uredniški odbor: Jože Kirič, Franc Žgalin, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik). Naklada 3400 izvodov.

Priprava Reprostudio Mrežar, Ljubljana. Tisk KTL — TOZD TIKA Trbovlje. Za članke kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd., ne vračamo. Po mnenju republiškega sekretariata za informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974, spada glasiło „Srečno“ med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.